Mazpulks

1939
12. NR

Pēc Ziemassvētku eglītes...

Adolfs Stolcs
JUVELIERS

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALS, DZINTARS,
ALPAKA

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

„Jelgavas audums"

K. STRAZDS Tekstilfabrika un tirgotava
Jelgavā, Katolu ielā 30

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

Pūšamo un stīgu muzikas instrumenti
dažādiem orkestriem. Ermoņikas, citeri un visi citi muzikas instrumenti

Mazpulkiem nolaide

Labo ju un arī maina lietotus muzikas instrumentus

Elektriskie apgaismošanas ķermeņi

Sab. A. un E. IEVIŅI, agr. A. R. Ieviņš
Rīgā, Elizabetes ielā 22 (pie Marijas ielas)

A. Kauliņš.

Bērnu apģērbu nams.

Rīgā, Gaisiņa ielā 4, pie Centrāltirgus, t. 29722.
Privātdziv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1, tālr. 21541.
Pasta tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē **visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.**

Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galantērijas preces u. t. t.

Laipna apkalpošana. Glīts darbs.
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas.

Akc. Sab.

G. Šēnfelds

Rīgā, Grēcinieku ielā 14, dib. 1872. g.

Tālruņi:

Tērauda un saimniecību nod. 21137
Rakstāmlietu nodaļā . . . 22925
Nodaļā Matīsa ielā 93195

Latvijas

Šujmašīnu S-ba

Rīgā, Marijas ielā 15

Izšuj: karogus, sporta nozīmes, tērpus u. t. t.

Pārdod: šujmašīnas, to da'as un adatas visām sistēmām

ZIEMASSVĒTKIEM

„OMEGA"

velosipedi
slidas
naži

A|S. OMEGA Elizabetes ielā 55, tālr. 32722
Marijas ielā 2, tālr. 33166

Mazpulks

12. (107.) Nr. 1939. g. 15. decembrī IX. g. gāj.

Ziemassvētki jau klāt

Svecites gaismā

ARN. L.

(Pārdomas Ziemassvētkiem tuvojoties).

Šovakar atnesu mājās mazu eglīti un aizdedzināju tās piesarmojušos zaros vienu vienīgu svecīti. Un tomēr man liekas, ka visa istaba tagad ir kļuvusi neparasti gaiša un silta. Man ir tik labi, itkā kad mīļš, sengaidīts ciemiņš būtu atnācis sērst pie manis šai krēslas stundā, kad ielās tikai retumis ieskanas gājēju soļi un pāri pilsētai ir nolaidies dziļš klusums un miers. Bet — kad es apskatos, tad redzu, ka nav neviena. Krēsls, kur parasti sēd mani viesi, ir tukšs. Durvis ir aizvērtas, un priekšnamā vēl nav ieskanējies skarbais, drusku uztraucošais zvans.

Bet man ir labi tāpat.

Un es domāju par to, cik maz gan cilvēkam vajaga gaismas un siltuma, lai viņš justos laimīgs un apmierināts. Tikai vienu — mazu svecīti vajaga aizdedzināt, lai pagaistu tumsa un atkāptos sals.

Mēs, cilvēki, to daudzkārt neizjūtam un nezinām. Mēs bieži esam neapmierināti, saīguši, nelaimīgi. Mēs domājam, ka visur citur ir labāki, nekā tur, kur mēs esam.

Bet — vai tas tiešām tā arī ir?

Tagad — Ziemassvētku priekšvakarā, mēs atceramies vārdus: m i e r s v i r z e m e s!

Un — kur gan tagad šo mieru mēs varam atrast citur, kā vien mūsu pašu dzim-

tenē? Šodien — kad daudzas tautas ir ierautas kaŗā, kas prasa lielus upuŗus no frontes cīnītājiem un mājās palicējiem — mēs, latvieši, mierīgi varam iet savās ikdienas darba gaitās, palikt pie mīļiem un tuviem cilvēkiem, svētīt ar tiem miera svētkus. Zināms — arī mums tagad ir savas gŗūtības. Bet mums ar līksmu sirdi un gaišu prātu jābūt sagatavotiem tās pārvarēt, apzinoties, ka tad, ja mēs būtu ierauti kaŗā un mūsu mīļā Vadoņa gudrā un tālredzīgā rīcība mūs nebūtu no tā pasargājusi — mums iestātos daudz gŗūtākas dienas. Miers ir lielākā balva, ko mums devis zemes raženais Saimnieks, lai mēs pilnīgi varētu izjust svētās nakts burvīgo krāšņumu.

Vēl citi vārdi skan Ziemassvētkos. Vārdi: «un cilvēkiem labs prāts...»

Arī šis aicinājums kļūst piepildīts tikai tur, kur tautā nav naida, kur sabiedrība nepazīst nenovīdību, šķelšanos, kur kaimiņi dzīvo kā draugi, vēlēdamies viens otram palīdzēt, viens otru atbalstīt. Cilvēkiem ir labs prāts tur, kur kopējā likteņa vienības apziņā tie sniedz viens otram roku saticībā, uzticībā un mīlestībā. Un — kad mēs vērojam, kā ritējusi dzīve mūsu valstī, kopš tauta ir vienota, tad atkal redzam, ka varam būt laimīgi un apmierināti. Citur nav tik labi kā pie mums — mūsu dzimtenē. Citur Ziemassvētki būs daudz tumšāki un drūmāki kā mūsu zemē, kur valda miers un labu prātu cilvēki glabā sevī.

Un tikai tie, kas mieru tur un kam ir labs prāts — var piepildīt aicinājumu: gods lai ir Dievam augstībā! Jo cilvēks Dievam godu dod ar savu krietno dzīvi un saviem labiem darbiem.

Visas šīs lietas pārdomājuši, mēs varam sagaidīt Ziemassvētkus ar gaišām sirdīm. Un tad no mūsu acīm nokritīs itkā zvīņas, un mēs redzēsim, cik liels, skaists un svēts ir tas brīdis, kad pasaulē nāk tās Glābējs un Pestītājs. Nāk pie mums visiem. Nāk, lai visus mūs aicinātu savos gaismas un dzīvības ceļos. Un — kas viņu grib sastapt, lai meklē to sirdsskaidrībā, patiesībā un mīlestībā. Tas lai neiet tālus ceļus un nemaldās svešumā, bet atgriežas tur, kur viņa tēva nams, kur viņa vecāki, radi, draugi un tuvinieki. Jo tur, kur šo cilvēku mīlestība runājusi uz mums, uz mums ir runājis Dievs un mūsu Pestītājs. Un tur tēva namā — gaišas svecītes egles zaros aizdedzinājuši — mēs atkal viņu varēsim just savā tuvumā, un dziesma par kluso un svēto nakti liks mums aizmirst visas mūsu sīkās raizes un bēdas, lai sirdis atplauktu svētku priekā un sajūsmā...

Vējš, nākdams pāri Zemgales klajumiem, ir pieplacis mana loga rūtīm un elpo strauji, kā skrienot nokusis bērns. Mazā liesmiņa zaļā egles zarā dreb un pland, bet neizdziest.

Tā sirdī neizdziest prieks, ko mēs gadu no gada nesam sev līdz, iedami pretim Betlemes spožajai zvaigznei.

Ziemassvētku vakars

EDVARTS TŪTERS

Deg atkal sveces zaļu egļu zaros,
Man šķietas — zvaigznes tās, kas klusi mirdz
Un lej pār zemi gaišos debess starus;
Nav skumja šovakar neviena sirds.

Plūst telpā smarša reibinoši salda.
Prieks dvēsli sagrābis — to jūsma ceļ . . .
Viss uzposts ir un balts uz Dieva galda, —
Nekur nav ērkšķu vairs, kas asi dzeļ.

Ai, miera vakars gaišais, latvju sētās,
Tu cerībai liec jaunai krūtīs briest.
Tu nāc pie mums kā Dieviņš balti - svētais,
Virs kuŗa galvas zvaigznes nenodziest.

Tu vēlu stundu vērs par jaunu ausmu,
Stāv ganiem būdiņā Tavs gaišums klāt.
Ikviens nu sajūt to kā saldu jausmu: —
Tu esi nācis visus priecināt!

Ik katrā sirdī, zaļā egļu zarā,
Ik zemes dzīlē, stādiņā, kas dus —
Tu esi licis nemirstības garu
Un ļāvis sniegt mums laimes kalngalus.

No Tevis dots viss tas, kas nu tā sienas
Ap mums kā vasaru pie zara zieds.
Par to no sirds nu dziesmas skan šai dienā,
Un Tevim atkal pateicas ikviens.

. . . Deg baltas sveces zaļu egļu zaros,
Šai vakarā sirds maldu nezin vairs.
Kāds saldu mēli licis torņu zvanos,
Ikvienam krūtīs modies biklums dairs . . .

AUGSIM LATVIJAI

Svēts vakars

. . . Tie ir svēti vārdi; tā ir svēta cīņa; tas bija svēts mirklis . . . tā ļaudis runā, gribēdami apzīmēt vai nu savu rīcību vai savus pārdzīvojumus tajā brīdī, kad cilvēks visu citu aizmirsis, bet sevi atdevis, sirdī jutis kaut ko, kas paceļas pāri ikdienas sīkumainībai un kalpo labākiem, cildeniem mērķiem še zemes virsū.

Cilvēks var svēti cīnīties savas tēvuzemes dēļ; cilvēks var sevi ziedot mērķiem, kam vispārības labums stāv pirmā vietā . . . un cilvēks var pārdzīvot kāda solījuma svētumu, apņemdamies un iekšēji sev zvērēdams — nāvē vai dzīvībā — no tā neatkāpties.

Bet tāpat kā mēs visu mācāmies, tāpat jāmācās izprast — vēl vairāk — pārdzīvot šādas svētas jūtas, līdz mēs še pasaulē sākam atskarst viņu īsto vērtību, spēku un svaru . . . Bet kur un kad tad, jūs, jaunie, varat rast iespēju tā kāpināt sevī svētuma jūtas, lai jūs jau manītu arī viņu dziļāko būtību; lai tās jūs pārņemtu, iesildītu un briedinātu stingriem un pārliecības pilniem labajiem darbiem, no kuriem tad jūs nekad vairs neatkāpjaties.

Tuvu mums mūsu Ziemassvētki. Atraisaties viņos no tā prieka, kas jūs sagaida šajos svētkos. Nedomājat — ko man nesīs Ziemassvētki, bet domājat tā — ko es tanīs varētu dāvāt savējiem; domājiet, kā es varētu mātei, tēvam priekšsvētku dienās palīdzēt, lai viņi svētvakarā laikus varētu beigt visus darbus un arī just patiesu svinīgumu un atpūtu. Ja šīs, pēdējās domas jūsu sirdī uzvarēs, tad jūs Ziemassvētku svētvakarā arī nomanīsat, ka šis vakars patiesi ir svēts.

Svētvakars kapos

Savu piederīgo acīs jūs redzēsat atmirdzam šīs svētās ugunis. Tās ir pateicības ugunis par to, ka mums dzīvē ir tādi brīži, kas liek mums saviļņoties klusā, tikai ģimenes lokā ieslēgtā priekā; tās ir mīlestības ugunis, kas labu grib un labu vien vēlē, visiem savējiem un katram citam cilvēkam pasaulē. Mēs esam mierīgi, bet šajā mierā glabājas mūsu upuŗa spēks, gatavība cīņai, ja reiz tas būtu vajadzīgs, gatavība svētai cīņai. — Raugaties, klusi vērojiet un rūpīgi palīdziet sagādāt savējiem īstu atpūtas pilnu svētvakaru, tad jūs paši, jūs, jaunie, būsat tuvu piegājuši svētuma jūtām un svētuma brīnumam lielajā, gaišajā Ziemassvētku vakarā.

Vieglie tanki

Kas jauns mūsu zemē un valstī

Pretaviācijas ieroči

— Noslēgusies pilsētu padomju iecelšana, kuras jau dažās pilsētās uzsākušas darbību. Pilsētu padomju uzdevums apspriest un dot atsauksmes par pilsētu budžetu, nodokļiem, pilsētas kapitāla izlietošanu, apbūvi, svarīgākām labierīcībām, ārstniecības, bērnu aizgādības un izglītības lietām, kā arī par pilsētas robežu grozīšanu, kapsētu ierīkošanu, kopdarbības organizēšanu, kredita iestāžu un lombardu dibināšanu, pilsētas valdes izstrādāto saistošo noteikumu projektiem un citiem jautājumiem, kuŗus liek priekšā pilsētas vecākais. Šajos jautājumos pilsētas valde, padomju atsauksmi neuzklausījusi, nevar pieņemt lēmumus. Pilsētas padomes sēdes sasauc un vada pilsētas vecākais.

— 9. novembrī ministru kabinets pieņēma likumu par tirdzniecības uzņēmumu darbības atļaujām. Šis likums dos Tirdzniecības un rūpniecības ministrijai iespēju piemērot arī tirdzniecībā noteiktu valsts saimniecības politiku, izveidojot tirdzniecības uzņēmumu tīklu tā, lai tas atbilstu valsts iedzīvotāju interesēm.

— Vispārējā Lauksaimniecības banka uzsākusi aizceļojošo vāciešu lauku saimniecību pārņemšanu. Bankai pieteiktas 1734 saimniecības, no kuŗām tā nodomājusi radīt ap 3000 jaunas. Šīs saimniecības, pēc zemes ierīcības darbu izveša nas, tālāk nodos saimniekiem, viņus izraugot no krietnu zemkopju ģimenēm.

— Darba centrāle stājusies pie likumprojekta sastādīšanas par darba dienestu. Obligātorisks darba dienests, neatkarīgi no vecuma, paredzams tiem pilsoņiem, kuŗi izvairās no darba, dzīvo uz citu rēķina un nepilda savu pienākumu pret valsti.

— 23. novembrī ministru kabinets pieņēma pārgrozījumus likumā par telpu īri un, uzskatot tos par pagaidu līdzekli īres lietu kārtošanā, nolēma nodibināt dzīvokļu īres normu inspekciju. Jaunajai inspekcijai, kuŗu vadīs inspektors, būs jākārto strīdi starp īrniekiem un namu īpašniekiem, še rodot samierināšanos.

— Šī gada aprīlī pēkšņi mira Palsmanes pag «Bišuleju» saimnieks Arturs Ezītis, atstādams dzīves biedri un 3 bērnus, kuŗi ir vietējā mazpulka dalībnieki. Saimniekam aizejot mūžībā, uz viņa mājām palika ap 5000 ls parādu, kuŗu naudas aizdevēji tūlīt gribēja atprasīt. Lai tos nokārtotu, māja bija jāpārdod, ko bija uzzinājis arī Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis.** Prezidents, atbalstot šo krietno zemkopju ģimeni, ziedoja 2500 ls un pārējo parāda daļu pārņēma Valsts zemes banka. Ar iestāžu un pašvaldību sadarbību tagad nokārtota arī māju mantošanas lieta un savas saimnieka gaitas uzsācis jaunais saimnieks Ernests Ezītis, kuŗš bijis nevien krietns skolnieks, bet arī, mazpulkos darbodamies, daudzās sacensībās izpelnījies balvas. Sacensībās iegūto naudu viņš jau toreiz izlietojis dažādām saimniecības vajadzībām, piemēram, siltumnīcas būvei. Ezīšu ģimene augsti vērtē zemes Saimnieka atbalstu, jo vienīgi Prezidenta gādība paglābusi viņu dzimto sētu.

— 3. decembrī atklāja atjaunoto «Ziemeļblāzmas» namu Mīlgrāvī, kuŗu cēlis Augusts Dombrovskis, pēc savas nāves to dāvinādams mīlgrāviešiem. Ar Prezidenta atbalstu nams at remontēts un tagad atkal kalpos turieniešu kultūras un sabiedriskās dzīves vajadzībām.

Kas tu esi bez zemes — kā bērns bez tēva un mātes, tekulis un bēgulis; tev nepieder pat tas gaiss, kuŗu tu ieelpo, ūdens, ar kuŗu tu savas slāpes dzesē ...

Jānis Purapuķe

Devums, kas ir dāvana pašam devējam

Kā šovasar visi draudzīgi braucām uz nometnēm un sanāksmēm, tāpat arī Ziemassvētkos būsim visi vienā pulciņā. (233. Barkavas mazpulkā)

Ir ļaudis, kas domā, ka krietna un godprātīga izturēšanās pazemo un apkauno, ka tā ir kāda locīšanās, zemošanās citu priekšā. Ja tā domātu visi cilvēki, tad nevēsts nebūtu no visa tā, kas mūs dažkārt tik patīkami pārsteidz laipna, draudzīga smaida veidā uz pilnīgi sveša cilvēka lūpām, nebūtu arī mierīgas, nosvērtas valodas mūsu vidū. Tad mēs visur dzirdētu tikai ļaunus vārdus, sabiedrība redzētu tikai elkoņu varu un nevērību pret sevi. Visa mūsu sadzīve tad būtu viens vienīgs juceklis, kur viens otram nekādos gadījumos ceļa negriež, kur varonis jūtas katrs, kas vien labāk otru var dūrēm apstrādāt vai neglītiem vārdiem apmētāt.

Vajaga tikai iedomāties šādu ainu, la mēs apjēgtu, ka godprātīga izturēšanās nav vis pazemošanās, piekāpšanās citu priekšā, bet gods un cienījama rīcība, kas liek daudzkārt arī citiem, nesmalkjūtīgākiem cilvēkiem apstāties savā rīcībā un apkaunēties.

Daudzi jaunieši itkā kaunas sveicināt, vai atkal otrādi — lepojas ar to, ka var nesveicināt, sastopot ceļā pazīstamus cilvēkus. Tāpat daudzi itkā kaunas pateikt citu jauniešu klātbūtnē tēvam, mātei mīļus un draudzīgus vārdus. Viņi kaunas tādēļ, ka baidās tikt nosaukti par «memmes dēliņiem», kas luncinās savējiem apkārt kā mazi «bēbīši». Saprotams, ka luncināšanās un pielīšana vecākiem tukšas, sirdī neizjustas labprātības dēļ, vai arī ar zināmu nolūku, lai no vecākiem ko vieglāk izlūgtos, ir jau nekrietnība un tādēļ arī nepiedodama rīcība, kamēr sirdī dziļi justa mīlestība un labprātība ir lietas, kas arvien izpaužas sirsnīgos vārdos un cienībā, ko bērni parāda saviem vecākiem, vai arī citiem cilvēkiem.

Un jo kāds vairāk dāvā laipnības un draudzības, jo cēlāka un spēcīgāka top viņa sirds. «Kad atdāvina naudu citam, tad pašam tās paliek mazāk, bet kad ar sveci aizdedzina citu sveci, tad liesma no tam nemazinās, kaut arī aizdedzinātu tūkstoš sveces. Kad dāvina mīlestību, tad tā aug arvien lielāka, jo vairāk no tās atdāvina. Tāpēc katrs devums ir arī dāvana pašam devējam,» tā saka kāds domātājs un audzinātājs.

Līdzīgi ir arī ar laipnību, tā, dota citiem, top par dāvanu pašam. Tā ieiet sirdī un asinīs, un cilvēks, iedams sabiedrībā, nejūtas vairs bailīgs vai nevarīgs, bet brīvs un atpestīts no katrām bažām par to: vai, kā nu es tur, vai tur pratīšu izturēties.

Kur mācīties šo prasmi? No grāmatām vien to nevar iemācīties. Tā jāmācās galvenokārt dzīves skolā. Kad ejat sabiedrībā, arvien turiet acis vaļā. Raugaties un vērojiet, kā dara tie, kas vairāk par jums mācījušies, kā tie izturas, kā tie sasveicinās. Bet vairaties no tiem, kas mīl arī citiem uzkliegt, kas nelaipnīgi veciem cilvēkiem garām iet, kas iznākuši no krogus vai iereibuši grib rādīt citiem savu māku. Tādi cilvēki nedrīkst būt jums priekšzīme, jo tie paši nezina ceļa uz labām, cienības un laipnības pilnām cilvēku attiecībām.

Esat arvien apvaldīti, mierīgi. Runājat bez satraukuma un labāk labdienu sakat divreiz par daudz, nekā reizi par maz, tad izturēšanās īstā māka atnāks pati pie jums.

Sējēja dēls

ARNO RASAS stāsts

«Puis, vai gribi sēt?»

«Vai es?» Vilis iejautājās, kaut gan te tīrumā vairāk neviena nebija, kā viņš un tēvs.

«Nu protams,» tēvs atteica. «Nāc, pamēģini!» Bet Vilis vēl mirkli stāvēja kluss un pārsteigts, tik negaidot viņam nāca šis piedāvājums.

Vai viņš gribēja? Skaidrs, tad jau tik pat labi varēja prasīt, vai viņš grib jāt, vai varbūt pamēģināt mērķī šaut. Bet jāt viņš varēja vai katru dienu ar saimnieka zirgiem, gan uz darbu un māju, gan uz pļavmali un atpakaļ; tāpat mazpulkā savā reizē viņš dabūja mērķī šaut, bet sēt, nu tas bija pavisam kas jauns. Un tomēr jau iecerēts. Visu pavasari Vilis bija noskatījies, kā tēvs te staigāja pa tīrumiem, un izsētie graudi kā kāda strūkla nolija zemē. Un tagad rudenī viņi jau trešo rītu sēja rudzus, patiesību sakot, tēvs tas sējējs, dēls ecētājs, kā jau vienas mājas gaitnieki, bet nu tēvs aicināja viņu pašu sēt.

Ak, Vilis gandrīz negribēja ticēt savām ausīm! Vai viņš tikai nebija pārklausījies? Kā gan tēvs varēja uzminēt viņa ilgas un tieši tās slepenākās, jo viņš tak ne vārda nevienam par to nebija teicis.

«Nu, nāc, nāc!» tēvs skubināja.

Svarīgais brīdis bija klāt, un Vilis, pametis tīrumā abus darbā nogurušos meļņus stāvam, pats stājās birzes galā.

«Tā, lūk, pieturi te ar kreiso roku,» tēvs parādīja, «un tad ej vien taisni.»

Jā, cik tas viss no malas skatoties bija licies vienkārši; pat tad, kad Vilis vienatnē aiz šķūņa bija pamēģinājis granti sēt, lieta gājusi kā vecam meistaram, bet nu, tie paši viņa lokanie pirksti piepeši bija kļuvuši tādi kā stīvi, kā neveikli.

«Drošāk, drošāk!» kaut kur aizmugurē atskanēja tēva balss, un Vilis manīja, ka pirkstos ieplūda tā kā jaunas asinis, soļi pamazām ieguva vienmērīgu, noteiktu ritmu, un graudi šņākdami nokrita katrs savā vietā.

Tā lieta veicās.

Kad viņš bija ticis tīrumam pret vidu, kur sāniski sazvēlies gulēja sēklas maiss, sētuvei parādījās tukšs dibens, un Vilis, kā padomu meklēdams, paskatījās atpakaļ, Tak tēva vairs tuvumā nebija, viņš bija aizgājis pie zirgiem un sācis ecēt.

Vai tas varēja būt? Jā, tēvs soļoja pa lauku, it kā viņam būtu uzticēts tikai ecēt un gar sēšanu vairs nebūtu nekādas daļas. Viņš bija devis jaunajam sējējam pilnīgu rīcības brīvību, un Vilis to tā arī saprata; viņš, nometies ceļos pie maisa, piegrāba pilnu sētuvi tīru, gludu graudu, kas kā ūdens tecēja starp pirkstiem, un pa reizei iemeta kādu rudzu arī mutē, kā bija redzējis tēvu darām.

Tas bija prāvs gabals līdz mežmalai un atpakaļ, kas Vilim bija nostaigājams, un viņš sāka domāt, vai tik viss pareizi darīts, un ko teiks saimnieks, vai sējumā nebūs biržu.

Pēc brīža atkal pienāca tēvs.

«Nu, tēt, vai būs labi?»

«To redzēsim, kad sadīgs,» skanēja rāma atbilde.

Bet Vilim vēl kaut kas cits bija uz sirds, visu vasaru tas tur bija gruzdējis kā paslēpta dzirksts un bija šad tad runāts arī atklāti par to, jo zēns kaut ko bija dzirdējis par priekšstrādnieku skolu, un visas viņa ilgas tiecās turpu. Tak tēvs tam pagaidām pretojās. Viņi tikai pavasarī bija pārnākuši laukos, pamezdami sētnieka vietu Rīgā, un viņš gan domāja, ka vēl kādu gadu varētu paciesties, līdz paši tiks vismaz vai par rentniekiem. Būs tad lielāka rocība, un tagad Vilis tak varēja palīdzēt vecākiem. Bet te viņu domas dalījās. Vilis, kas tikai pavasarī bija beidzis pamatskolu, brīžiem sprieda gluži patstāvīgi, un viņš gan domāja, ka labāk pabeigt arī šo skolu, tad pēc divi gadiem viņš būtu īsts un turklāt mācījies palīgs.

Jā, mācījies, tas jau skanēja jauki, bet tēva sirdi tas laikam neiepriecēja, un gala slēgums bija tāds: ko tu dzenies par priekšstrādnieku, kad neproti vēl sēt!

Nu, bet vai tagad viņš nesēja! Un jā-

domā, tik slikti nemaz negāja, ja reiz tēvs ļāva brīvi rīkoties. Palūk, kāds gabals jau nostaigāts!

Un, panākumu iedrošināts un savu sirds ilgu skubināts, Vilis šai brīdī nenocietās, neieminējies par skolu.

«Tēt, ja būs labi nosēts, tu mani laidīsi uz Mežotni, vai nē?»

Mežotnē, tur jau atradās tā skolā.

«Atkal vecā dziesma!» tēvs iesaucās, un viņa balsij bija tvirta pieskaņa. «Padari pa priekšu savu darāmo un tad runā!»

Te tēvs aši apgriezās un aizgāja pie zirgiem, atstādams Vili kā aukstu ūdeni aplietu.

To nu gan laikam labāk nevajadzēja teikt, — jaunais sējējs domāja un brīdi stāvēja kluss un nolaistu galvu, kamēr pirksti nevienmērīgi knibinājās ap sētuvi. To nu nevajadzēja gan, viņš vēl sevī pārlika, bet tad rokas jau atkal tvēra sētuvē un sāka kaisīt graudus.

Pusdienas laikā mājās māte jauno sējēju apsveica, bet par citu pārējo netika ne vārds runāts, un Vilis tagad katru dienu tecēja uz mežmalu apraudzīt sējumu. Bet nekā, zeme bija sausa, debess lietu nedeva, un zēns vēl vienu otru reizi velti gāja, līdz kādā rītā tas tomēr piepildījās, ko viņš tik ļoti ilgojās. Viss lauks, ko nule lēcošā saule apmirdzēja, bija pilns sīku, mazu asnu, kas kā smaili, iesarkani ļeni spraucās no zemes, un katram pašā galā vizēja neliela rasas lāsīte. Tikpat kā nomērītas, tik vienādas tās likās, un Vilis stāvēja un vērīgi noraudzījās, bet visvairāk viņa skats vērsās tanī daļā, kur viņš bija sējis.

No meža iznāca tēvs; viņš laikam tepat kaut kur tuvumā strādāja, pār roku tam bija pārlikts cirvis, un zēns, kā jautādams, mēmi paraudzījās nācējā: — diez, kā nu ir?

«Ir labi nosēts,» tēvs ierunājās. «Pirmai reizei pat pārāk labi, to nemaz nevarēja sagaidīt.»

«Jā, bet tur pašā sākumā?» Vilis iebilda.

«Tas nekas. Tā jau iet, kamēr ievingrina roku. Kad rudzi nāks lielāki, neko nemanīs.»

«Bet ko saimnieks teiks?»

„Tā, lūk, pieturi te ar kreiso roku," tēvs parādīja, „un tad ej vien taisni."

«Hm, kas viņam ko teikt. Tie tak mūsu rudzi.»

«Mūsu?»

«Kā tad. Tava sētā daļa ir mūsu, tā saimnieks vēlēja, un tad es arī nodomāju, lai nu puisis izmēģina roku, zinu jau, ka jauniem sirds uz tādām lietām nesas. Tad nu nākamā gadā varēsim ēst tavu sēto maizi,» tēvs vēl piebilda, bet Vilis stāvēja pārsteigts, savādu jūtu pārņemts un nevarēja izteikt ne vārda. Tas bija tik aizkustinoši, noraudzīties šādā jaunā sējumā, pie tam zināt, ka visas šīs neizskaitāmās dzīvības caur tavu roku augšāmcēlušās.

Un zēna acis tā mirdzēja un balsij bija gaiša pieskaņa, kad viņš mājās mātei teica:

«Māmiņ, rudzi sanākuši!»

«Tad ir labi, dēls. Bet nu,» te runātājai drusku aprāvās valoda,» tu arī vari sākt domāt par savu skolu. Tēvs tā vakar vakarā pateica.»

«Vakar vakarā, bet rudzi taču tikai šorīt sanāca?»

«Tā gan, bet ne jau uz rudziem tēvs gaidīja. Nedomā, dēls, ka viņam viegli

nācās izlemt un beidzot to pateikt. Ne rudzi un sēšana bija galvenais, bet saproti pats, mums pirmo gadu kā deputātniekiem ir daudz izdevumu, bet nu tie vēl palielinās un, jāsaka, viena pelnītāja tomēr mazāk.»

«Māmiņ, es labi mācīšos, un tad vēlāk visu atlīdzināšu, jā!»

«Labi, labi, mācīties gan vajaga krietni.» Viņa pacēla acis, tās bija kļuvušas tā kā šaurākas, un paraudzījās dēlā, bet piepeši virs pavarda sāka mutuļot pilns zupas katls, un balts tvaiku mākulis uzšāvās līdz pat griestiem. Māte aši piesteidzās un, pacēlusi priekšauta stūri, rīkojās ap katlu un riņķiem, bet kad viss atkal bija kārtībā, viņa vēl labu brīdi tāpat stāvēja ar paceltu priekšautu un klusi šņaukājās. Ir gan tāds tvaiks kodīgs!

Šī bija svarīga diena, un visas Viļa domas tagad kavējās pie gaidāmā brauciena uz skolu. Tak iekams diena bija galā, notika vēl kas daudz svarīgāks.

Kā jau sestdienas vakarā, bija cepta karaša, un tīkama maizes smarža pildīja Platuma dzīvokli, bet pa starpām varēja sajust ceptu ābolu dvašu, kas lauzās no krāsns istabā.

Pie balti apklāta galda sēdēja Vilis un šķirstīja avīzes, kad ārā piepeši ieskanējās suņa rejas, stipras un nevaldāmas. Tēva pašu reiz nebija iekšā, un māte, paskatījusies zēnā, teica: «Ej nu, dēls, paraugies, ko tas Rūzis tā plēš.» Bet te jau priekšnamā atskanēja šļūcoši soļi, un kāds, tikko piedauzījis durvīm, tūlīt tās vēra vaļā.

«Paskaties, tas taču vecais Čika!» māte sauca ienācējam pretim.

«Nu kā tad! Vai tad rīdziniekus vairs nepazīst!»

«Kā nu nē, kā nu nē,» māte smējās, un Čika sarokojies apsēdās Viļa pasniegtajā krēslā un pa vecam paradumam, kā ieradis, sēžot uz zemā kurpnieka ķebļa, pastiepa savu klibo kāju tālu istabas vidū.

«Tā, tā,» Čika pūta, laikam kā nākot aizkusis un lūkojās visapkārt pa istabu pētītāju skatu.

«Jūs te esat vareni iekārtojušies!»

«Paldies Dievam! ko nu vairāk pirmajā gadā varējām.»

«Var jau redzēt. Šurpnākot biju iegājis otrā mājā, aiz dārza.»

«Tur saimnieks dzīvo.»

«Jā, viņš jau man parādīja ceļu, lai ejot tepat dārzam cauri, un es tad nākot nodomāju, sak, redzi nu, tagad Platums dzīvo viens pats atsevišķā namā. Tā kā kādā vasarnīcā te ierīkojušies, ne pazīt vairs nevar!»

«Un mums pašiem savas ābeles arī ir!» Vilis iesaucās starpā.

«Ej nu, lielībniek!» māte pasmaidīja. «Atnes labāk ciemiņam kādu ābolu.»

Vilis nebija divreiz sūtāms, un pasniegtā auglī kozdams, Čika atkal raudzījās apkārt pa istabu, it kā ko meklēdams vai pārdomādams. «Jā, jā, kas to varēja domāt,» viņš gandrīz kā nopūsdamies pie sevis noteica, laikam gan atcerēdamies un salīdzinādams Platuma agrāko pagraba dzīvoklīti ar tagadējo, bet tad aši, pacēlis galvu, paraudzījās Platumienē un noprasīja: «Kur tad pats?»

«Aizgāja uz stalli apraudzīt zirgus. Viņam drīz vajag nākt!»

Un kad atnāca Platums, mazā saimīte ēda vakariņas, bet pa starpām runāja. Bija tik daudz ko pārspriest.

«Jā, ka es neaizmirstu,» Čika teica, tavs bijušais saimnieks sūta labdienas un lika teikt, vai negribot atpakaļ vecajā vietā. Pielikšot algu lai — pieci lati mēnesī.»

«He, he, vai Rīgā sētnieku trūkst. Tu vari aiznest viņam manas labdienas un pateikt, ja viņš pieliktu 50 latu, tad es arī nekustētos. Nē, uz to pusi neviens mani vairs neaizvilks.»

«Es jau tā domāju,» Čika smaidīja. «Un tā es arī saimniekam teicu, diez, vai Platums būs vairs nācējs. Mums, zināt, tagad tāds savāds sētnieks gadījies, no Pārdaugavas atnācis, katru dienu ar īrniekiem ragos. Visa māja skan kā leijerkaste no rīta līdz vakaram.»

«Lai nu mācās Platumu cienīt,» pati Platumiene iekrita starpā. «Toreiz jau arī viens un otrs žēlojās, Platums šāds un Platums tāds. Lai nu ņem tos labos.»

«Ko nu, saimniecīt, par tādām lietām runāt,» Čika norūca.

«Bet to gan jūs pasakiet savam saim-

niekam Rīgā,» Platumiene turpināja, «lai viņš tā nemulsina cilvēkus. Mans vīrs jau nav tāds, kas tūdaļ iespaidosies un skries, to tik es saku tā vispār. Neviens, kas laukos nav bijis, nezina šīs dzīves, bet to gan varu teikt, kas atbraucis, tas nu atpakaļ vairs neies. Tā grūtākā tikai sataisīšanās un iznākšana.»

«To es ticu, saimniecīt,» Čika atteica un pie katra vārda iekoda mīkstajā karašā. «Kā pūpēdis,» viņš piebilda un pamāja cepējai ar galvu.

Uzrunātā vēlīgi pasmaidīja, un Platums savā labsajūtā tāpat smaidīja līdz, pa reizei pirkstu galiem klusi pabungādams uz galda.

«Būtu atbraucis vasarā,» viņš piepeši teica, «tad tu īsti redzētu, kā mēs te dzīvojam.»

«Gribēju jau ar,» Čika runāja, «bet tā paša tālā ceļa dēļ arvien atliku. Beidzot nolēmu, sak ,brauks rudenī, tad būs viss pie viena.»

Abi vecie Platumi saskatījās. Kā kāda vāja ēna pārlidoja viņu sejas, un vīra platā piere, kas vasaras saulē un vējos bija aprauta brūna, piepeši kļuva domīga un grumbu pilna. «Viss pie viena,» — ko tas nozīmēja?

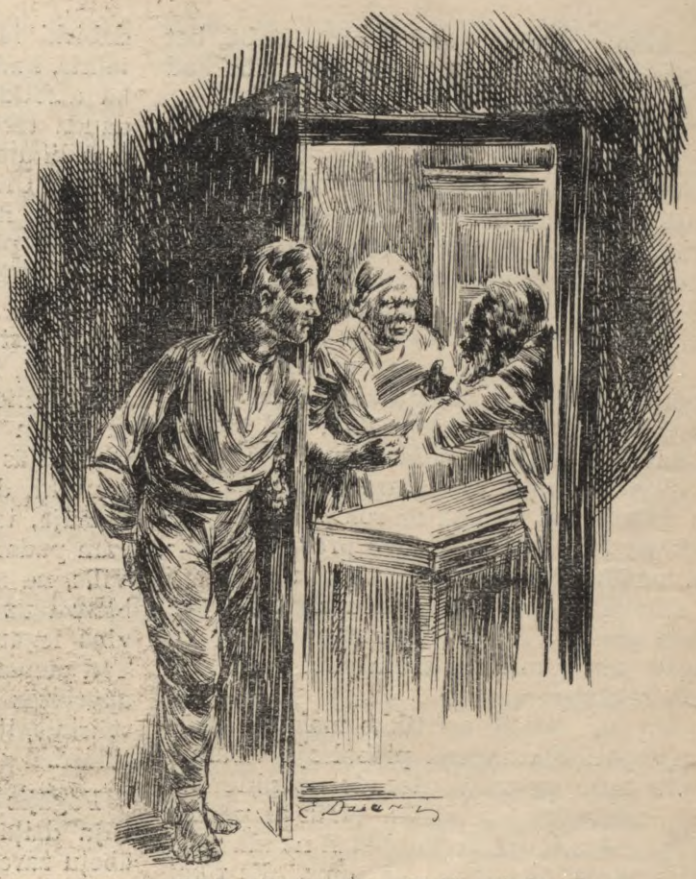

Kā sastindzis Vilis visu laiku stāvēja aizdurvē . . .

Brīdi klusums, un Platums atkal parau-dzījās sievā, kas, it kā viņa domas sapratusi, piecēlās un vīkšīja Vili gulēt. Esot jau diezgan vēls un, varbūt, rīt kā pie svētdienas vajadzēšot iet palīgā govis paganīt, otram lauksaimniecības māceklim esot brīvdiena.

Tumsā, blakus istabā Vilis drīz vien iemiga, un varēja būt pagājusi pusstunda vai vairāk, kad piepeši strauji vērtās durvis viņu pamodināja. Istabā iesteidzās māte, un reizē ar viņu pa vaļā pamestām durvīm ieplūda spilgta gaismas šalts un ignas vīriešu balsis, kas skanēja skaļas un satrauktas. Tie taču bija tēvs un Čika, kas tur runājās. Bet kas viņiem bija atgadījies? Vilis nevarēja izprast, un viņš piecēlās gultā sēdus.

Māte rīkojās pie skapja, viņa laikam kaut ko meklēja, varēja dzirdēt, ka grabēja skārda kastīte, kuŗā parasti glabājās nauda, un viņa to cilāja un gramdīja, it kā gribēdama tumsā saskaitīt ietaupījumu.

«To es nekad no tevis nebiju gaidījis,» bija dzirdama tēva balss otrā istabā. «Mēs tak pavasarī runājām, ka pēc kāda gada.»

«Nevis pēc gada,» Čika pārlaboja, «bet līdz gada beigām, tā tika runāts.»

«Nē, Čik, tu pārgrozi vārdus. Tu nepildi, kā bija norunāts, un saproti pats, kur vēl Ziemassvētki, ļauj tad vismaz līdz svētkiem.»

«Nē, to es nevaru,» uzrunātais atcirta.

Pa tam māte, izdibinājusi kastītes satu-

ru, atkal izslīdēja atpakaļ otrā istabā, bet viņas balss skanēja apvaldīti un rāmi, kad viņa nolika tēvam priekšā naudu.

«Divdesmit pieci lati,» viņa teica. «Bet visu tak nevar.»

Vilis, kā no gultas izlēcis, stāvēja aiz vaļā pamestām durvīm un, pa šķirbu skatoties, viņam likās, ka tēvam, saņemot naudu, sadrebēja rokas, un viņš nevarēja vien tā kā lāga saskaitīt, cik dot, cik nē.

«Čik, apmierinies šoreiz ar divdesmit,» viņš beidzot teica, naudu sniegdams. «To pārējo, to simtu, dabūsi vēlāk, kad barokli kausim. Pašreiz tiešām nav . . .»

«Tos santimus es nemaz neņemu,» Čika vienaldzīgi atmeta ar roku. «Man vajadzīga visa nauda, es taču prasu tikai savu naudu. Neviena cita, kā savu.»

«Nu jā, jā, bet nevar taču tā, kad iepatīkas prasīt. Nesen nopirkām otru govi, tagad jākrāj puikam skolai, bet pašu reiz tāds tukšāks . . .»

«Un par ratiem arī tikko maksāji kalējam,» pati Platumiene piebalsoja vīram.

«Es taču neesmu nekāds baņķieris!» Čika nesavaldīgi iesaucās. «Jūs te pērkat govis, ratus un nezin ko, bet šī nauda man pašam vajadzīga, tāpat kā jums. Es tikai prasu savu naudu un bez tās mājā nebraukšu.»

Pie šiem vārdiem Čika ar troksni atbīdīja krēslu no galda un sāka čamdīties pa visām kabatām, cik nu to viņam bija, līdz beidzot no svārku krūšu kabatas izvilka baltu vairākkārt salocītu papīru. To atrotījis, viņš vicināja lapu Platumam acu priekšā un sauca:

«To parakstu tu pazīsti, vai nē! Un termiņa te nekāda nav, tāpēc es to varu laist protestā, kad gribu. Saproti, kad es gribu.»

«Tu gribi mūs izputināt!» Platums iesaucās. «Tavi vārdi to skaidri norāda. Pavasarī tu gribēji mums izpalīdzēt, tagad tu mūs gremdē. Redzi nu,» viņš, pagriezdamies pret sievu, teica, «redzi nu, kādi var būt draugi. Bij to agrāk zināt, nekad tas tā nebūtu noticis, mēs iztiktu ar valdības atbalstu vien.»

«Noteikti, ka mēs iztiktu,» sieva piekrita. «Bet viņam jau skauž, tā ir tā lieta.»

«He, he, man skaužot!» Čika drusku nedabiski iesmējās. «Man skaužot! Labi teikts, kad negrib atdot parādu, tā ir smalka aizbildināšanās. Bet ko mēs te tik daudz tērēsim vārdus, lai jau iet šis papīrs likumīgo ceļu. Jā, lai iet, tad redzēsim.» Un viņš atkal papīru rūpīgi salocīja un, noglabājis to atpakaļ kabatā, vēl reiz tai piesita ar roku no ārpuses, vienaldzīgi atkārtodams vārdus: «Tad jau redzēsim!»

Kā sastindzis Vilis visu laiku stāvēja aizdurvē, krampjainiem pirkstiem turēdamies stenderē, un viņa jaunā sirds dzīvoja visam tam līdz, ko viņš sadzirdēja un noskatījās pa nelielo spraugu. Būtu viņš kaut kā dabūjis to balto zīmi rokā, zēns domāja, tad Čika vairs nekā nevarētu tēvam padarīt. Jā, bet kā to lai panāk? Un Vilis, ne aci nepamirkšķinājis, vēl aizvien blenza uz kabatu, kur zīme nozuda, un viņš iegaumēja labi, kurā pusē tā bija. Tad piepeši, kā ko svarīgu izlēmis, viņš aši apgriezās un, klusi uzrāvis bikses un svārkus, tikpat klusi atvēra logu un ienira tumsā.

Pagājis pāris soļu, Vilis atkal apstājās. Bija dziļa tumsa, un joņains vējš šņāca ābeļu zaros, bet kaut kur pa koku starpām aiz dārza saimnieku logos vēl atvizēja uguns. Vilis sāka skriet pa taciņu, kas blāvi zīmējās cauri dārzam, un viņam blakus kā neliels kamols kaut kas vēlās un ķepurojās, pa reizei palekdamies uz augšu. Tas bija Rūzis, kas nevarēja vien nopriecāties par brīnišķo skrējienu tik vēlā vakara stundā.

Bet iekšā Platuma dzīvoklī sarunas turpinājās: no vīru mutēm nāca asi, skarbi vārdi, bet no mūrīša, kur sēdēja sieva, skumji nošļauptiem pleciem, pa reizei atlidoja viegla nopūta. Ko nu darīt?

Te piepeši, kā spēja vēja triektas, ārdurvis atcirtās līdz galam vaļā, un visi trīs istabā sēdētāji palika klusi, saklausīdami priekšnamā steidzīgus soļus. Jau vērās durvis, un iekams nācējs kluva redzams, melns kamols ievēlās istabā un, kā priecīgi sveicot, tas vēdināja asti uz visām pusēm, un tad pieskrēja saimniecei, pasteigdamies tai aplaizīt roku. Bet visu acis bija vērstas uz otru nācēju, un tas bija Vilis, kas gluži sasarcis un aizelsies no-

stājās pie galda un cieši raudzījās uz veco Čiku.

«Te jūsu nauda un atdodiet to zīmi!» Vilis īsi, gandrīz skarbi iesaucās, un vecais vīrs neticīgām acīm paraudzījās uz naudas žūksni un tad uz logu.

Nebūtu ārā tik tumšs, nudien viņš vislabāk celtos un tūlīt ietu, tā viņš bija pārsteigts šī zēna priekšā. Bet tā tak bija īsta nauda, un Čika sniedzās pēc naudas zīmēm un tās pārskaitīja.

«Bet Vili!» Tā bija mātes balss. «Ko tu dari? Kas tā par naudu?»

«Tā ir mana, māmiņ!»

«Tava? Neblēņojies!» tagad ierunājās tēvs. «Teic skaidri!»

«Nuja, ka mana. Es nupat salīgu pie saimnieka par puspuisi uz visu nākamo gadu, un viņš man daļu izmaksāja uz priekšu.»

Zēn!» māte iesaucās, un viņa atkal nostājās pie pavarda ar muguru pret citiem un, pacēlusi priekšauta stūri, klusi šņaukājās, kaut gan tagad nebija ne kodīgo tvaiku, ne dūmu.

«Tu man esi dūšīgs dēls!» tēvs teica, saņemdams Viļa pasniegto parāda zīmi un uzsisdams zēnam uz pleca. «To es nekad neaizmirsīšu, tava palīdzība nāca īstā laikā.»

Bet Vilis stāvēja un smaidīja, un viņa mazo sirdi, kas vēl aizvien strauji pulsēja, tagad pildīja jauns, nekad neizjusts prieks, prieks, ko dod atsacīšanās citu labā.

Tas jādara Ziemassvētku laikā

Agr. K. ĶIRSIS

Ziemassvētki ir bijuši miera svētki jau laiku laikos. Arī šogad mēs Ziemassvētkus svinēsim kā patiesa miera svētkus mūsu zemē, mūsu dzimtenē. Būsim pateicīgi savas valsts dižajam Saimniekam, mūsu mazpulku Virsvadonim **Kārlim Ulmanim** un viņa valdībai, kas ar gudru un tālredzīgu politiku nodrošinājis mūsu valstij arī šogad Ziemassvētku mieru, kaut gan tepat mūsu kaimiņu un arī tālākās zemēs šķind ieroči un dārd lielgabali.

Katram mazpulka dalībniekam jārūpējas, lai Ziemassvētku vakarā savā mājā, pašu ģimenē netrūktu svētku eglītes. Ja arī šogad būtu kāda svecīte mazāk kā citus gadus, tad svētku prieku tas netraucēs. Čaklākie dalībnieki un dalībnieces jau pratīs arī paši svecītes izliet. Eglīte ar daudzām, vai arī tikai ar dažām svecītēm tomēr katrā mājā, katrā ģimenē ienesīs svētku mieru, siltumu un dos sirdij jaunu prieku.

Ziemassvētki ir īsti ģimenes svētki, kad pie svētku eglītes pulcējas lielie un mazie, lai svecīšu mirdzumā un kopējai Ziemassvētku dziesmai skanot, katrs savā sirdī pateiktos Dievam un mūsu tautas Vadonim par mieru, par saderību un vienprātību mūsu zemē un valstī. Pie svētku eglītes mazpulku dalībniekiem jāaicina visi mājas iedzīvotāji, it sevišķi bērni.

Mazpulka dalībniekiem šinīs gaišajos miera svētkos jāatceras arī tie, kuŗi dzīvo trūkumā vai ir atstāti un vientuļi. Jau pirms svētkiem visam mazpulkam kopēji, vai arī dažiem mazpulka pārstāvjiem jāapciemo daudzbērnu ģimenes, kur bērni parasti trūcīgāki, un jāaiznes tiem kāda dāvana. Nav tik svarīgs dāvanas lielums, kā gan sirsnība, ar kādu šo dāvanu pasniedz. Eglīte ar dažām svecītēm un svētku piparkūkām jau katram bērnam ir liela un mīļa dāvana. Lauku mazpulku dalībniekiem svētkos jāatceras tie pilsētu jaunieši, ar kuŗiem vasaru tikušies vai nu kopējās sanāksmēs, sacīkstēs, vai arī 10 gadu svētkos un nodibinājuši pazīšanos un draudzību, kā arī tie, kuŗi vasaru pildīja lauksaimniecības mācekļa gaitas vietējā pagastā. Pilsētu draugiem svētku priekam noderēs kāds dāvanu sainītis ar lauku ražojumiem: gabaliņu sviesta, gaļas, kādu kilogramu putraimu vai miltu.

Pilsētu mazpulku dalībniekiem savukārt jāatceras, ka lauku draugi priecājas par katru saldumu, piparkūku, par sve-

cītēm vai kādu rotājumu eglītei, ko tie Ziemassvētkos saņemtu no pilsētniekiem. Šī savstarpējā apdāvināšanās rada prieku gan dāvanas devējam, gan saņēmējam un visiem ir kopēja apziņa un labs prāts, kā arī no savas puses esam kādam labu darījuši šinīs lielajos miera un labdarības svētkos.

Pilsētu un lauku pašvaldības Ziemassvētkos sarīko arī eglītes vakarus trūcīgākiem, nespējīgākiem iedzīvotājiem, sērdieņiem un aizmirstiem. Šādā eglītes vakarā arī turienes mazpulka dalībniekiem vēlams piedalīties dāvanu sagatavošanā, greznot eglīti un pēc oficiālās daļas nodziedāt kopēju dziesmu, izpildīt kādu deklamāciju u. t. t. Jauno priekšnesumi vecumā savārgušiem un nespējīgiem ir lielākais prieka avots, kas atsauc atmiņā pašu bērnību un pašu jaunību. Arī jaunatne pati būs laimīga, jo būs iepriecinājusi tos, kam mazāk prieka ikdienas dzīvē.

Visiem viena mazpulka dalībniekiem arī jāsapulcējās kopējā Ziemassvētku eglītes vakarā vai nu kopā ar kādu skolu, organizāciju, vai arī jāsarīko pilnīgi patstāvīgs eglītes vakars (varbūt pēc mazpulka gada sapulces), ielūdzot uz to savus vecākus, tuviniekus, draugus un labvēļus. Mazpulka eglītes vakarā var apdāvināt arī trūcīgākos pagasta vai sava pilsētas rajona bērnus. Apdāvināšanai vajadzīgos līdzekļus mazpulka dalībnieki var iepriekš savākt ziedojumos. Šim mērķim būs daudz atsaucīgo. Kopēji pavadīts eglītes vakars stiprinās mazpulkā vienprātības un draudzības garu. Darba prieks, mīlestība un uzticība savai tēvu sētai, ko izjūt lielākie, skolas nobeigušie mazpulka dalībnieki, lai vienmēr dārgi arī tai jaunatnei, kas vēl mācās skolās. Jaunatnei, neskatoties uz to, vai tā mācās zemākā vai augstākā skolā, vai arī jau stājušies darbā, jābūt stiprai vienprātībā un saderībā.

Mazpulku dalībniekiem - skolēniem, kas Ziemassvētku brīvlaikā ir atbrīvoti no parastajiem skolas darbiem, jākrāj spēki jaunam darbam. Labākā atpūta pēc skolas ir fizisks darbs svaigā gaisā. Neviens mazpulka dalībnieks lai nekavējas palīdzēt tēvam, brālim, mātei vai māsai visos darbos, gan mežā, laukā, gan mājās. Viena pati diena, pavadīta piemērotā darbā mežā, svaigā gaisā, lieliski uzlabos labsajūtu, un kur tad vakarā lieliskā ēstgriba, darba un dzīves prieks. Arī pilsētniekiem nav jābaidās izbraukt brīvlaika dienās uz laukiem gan pastrādāt pie lauku paziņām, gan paslidot un paslēpot baltajos laukos.

Visos mājas darbos mazpulku dalībniekiem svētku brīvlaikā jāņem aktīva līdzdalība gan lauku sētā, gan arī pilsētas dzīvoklī. Tad veiksme un sekmes būs mācībās arī nākošā pusgadā.

Svētku brīvlaikā mazpulku dalībniekiem der painteresēties par savas dzimtas un arī par savas mājas pagātni, par dzimtas agrākiem priekštečiem, par mājas agrākiem saimniekiem. Ļoti vēlams uzzināt katra priekšteča vārdu, uzvārdu, nodarbošanos, panākumus dzīvē, dzimšanas un miršanas gadu u. t. t.

Šīs ziņas var ievākt vai nu no vecākiem cilvēkiem un veciem dokumentiem, vai arī pagasta un pilsētu arķīvos un baznīcu grāmatās. Savāktās ziņas jāieraksta kādā burtnīcā vai kladē, ierādot katrai personai pēc vajadzības vienu vai vairākas lapas.

Šādai dzimtas radu rakstu grāmatai vajadzētu būt katrā latviešu dzimtā un mājā. Mums ir gan daudzās lauku mājās ganāmpulka priekšteču ražības, izskata un cilts apraksti, bet ļoti retās mājās ir ziņas un apraksti par pašu saimnieku priekšgājējiem, priekštečiem, par viņu darbu, dzīvi un panākumiem. Tas mazpulku dalībniekiem jālabo un katrā dzimtā jāiekārto grāmata, kuŗa glabātos no paaudzes uz paaudzi, kur atzīmētu visu to, ko vēl tagad iespējams par senatni atrast, un visus turpmākos svarīgākos notikumus un pārmaiņas dzimtā. Šāda grāmata būs katras dzimtas gods un svētums, kas rādīs, kā dzīvojuši un ar kādām grūtībām cīnījušies mūsu senči un tomēr visas tās pārvarējuši. Tas būs labākais paraugs katram jaunietim turpmākos darbos, kas dos sajūsmu, spēku un drosmi, kā tagadējās, tā arī visas turpmākās grūtības dzīvē pārvarēt un vienmēr cieši turēties pie savas dzimtas, pie savas tautas un valsts, nevis meklēt citur tēvu zemi, kā to šobrīd dara daži nenosvērti «latvieši».

Mazpulku darbs ražu pacelšanā un turpmākie uzdevumi mazpulku draugu saimniecībās

AD. EGLITIS

Paceltas ražas pāri 100 un vairāk procentiem. Pašu spēki un LLK atbalsts. Ko darīt mazpulka drauga saimniecībā.

Pacelt ražas un lauku darbu padarīt vieglāku un svētīgāku, tā ir viena no mazpulkos organizētās jaunatnes pamatmācībām, jau no pirmām viņu darbošanās dienām. Savos lauciņos, savās mājās, laukos, dārzos un tīrumos, mazpulku dalībnieki ir nemitīgi centušies ar labu sēklu, pareizu darbu un mēslojumu iegūt augstākās ražas. Tur tas viņiem godam arī ir izdevies, un gada pārskatos mēs lasām, ka mazpulku dalībnieku audzēto dārzāju un laukaugu ražas ir par 50 un pat 100% augstākas, nekā caurmērā valstī. Bet kad pagājušā gadā Tautas Vadonis, mazpulku Virsvadonis **Kārlis Ulmanis** aicināja visus celt ražas un jo sevišķi tos, kas šinī darbā palikuši iepakaļ citiem, mazpulki ar prieku, uzklausot šo aicinājumu, uzsāka šinī pavasarī ražu pacelšanas propagandas lauciņu ierīkošanu 1000 svešās saimniecībās, izraugot tās sava darba rajonā starp tām saimniecībām, kur ražu līdzšinējā pacelšana bijusi vismazākā un apstākļi šim darbam visgrūtākie. Tā radās 1000 mazpulku draugu saimniecības, kurās ikviens mazpulks pavasarī ierīkoja kaut ko tādu, kas rādītu un uzskatāmi pārliecinātu katru, kā un kādiem līdzekļiem ražas paceļamas. Ieguvēji no šī darba bija visi. Pirmkārt — mazpulka draugs, kas savā zemē un tīrumā mazpulkam atļāva pamudināšanas lauciņu rīkot, redzēja ražas pacelšanas iespēju, redzēja lielāko ražu un saskatīja atbildi uz jautājumu: kā un kādiem līdzekļiem tas veicams. Otrkārt — paši mazpulku dalībnieki no pamudināšanas lauciņa guva piemēru, ka labas ražas var būt un ir sasniedzamas nevis iekoptos un vecos iemēslotos laukos vien, kādus bieži vien dalībnieki sev izvēlas, bet arī sliktākās vietās, grūtākos apstākļos. Šie piemēri nostiprināja mazpulku dalībniekiem ražu pacelšanas iespējas pārliecību.

Jūtamu iespaidu uz ražu pacelšanas mudinājuma lauciņu darba iznākumu atstāja vispārējais vasaras sausums. Taču, neskatoties uz to, ražas ir daudzās vietās tikušas paceltas par 100 un vairāk procentiem. Pārskatā par pamudināšanas lauciņa ražu, viens no jaunākiem — 1129. Preiļu - Priekuļu mazpulks raksta: «Lauciņā (500 m²) iegūta raža — 910 kg kartupeļu (vietējā šķirne). Peļņas vai zaudējuma aprēķins: a) salīdzinot ar blakus lauciņu, kurš nebija mēslots, no mēslotā ievākta augstāka raža par 310 kg. Tirgus vērtība ražas pieaugumam — Ls 18,—.» Tālāk mazpulka sekretārs un rēķinātājs raksta: «Mēslojums ar 1 kg kaļķa salpetra maksā 18 sant. Tā kā izsēts bija 10 kg kaļķa salpetra, tad peļņa uz 1 kg mēslojuma viens lats, 62 sant.» Var jau arī citādāk rēķināt, bet skaidrs ir visiem: mēslojums atmaksājies un vēl labi! . . Citur bez mēslojuma salīdzinājumā ņemta arī jauna šķirne sēklai, tur tad augstie 100% ražu pacēlumi, un to arī sausā vasarā nebija mazums.

Lielākā daļa mazpulku ražas pacelšanas pamudinājuma lauciņus ierīkojuši ar saviem un vietējo organizāciju līdzekļiem. L. L. kameras mazpulku nozarei atbalstu lūguši un saņēmuši 247 mazpulki. Par piešķirto pabalstu mazpulki iegādājušies vajadzīgos mākslīgos mēslus un 1833 kg šķirnes kartupeļu, 42 kg pļavu zāļu sēklas, 131 kg lupīnu un 472 kg labības šķirņu sēklu. Ja bez visa tā nāk klāt vēl par mazpulku pašu un vietējiem līdzekļiem iegādātās sēklas un mēslojums pamudinājuma lauciņiem, tad redzam itin prāvus arī materiālos līdzekļus, ko mazpulki līdz ar savu darbu veltījuši ražu celšanas mudinājumam draugu saimniecībās. Pārskati rāda, ka vairākām simtu saimniecībām caur mazpulku izmēģinājumu lauciņiem ievesta un mājā iesākumam atstāta šķirnes sēkla labībai, kartupeļiem. Ir arī pasākumi zemes gabalu kultivēšanā, pat drenēšanā un zelmeņa uzlabošanā. Smil-

šainos apvidos mazpulki ražu celšanas mudinājumu lauciņos ar labiem panākumiem rīkojuši zaļmēslu lupīnas sējumus.

Darbs ir ievadīts un tas ir jāturpina, jo caur to aug tiklab darba ņēmējs, kā arī pats darītājs. Ražas pacelšanas, pamudinājumu un izmēģinājumu lauciņu saimniecības turpmāk sauksim par mazpulka drauga saimniecībām. Tas nosaukums vislabāk atbilst kā līdzšinējam darbam, tā turpmākiem uzdevumiem. Darba turpināšana mazpulka drauga saimniecībā ir mazpulkos jāizlemj jau ziemā. Katram mazpulkam arī nākamā vasarā jābūt vienai tādai saimniecībai, vislabāk jau tai pašai, kuŗā darbs šovasar iesākts. Var cerēt arī uz LLK atbalstu, ja mazpulkam nav līdzekļu labiem mudināšanas pasākumiem mazpulka drauga saimniecībā. Sadarbībai ar mazpulka drauga saimniecību turpmāk vajadzētu izveidoties: a) praktiski un b) idejiski. Praktiskā darba turpināšana jāparedz ne tikai vienu, bet vairākus — 3—4 gadus, lai šinī laikā mazpulks būtu arī kaut ko paliekošu tur izdarījis. Piemēram var minēt: šķirnes sēklas materiāla ievešana un ieaudzēšana, kāda zemes gabala kultivēšana, jauna augļu vai ogu dārza ierīkošana vai vecā sakopšana, mājas apkārtnes uzkopšana, darba rīku un mašīnu sakārtošana, ēku un telpu krāsošana, balsināšana un apkopšana u. t. t. Darbu izvešanu der organizēt mazpulka drauga saimniecībā tā, kā to paredzējis 126. Nurmižu mazpulks, un, proti: mazpulks drauga saimniecībā pēc vajadzības notur darba sanāksmes, kuŗās ne tikai dalībniekus praktiski iemāca kādā no minētiem darbiem, bet darbu mācoties drauga saimniecībā arī padara. Ja jāmācās ēku jumtu krāsošana, kūts balsināšana vai tml., dara to drauga saimniecībā, tur darbs iemācīts, ēka nokrāsota vai izbalsināta. Var daudz būt šādu piemēru Taču mazpulkam draugs jāmudina un viņam jāpalīdz ne tikai ražas celt, bet arī labāk, skaistāk, glītāk, dzīvot. Arī tā ir raženības celšana.

Idejiski ar mazpulka drauga saimniecību tiešām jānodibina draudzīgas un uzticības pilnas attiecības. Jāpamudina un jāpalīdz abonēt un lasīt kāds lauksaimniecības žurnāls vai laikraksts. Varbūt no mazpulka dalībniekiem kāds savu lauks. žurnālu vai laikrakstu pēc izlasīšanas var drauga saimniecībai atdot? Mums ir ap 100.000 lauks. žurnālu abonentu, bet lauku māju taču ir divas ar pusi reizes vairāk! Tad jācenšas panākt, lai mazpulka drauga saimniecība pienu nodotu koppienotavās, ar laiku iestātos lopkopības pārraudzības biedrībā un pats saimnieks arī lauksaimniecības biedrībā, apmeklētu svarīgākos sarīkojumus pagastā un priekšlasījumus, katrā ziņā būtu mazpulka sarīkojumos. Viss tas nav viegli panākams un uz reizi izdarāms, taču tādēļ nedrīkst to nedarīt! Uzticība vispirms ir jāpanāk, un ar laiku un labi pārdomātiem darbiem un plāniem to var sasniegt. Pārējais tad nāks vieglāk. Saprotams, katrā vietā, katram cilvēkam ir jābūt savai pieejai un viņš labi jāpazīst, tad būs panākumi un nevis pretestība darbā.

Šo darbu apspriežot un plānojot, paturēsim prātā: ja katrs mazpulks gadā vienu sava drauga saimniecību būs pamudinājis ražu un raženību pacelt, būs palīdzējis tam labākam kļūt, tad visā zemē tas taču būs mums tūkstoti raženāku zemturu devis!

Cik jāmaksā par „Mazpulku“ 1940. gadā

Lai „Mazpulkā“ arī turpmāk varētu ievietot tikpat daudz illustrāciju un rakstu gan par jaunatnes pašas dzīvi un darbu, gan par jaunākiem atradumiem lauksaimniecībā, technikā, aviacijā u. t. t., ievērojot klišeju un citu materiālu sadardzinašanos, „Mazpulka“ abonēšanas nauda 1940. g. ir noteikta Ls 2,50. Piecietīsim visi šos nedaudz lielākos izdevumus par savu žurnālu, jo zinām, ka tas tad arī turpmāk būs vienmēr rakstiem, bildēm un zīmējumiem bagāts un katru mēnesi mūs priecīgi apciemos, jo tiks piesūtīts katram savā mājā vai dzīvoklī, pēc gada sākumā uzdotās adreses.

Šos lielakos izdevumus nākošā gadā atkal saņemsim ar uzviju atpakaļ, jo dārgāki būs visi mazpulku lauciņos audzētie ražojumi, ka cukurbietes, kartupeļi, cigorini u. t. t.

Bez tam jāievēro, ka visi patiesi trūcīgi un centīgi mazpulku dalībnieki var saņemt mēnešraksta brīveksemplārus, ja vadītājs tos pieprasa līdz 1940. g. 10. janvārim LLK Mazpulku un jaunatnes audzinašanas nodaļai.

Ko šogad liksim Ziemassvētku galdā

L. L.

Laika sprīdis starp Jāņu dienu un Ziemassvētkiem ir krietni pagaršs, tādēļ arī šie ilgi gaidītie svētki mums sevišķi mīļi. Un varbūt pati gaidīšana un gatavošanās ir tā, kas mums vislabāk patīk. Mēs izdomājam — ko darīsim, kur iesim, ko lasīsim, kā atpūtīsimies. Bet mājas mātēm svētki ir smagākās darba dienas. Jau laikus viņām ir jāsāk domāt un gudrot — ko likt svētku galdā, lai saime un ciemiņi īsti izjustu svētku noskaņu. — Mums bija ieviesies slikts paradums — mājas māte centās sagādāt un sagatavot iespējami daudz un dažādu ēdienu, maižu un cepumu. Protams, visu sagatavoto saime un ciemiņi nespēja svētkos patērēt. Ko saimniece ar grūtībām bija gādājusi un gatavojusi, tas saimei ar tikpat lielām grūtībām bija veselu nedēļu jācenšas likvidēt. Vai tas bija pareizi?

Tagad, atsaucoties aicinājumam — t a u p ī t v i s u r u n v i s u, varam šo slikto parašu atkal izskaust. Te mazpulku dalībnieces var būt labas palīdzes savām māmiņām: norunāsim visas šogad negatavot nekā vairāk, kā tas būtu nepieciešami m ē r e n a i svētku sagaidīšanai un pavadīšanai — lai svētku dienas neizvēršas vienā vienīgā ēšanā un dzeršanā. Atcerēsimies, ka arī saimnieces kādreiz grib atpūsties. Tādēļ iekārtosimies tā, lai svētkiem tiktu sagatavoti ēdieni, kuŗus var patērēt aukstus vai uzsildītus. Izvēlēsimies 2—3 no tālāk minētiem ēdieniem: cepeši (sivēna, cūkas, teļa, mājputnu: pīļu, zoss, tītara, vistas), galerti, šķiņķis, veltenes, pastētes, dažādi sagatavotas zivis, siļķu ēdieni, dažādas desas, medījumi. Pie gaļas sagatavojami dažādi sakņu un dārzāju salāti. To sastāvs var būt dažāds — atkarībā no tā, ko saimniecībā audzē (ķirbji, bietes, vinigrets u. c.). Galdā var likt arī dažādus sierus. Nav jāaizmirst arī maize (baltā un rupjā) un sviests. Klājot latvisko Ziemassvētku galdu, tajā nedrīkst iztrūkt: žāvēta cūkas galvas puse un cep-

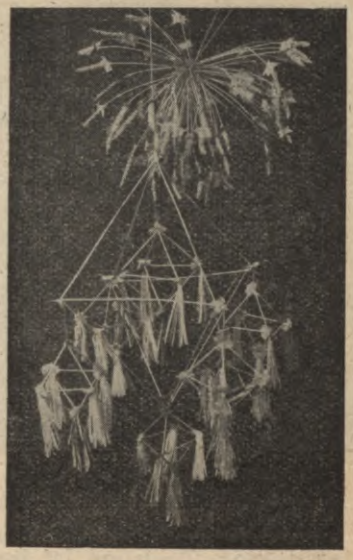

Griestu rotājums Ziemassvētkos

tas vai vārītas gaļas desas. Bez tā vēl var dot ceptas cūkas ribiņas vai šķiņķi, klāt pasniedzot ar mizu krāsnī ceptus kartupeļus vai sautētus skābos kāpostus. Agrāk Ziemassvētkos ēsti arī grauzdēti vai sausi zirņi un zirņu pikas. Īpatnējs ēdiens bijis t. s. koča, ko pagatavo grauzdētas grūbas sasautējot ar gabaliņos sagrieztu žāvētu speķi. Iecienīts ēdiens bijis t. s. bigūzis, kas pagatavots, pārlejot gabaliņos sasmalcinātai rupjmaizei dzērveņu sulu ar medu. Kā saldo ēdienu pasniedz arī ceptus ābolus, pārlietus ar medu un pārkaisītus sakapātiem riekstiem.

Mūsu Ziemassvētku galdā nedrīkst trūkt piparkūku un rudenī salasīto riekstu un ābolu. Bez tā vēl sagatavosim 1—3 cepumus no tālāk minētiem: ķimeņmaizītes, speķa pīrādziņi, kafijas (Vīnes) maizītes, dzeltenmaize, plātsmaizes (ar dažādiem pārliekamiem), formkūkas (dažādas), taukos vārītie cepumi, sīkie tējas cepumi. Dzeršanai sagatavosim limonādi vai kvasu un tēju.

Svētku noskaņa pie galda vairāk atkarīga nevis no tā, cik daudz ēdienu pagatavots, bet gan no tā, kā viņi sagatavoti un salikti. Neaizmirsīsim tādēļ klāt svētku galdu ar baltu galda drānu, rotājot to ar egļu skujām un svecītēm.

Nepadarīsim ēšanas reizi par pārāk svarīgu svētku daļu. Ne tādēļ ciemiņi pie mums nāk, lai izēstos. Tie nāk, lai mūs apraudzītu un mīļi parunātu.

Viesos pie Lietuvas mazpulku vadītājiem

Agr. K. PELĒĶIS

Latvijas mazpulku vadītāji noliek vainagu uz Nezināmā kareivja kapa Kauņā

Jelgavas un Jēkabpils novadu mazpulku vadītāji, skaitā 28 personas, š. g. vasarā apmeklēja Lietuvu, lai iepazītos ar Lietuvas mazpulku dzīvi un darbiem. Pie Lietuvas robežas mūs sagaidīja Lietuvas mazpulku instruktors agr. V. Kraņiauskas un Šauļu apriņķa agronoms Milaitis. Pēc iepazīšanās devāmies tālāk uz Jānišķi. Pilsēta karogota Latvijas un Lietuvas karogiem un ielas pildītas cilvēkiem, kas liecināja, ka mēs esam gaidīti ciemiņi. Pēc priekšzīmīgi nostādītās Jānišķu pienotavas un pilsētas apskates laipnais nama tēvs mūs pacienāja garžīgām brokastīm. Nodziedājām vairākas mūsu tautas dziesmas — kā sveicienus no Latvijas. Tālākā ceļā apskatījām Meškučio mazpulka dalībnieka saimniecību Stripeikuose. Lauciņi labi kopti; tīri, 10 gadu vecais mazpulka dalībnieks kā lepnumu rāda savu darbu — no krūmu pupiņām veidotu Lietuvas mazpulku emblēmu. Arī vecāki lepni uz savu dēlu. Tālākā ceļā iegriežamies Meškučio mazpulka mītnē. Skolas nams greznots Latvijas un Lietuvas karogiem. Pie ieejas mūs sveic mazpulka vadītājs un priekšnieks. Esam priecīgi, dzirdot mazpulku priekšnieku runājam skaidrā latviešu valodā. Izrādās, ka viņš ir latvietis un labi pazīst mūsu galvas pilsētu Rīgu. Ar lielu aizrautību un izpratni mazpulka priekšnieks G. Vītols mūs iepazīstina ar biblioteku, kuŗa ir lielākā mazpulku biblioteka Lietuvā un aptveŗ vairāk kā 1000 sējumu. Grāmatas mazpulkam lielāko tiesu ziedotas, daļu iegādājušies arī pašu līdzekļiem. Pie sienām labi pārskatāmas diagramas raksturo mazpulka attīstību. Glīti sakārtoti albumi rāda mazpulka dzīves un darba atsevišķus momentus. Tālākā ceļā apskatām Krusta kalnu, muzeju Šauļos un iegriežamies netālu no Radviliškiem Žuronu saimniecībā, kur mazpulks iekārtojis lielu koku skolu. Saimniecība 40 ha liela, no tiem 20 ha kultivētas pļavas. No saimniecības platības puse drenēta. Labi izveidota apiņu audzētava un plašs augļu dārzs. Ar lielu sajūsmu nama māte stāsta par lielo darbu, kas ieguldīts saimniecībā, un piebilst, ka saimniecībai parādu nav. Priekšzīmīgā saimniecība iekārtota uz sliktākās sādžas zemes.

Burkānu sēklinieku kaplēšana

Vakarā esam Lauksaimniecības akademijā Dotnuvā. Pie akadēmijas nama, kas greznots mūsu un Lietuvas karogiem, mūs sagaida prof. J. Kriščiunas, Dotnuvas mazpulka vadītājs un dibinātājs prof. S. Na-

Meskučio mazpulka mītne

Krustu kalnā

cavičus un Lietuvas mazpulku vadītāji, kas apmeklē 6 nedēļas ilgus vadītāju kursus. Nomazgājuši ceļa putekļus, dodamies uz parku, kur mums par godu sarīkota brīvdabas izrāde. Uzvedumā piedalās 19 Dotnuvas mazpulka dalībnieki. Lugā «Puķu valoda» tēlots, kā nezāles cenšas nomākt Lietuvas nacionalo puķi — rūtu. Mazpulka dalībnieki izravē nezāles un puķes iestāda goda vietā puķu dārziņā. Pēc izrādes, par kuŗu esam ļoti sajūsmināti, apskatām kooperativo mācības dārzu. Visus darbus dārzā veic mazpulka dalībnieki instruktrises vadībā. Dārzs sadalīts 3 daļās: koku skola, sēklu audzētava un izmēģinājumu nodaļa. Prof. Nacavičus norāda uz kooperativa dārza lielo nozīmi uzsverot, ka kooperativais dārzs rādīs ceļu uz laukiem. Sēklu audzēšanas nodaļā audzē kāpostu, redīsu, burkānu, cukurzirņu un citas sēklas. Visas izaudzētās sēklas pārbauda izmēģinājumu nodaļa, pētot sēklas īstenību, skaldīšanos u. t. t. Vakariņas ēdam studentu virtuvē, kur mūs apsveic Akademijas vadības vārdā prof. Paltaroks un prof. Nacavičus. Agr. Kraņiauskas sveicina Lietuvas mazpulku vadītāja agr. V. Tiškus vārdā un pasniedz ekskursijas vadītājam Jelgavas novada mazpulku inspektoram agr. K. Pelēķim mazpulku karodziņu. Atbildes runā mūsu ekskursijas vadītājs sirsnīgos vārdos pateicās par jauko dāvanu un no savas puses sūta Lietuvas mazpulku vadītājam grāmatu «Latvijas pieci gadi». Pēc vakariņām Lietuvas mazpulku vadītāji mūs iepazīstina ar vairākām mūsu tautas dziesmām un dejām. Ceļā uz Kauņu apskatām Kedainu zirgaudzētavu, kur audzē angļu pilnasiņus un arabus. Kauņā apmeklējām Lietuvas Lauksaimniecības kameru, kur iepazināmies ar kameras iekārtu un mazpulku kustības izveidošanos Lietuvā. Lietuvā tagad darbojas 1.200 mazpulku ar 38.000 dalībnieku. No vadītājiem ap 90% skolotāju. Galveno vērību piegriež lauksaimniecības darbam un krietnu pilsoņu audzināšanai. Darbs notiek sacensību un konkursu veidā. Konkursi mēdz būt dažādi: referātu lasīšanā, košuma dārzu izkopšanā, mīklu minēšanā, koku stādīšanā, tautas ticējumu un parašu vākšanā, meteoroloģisko novērojumu krāšanā, ka-

Sēklu pārbaudīšana izmēģinājumu nodaļā prof. Nacavičus vadībā

rogu mastu ierīkošanā, telpu izdaiļošanā u. t. t. Dalībnieki līdz 12 gadiem — mazbiedri, no 12—20 gadiem pilntiesīgie aktīvie dalībnieki. Vakarā mūs iepazīstināja ar Kaŗa muzeju, kuŗa sakārtojums un priekšmeti atstāj uz katru apmeklētāju svinīgu iespaidu. Sevišķi mistiska ir telpa, kuŗā piestiprinātas plāksnes ar kaŗavīru vārdiem, kas savu dzīvību atdevuši par Lietuvas brīvību. Šai telpā neviens nerunā. Vakarā slēgtā ierindā piedalāmies svinīgā jundā un mūsu ekskursijas vadītājs noliek pie Nezināmā kareivja kapa vainagu, rotātu ar mūsu valsts krāsu lentu. Orķestris atskaņo mūsu un Lietuvas valsts himnas un kaŗa invalīdi pasniedz mums katram rožu ziedu, kas griezti no rozēm kuŗas audzē invalīdi. Trešajā dienā ceļš ved cauri Raseinu pilsētiņai. Esam sajūsmināti par Lietuvas kalniem un lejām. Pa ceļam apmeklējam Ilgezija saimniecību. Visas ēkas pēc kaŗa atjaunotas. Dzīvojamā ēka ar visām labierīcībām, kuŗas priekšā uzcelts piemineklis 25 gadu laulības jubilejai. Iegādāts traktors, kuļgarnitūra un iekārtotas dzirnavas. Viesmīlīgais nama tēvs un nama māte mūs laipni pacienā ar savas mājas gardumiem. Dodamies uz Kretingu un Palangu, pa ceļam apskatīdami vairākus mazpulkus. Ir vēls vakars, kad pie robežas sirsnīgi spiežam roku saviem draugiem — lietuviešiem. Esam atkal dzimtenē.

Ciemos pie somu mazpulkiem

K. VĪTOLS

1928. g. beigās Somijā ir nodibināta lauku jaunatnes organizācija (Maataleuskerholütto), līdzīga mūsu mazpulkiem, un šī organizācija apvieno lauku un arī daļu pilsētu jaunatnes. Dalībnieku skaits ir strauji audzis no 9.400-1929. g. uz 45.000-1939. g.

Visa valsts sadalīta apgabalos. Pastāv 8 somu un 1 zviedru apgabals ar apgabala vadītāju — agronomu priekšgalā. Platības ziņā apgabali ir lieli, piem. Austrumu Karelijas apgabals ir 200 km plats un 400 km gaŗš, apvieno apm. 6000 dalībniekus. Apgabals sadalīts 60—80 klubos, caurmērā ar 100 dal. katrā. Klubu pārzin un vada algots vadītājs, parasti arī agronoms, kuŗam ir palīgi atkarībā no kluba locekļu skaita.

Piektā augusta pēcpusdienā mēs, neliela Rīgas mazpulku vadītāju grupa, no Tallinas kuģī tuvojamies Somijas galvas pilsētai Helsinkiem ar diezgan lielām bažām, kā veiksies samērā lielie pārbraucieni pa klinšaino zemi un gaŗām ezeru virknēm, jo mūsu nolūks ir mācīties pazīt somu zemi, ļaudis un somu mazpulkus. Bet lauku jaunatnes organizācijas piekomandētā pavadoņa Gunāra Ekholma lielā gādība un rūpība šīs bažas izlīdzina. Te jāatzīmē somu lielā precizitāte un sirsnīgā viesmīlība, ar kuŗu mēs sastapāmies uz katra soļa. Somu tautas tīrība un kārtība pārsteidz katru ceļotāju. Skaistas ir jaunās celtnes Helsinkos: parlaments ar savām milzu kolonnām, 10 stāvu augstā pasta ēka ar skaisti veidoto granīta ieeju, grandiozais, gan vēl ne pilnīgi gatavais, stadions. Ceļotājam klusu atpūtu sniedz «hospitzi», kuŗi sastopami katrā turistu centrā, un daži, piem. Sortavalā, ierīkoti ļoti moderni.

Somi bagātīgi gādā par ēšanu. Plašs un bagāts ir aukstais galds, daudz zivju un salātu, tikai ne viss piemērots latviešu garšai. Alkoholiski dzērieni līdz plkst. 12 noliegti, toties dzeŗ paniņas un aukstu ūdeni ar ledu.

Otrā dienā braucam ar ātrvilcienu uz 450 km attālo Kuopio. Braucot neredz tik plašus laukus un druvas kā pie mums. Mijas ezeri ar mežu pauguriem un asām klinšu spraugām, kuŗām cauri drāžas vilciens. Mezglu stacijā Pieksämä mūs jau gaida garšīgas pusdienas stacijas bufetē.

Vakarā vilciens piestāj Kuopio, Savo provinces kultūras un saimniecības centrā, ļoti tīrā un glītā pilsētā ar apm. 25.000 iedzīvotājiem. Tur mūs sagaida siltas vannas un dušas, ērta naktsguļa, veselīgs miegs, spēcīga barība, un mēs nejūtam vairs nogurumu. Agrā rītā apskatām 230 m augsto Puijo augstieni, pēc tam ar kuģi braucam tālāk uz apm. 160 km attālo Savonlinu, bet tā kā no ezera uz ezeru jāmet līkumi, tad ceļš iznāk daudz garāks. Vienmuļa ir kuģa gaita, bet garām aizslīd arvien jaunas ainas, cita par citu skaistāka. Jau vakara krēslā garām aizslīd sirmā Olavinlinna, kas celta 1475. gadā, kā austrumu robežas sargs pret krieviem. Šī svētā Olafa pils ir atvairījusi nevienu vien sīvu naidnieku uzbrukumu, bet tagad, savu nozīmi zaudējusi, kalpo turismam. Guļam kristīgā «hospitzā». Nākošā dienā pēc agras pilsētas apskates sirmās pils torņos klausāmies stāstos par cīņām un uzvarām, par varoņiem un viņu darbiem, par jaunavu, kas dzīva iemūrēta pils sienās... Te apbrīnot var ezeru krastu zīmīgos veidojumus. 7 km garais, šaurais, ar mežu apaugušais moreņu paugurs stiepjas tālē plašo ezeru vidū. Ceļa malā stāv granīta akmens, kurā cirsti vārdi:

Raw nalta tältä palosen
Maat ihanaista isien
Sa näet nuorukainen!
Joh. Ludv. Runeberg.

Tulkojumā:

Šo mazo stūrīti
Skaistās senču zemes,
Vai tu to redzi, jaunieti!

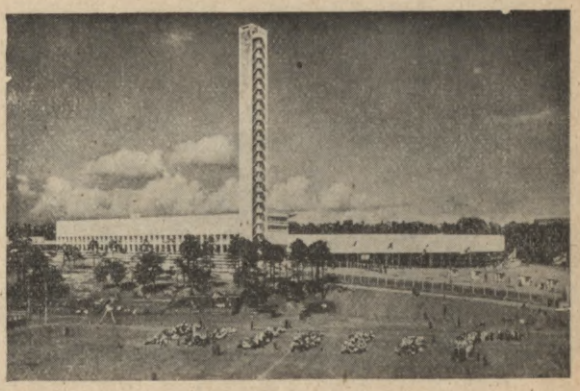

Sporta stadions Helsinkos

Līkumotais ceļš aizved mūs uz vienu no daudzām Somijas sanatorijām, kur savas mūža beidzamās dienas pavadījis latviešu ievērojamais rakstnieks Rūdolfs Blaumanis. Staltu priežu vidū, ezeru zilo ūdeņu apņemta, mierīga un klusa šī mītne dod atpūtu daudziem dzīves vētrās nogurušiem.

Ceļā uz staciju iegriežamies koku skolā. «Meži ir Somijas atbalsts,» teic liels, no augošām priedītēm veidots, uzraksts. Un somi, sevišķi mazpulki, daudz dara jaunu mežu audzēšanā. Dalībnieki savos lauciņos audzē 10—15.000 kociņus, kurus tālāk pārstāda savā saimniecībā, vai pārdod par 10 peny gabalā. Tā savs drošs ienākuma avots ir arī mazam darbiniekam.

Vakarā vilciens ieripo Sortavalā, Austrumu Karelijas viduspunktā. Stacijā mūs sagaida apgabala inspektors agr. A. Räsänens, un viņa vadītā apgabalā mums

Rīgas pilsētas novada mazpulku vadītāju ekskursija pie mazās Imatras

Somu mazpulku dalībnieces darba tērpos

Somijas koku eksports

ir izdevība visplašāk iepazīties ar somu mazpulku dzīvi un darbu. Mazpulku dalībnieku lauciņu lielums iedalīts pēc vecuma grupām. Audzē kartupeļus, gurķus, sīpolus, burkānus, tomātus, cigoriņus u. c. Lauciņus aplaista un veic citus darbus arī paši mazākie dalībnieki, 6—7 gadus vecie. Daļu zemes dod pilsēta, citu rentē un izdevumus sedz no kluba kases. Šie mazo lauciņi nav lieli, bet viņu kopšanā vērojama liela rūpība. Un lai arī valoda ir cita, tad sirsnība un draudzība ir tā, kas tuvina ar šiem mazajiem somu draugiem. Tikai viens lauciņš no 150 ir pilns ar nezālēm. Par nekārtīgu uzvešanos šis zēns, kā to paskaidroja kluba vadītāja agr. Aili Nari, izslēgts no dalībnieku vidus uz vienu gadu. Pēc pilsētas muzeju apskates kuģī pa Ladogas ezeru braucam uz Valamo, 16 km² lielu salu, senu viduslaiku klosteri, kur saimnieko pareizticīgie mūki. Daudzās baznīcas un lūgšanas nami glabā milzu vērtības: dārgmetalu veidojumi, dārgakmeņi un reti rokdarbu izstrādājumi grezno altāru telpas un lūgšanas namu sienas.

Mūki ir visi vecākās paaudzes, un pēc nedaudz gadiem Valamo klosteris, laikam, paliks tikai kā muzejs. Svētsvinīgi ir ikdienas rīta un vakara dievkalpojumi lielā klosteŗa baznīcā, un svešnieka acs ilgi var skatīt retos rotājumus un mākslinieciskos gleznojumus baznīcas velvēs. Nākošā dienā braucam atpakaļ uz Sortavalu un tad ar autobusu pa līkumotiem ceļiem tuvāk lauku dzīvei. Somijā ceļi numurēti, kas atzīmēti uz akmens stabiem ceļa malās. Galvenās maģistrāles apzīmētas ar pirmiem cipariem. Neskatoties uz dabas radītām grūtībām, ceļu uzlabošanai piegriež lielu vērību, ko sevišķi varēja vērot Viipuri apgabalā, Krievijas robežas tuvumā. Braucot uz auglīgākajiem apgabaliem — Lahdenpohju, Jaakimu, iegriežamies kādā saimniecībā: 12 ha aŗamzemes, 50 ha meža. Ģimenē ir 7 bērni, no kuŗiem 4 vecākie mazpulka dalībnieki. Labi auguši rudzi, bagātīgu ražu sola arī kvieši. Vasarājs cieš no sausuma. Rūpīgi iekopti dalībnieku lauciņi, sevišķi vecākai, kuŗai jau pie formas tērpa skaitāmas 7 gadu atšķiŗas. Mājas māte kopā ar savām meitām mūs laipni pacienā ar tautiskiem cepumiem. Pēc sirsnīgas atvadīšanās mūsu autobuss ripo tālāk. Ceļa malā lauku tautskola, koka divstāvu ēka, I pakāpes ar 4 klasēm. Gaŗ sienām ir valsts vīru ģīmetnes, kartes, zīmējumi. Dzīvoklis kārtots ar Karelijas

Somijas ezeri

bērza mēbelēm un somu raksturīgiem rokdarbiem. Viss vienkāršs, praktisks un daiļš.

Iebraucam viena mazpulka dalībnieka, 17 g. v. Reino Uimonena mājās. Tēvs viņam miris, māte pēc otrreizējas apprecēšanās pārgājusi dzīvot uz citām mājām, un nu šis jaunais saimnieks ar savu sparu un jaunības enerģiju lietpratīgu vadītāju uzraudzībā izveidojis 2 gadu laikā jau priekšzīmīgu saimniecību: 10 ha labi kopta aramzeme, 22 ha mežs, spēcīga priedīšu jaunaudze, ap māju jauni augļu kociņi, kas Somijā vēl retums, sakņu dārzā tomāti, cigoriņi u. c. Ēkas ir apkoptas, nokrāsotas. Beidzamā gadā uzcelta jauna kūts. Un šī jaunā saimnieka rokas spiediens vien jau liek nojaust, ka te aug zemei tie jaunie arāji, kas nevien pratīs zemi kopt un augļus ievākt, bet kas pratīs šo zemi arī aizstāvēt, ja tas būs vajadzīgs. Kādās citās lauku mājās patreiz notiek augļu konservēšanas un pārstrādāšanas kursi. Vērojot šo darbu, atkal parādās dalībnieču apzinīgā un saprātīgā rīcība. Ir noorganizētas sacensības zēniem pirts slotu siešanā, meitenēm — ēdienu gatavošanā. Pat deviņus gadus vecais zēns savu darbu paveic ar lielāko pašapziņu un izpelnās 2. vietu. Šinī vietā mēs arī sirsnīgi šķiramies no laipnā agr. Räsänena kunga, lai dotos tālāk uz Dienvidu Karelijas mazpulku apgabalu. Vēl skan somu un latvju tautas dziesmas un ilgi māj ardievas pat mazākie somu draugi. Ceļš ved gar Imatru. Neizskan vairs varenā ūdens cīņa ar granīta klintīm, cilvēka roka to apklusinājusi, pārvērsdama lietderīgi izmantojamā enerģijas veidā. Tikai vienreiz gadā, kad tīra lielās elektriskās spēkstacijas turbīnas, var vērot pirmatnējo skatu visā varenībā.

Pēdējais ceļa punkts ir Viipuri. Esam Dienvidu Karelijas apgabala centrā, un mūs kā viesus saņem apgabala inspektors agr. Sokka. Viipuri (Viborga) ir otrā pēc lieluma pilsēta ar 82.000 iedzīvotājiem. Plašs skats pār pilsētu, apkārtni un ostu atveras no vecās Viborgas pils torņa. Pilī tagad mitinas garnizona štabs. Šī vieta ir kā svarīgs stratēģisks punkts, un no šejienes organizē un vada nocietinājumu

Galvenā pasta ēka Helsinkos

joslas celšanu gar Krievijas robežu. 16. maijs Somijā ir diena, kad vāc līdzekļus valsts aizsardzības fondam, un daļu no šiem līdzekļiem izlieto robežas nocietināšanas darbiem, kuŗos plaši piedalās brīvprātīgo grupas. Te savu atvaļinājumu brauc darbā pavadīt ierēdņi, strādnieki, profesori un studenti, skolotāji un skolēni u. c. Te kā līdzīgi visi dara to darbu, ko prasa valsts drošība. Un metala žetons pie krūtīm ir zīme, ka arī tās īpašnieks ir kaut ko darījis šinī darbā.

Lauki te labāki kā ziemeļos. Spēcīgi aug cukurbietes saimnieka laukos, bet pārākas tomēr ir dalībnieku lauciņos. Un atkal ne jau ar skaudību, bet dziļu iekšēju prieku nosaka saimnieks: «Viņš jau savu lauciņu apkopj pirmo un tad tikai rūpējas par manu.» Ar lepnumu dalībniece rāda pašas audzēto telīti un urkšķētājus laidarā. Te jau biežāk var redzēt augļu dārzus ap mājām. Sirsnība raisa sirsnību un ja arī valoda nav kopēja, tad kopēja doma ātri vieno divu tautu locekļus. Apgabala inspektors ar lepnumu vēl rāda 3 ha plašo labi iekopto lauciņu rajonu pilsētas nomalē. Kur agrāk bija staigns purvājs, tur tagad, pateicoties neatlaidīgam darbam un pūlēm, iekopts dārzs, kas dod ienākumus pilsētas trūcīgāko ģimeņu bērniem.

Viipuros, blakus Agricola baznīcai ir piemineklis - statuja, pie kuŗas mazpulku organizācijas locekļi dod zvērestu, ziedot visu par savu zemi. Un, vērojot somu jaunatni viņas dzīvē un darbā, rodas pārliecība, ka te nevien izaugs krietni sava

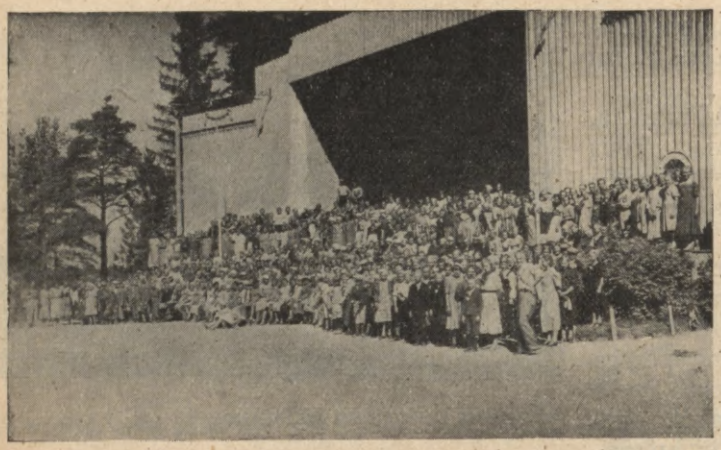

Somu mazpulku apgabala sanāksme

darba pratēji un darītāji, bet ka te arī izaugs dēli un meitas, kas būs savas tēvijas goda un lepnuma droši sargi.

Ar nakts ātrvilcienu otrā rītā esam atpakaļ Helsinkos. Lēni gar acīm slīd tautas dzīve, ejot cauri Nacionālā muzeja daudzajām telpām.

Ir gleznains skats pāri Helsinkiem no 23 stāvu augstā stadiona torņa. Te 1940. g. risināsies olimpiskās spēles. Vakarā viesojamies somu ierēdņa privātā dzīvoklī. Te visas ērtības: elektriskā plīts, silts ūdens cauru dienu, lifts. Cenšas iekārtoties tā, lai nebūtu jātur kalpones un neatrautu darba spēku no laukiem.

Atvadoties no somu zemes, kā pateicības zīmi par saņemto viesmīlību, vadītāji noliek ziedus pie Brīvības cīnītāju pieminekļa. Pie mums ierodas somu mazpulku organizācijas vadītājs un, kā draudzības apliecinājums, notiek nozīmju apmaiņa. Ziedi, sirsnīgi atvadu vārdi, un mēs šķiramies no skaistās un viesmīlīgās somu zemes, lai pārvestu sev līdzi dzimtenē tikai labākās atmiņas no mums draudzīgās ziemeļu tautas un viņas mazpulkiem. Par visu skaisto redzēto mēs esam dziļu pateicību parādā somu mazpulku organizācijai un visiem somu draugiem.

Apmeklēsim sanitārās apmācibas un veselības sargu kursus

E. AKERMANIS, Rīgas - Cēsu novada mazpulku vecākais ārsts

Mēs, latvieši, skaitliskā ziņā esam maza tauta, kas grūtās, asiņainās cīņās izkaŗojusi un nodibinājusi savu brīvo, neatkarīgo, nacionālo valsti. Lai lielo tautu saimē arī uz priekšu mēs varētu pastāvēt un aizstāvēt savu tautību un polītisko neatkarību, ikvienam mums, lielam un mazam, jābūt sagatavotam stāvēt un krist par savu latvisko tēvzemi, jāizkopj sevī augsta pilsoņa pienākuma apziņa un jāizveido savi garīgie un fiziskie spēki, lai katrs no mums kļūtu par pilnvērtīgu, krietnu un apzinīgu savas valsts pilsoni un savas tautas dēlu.

Dziļais patriotisms un nacionālais gars nes sevī svētu apziņu, ka kalpošana tautas un tēvijas labumam ir augstākais pilsoņa tikums. Visi valsts darbā — kā to prasa arī mūsu Tautas Vadonis.

Kalpošana valstij un tautai prasa zināmus priekšnoteikumus. Un galvenais no tiem ir — prasība pēc garīgi un fiziski vesela un stipra cilvēka. Kalpošana val-

stij saistās jo cieši ar nepieciešamību stāties briesmu brīdī tēvijas sargu rindās un aizstāvēt savu tēvu zemi. Bet šādu pienākumu var pildīt vienīgi pilsonis ar labu veselību.

Mūsu valsts arī miera laikos no ikviena sava pilsoņa prasa gļūtu, neatlaidīgu darbu laukos un pilsētās. Arī šis miera laika darbs un uzdevums būs veicams un sekmējams tikai tad, ja būsim stipri un veseli.

Mazpulki ir sava Virsvadoņa aicināta valsts jaunatnes organizācija, kas par vienu no saviem cēlākiem mērķiem uzskata veidot spēcīgu un veselu mūsu tautas jaunatni, lai tā ar savu iekšējo un ārējo stāju būtu par priekšzīmi pārējai mūsu tautas jaunatnei. Šis fiziskās audzināšanas darbs var sekmēties vienīgi tad, ja jūs, mazpulku dalībnieki un dalībnieces, būsiet skaidrībā par sava ķermeņa anatomisko uzbūvi, par sava ķermeņa dažādo organu darbību un uzdevumiem un ja jūs, pamatojoties uz šīm zināšanām, gūsiet pareizus ieskatus par jūsu dārgākās mantas — jūsu veselības kopšanu un sargāšanu. Šai nolūkā arī jums sarīko sanitārās apmācības un veselības sargu kursus, kuŗu uzdevums ir iepazīstināt jūs ar veselības kopšanas mācības vissvarīgākām prasībām. Ja tagad medicīnas zinātne var būt lepna uz to, ka cilvēku caurmēra mūžs no 30 gadiem pagaŗinājies līdz 60 gadiem, tad par to mums jāpateicas ne tikai medicīnas lielajiem atradumiem, bet arī medicīnas zināšanu plašai izplatīšanai tautā. Arī šai ziņā mazpulku dalībniekiem jāstāv pirmā vietā.

Bet vēl kāds cits svarīgs uzdevums saistās ar šo veselības kopšanas un sargāšanas darbu. Mēs dzīvojam tagad ārkārtīgi straujā technikas uzplaukuma un attīstības laikmetā, kad roku darbu atvieto mašīnas un mechaniskie darba rīki. Lielā darba laukā pilsētās un laukos ievainojumu skaits pie darba vai arī no nejaušas dabas negadījumiem ir ārkārtīgi audzis un pārsniedz neseno agrāko laiku ievainojumu daudzumu desmitkārtīgi. Šie ievainojumi notiek apstākļos, kur ne katrreiz ārsta palīdzība sasniedzama. Šādos apstākļos darba biedra vai arī citas personas lietpratīga rīcība izšķiŗ ievainojuma un līdz ar to paša cietušā likteni. Bet šāda lietpratīga rīcība sagaidāma vienīgi no personas, kas labi saprot un pārzina negadījumos pirmās palīdzības pamata zināšanas. Šīs zināšanas, kā rīkoties negadījumos, ir tik pat svarīgas, kā veselības kopšanas mācība, jo ar šīm zināšanām apbruņotam pilsonim nereti izdodas pirmā brīdī novērst vislielākos draudus sava tuvākā dzīvībai un veselībai. Piem., asiņošanā, kas negadījumus jo bieži pavada un nereti apdraud cietušā dzīvību — lietpratīga palīdzība var novērst lielas briesmas, bet bezmērķa mētāšanās un galvas zaudēšana — maksāt dzīvību.

Tāpēc visur, kur sarīko kursus veselības kopšanā, tiem pievieno arī pirmās palīdzības mācību, jo kā vienas, tā otras zināšanas kalpo mūsu veselības kopšanai un sargāšanai.

Bez šaubām, ikviens no jums, kursu dalībniekiem, nes zināmus upuŗus laika un personīgo ērtību ziņā, bet šo upuri jūs nesat apziņā, ka sanitārās apmācībās vai kursos sniegtās un piesavinātās zināšanas jums būs nereti visai noderīgas jūsu personīgajā dzīvē un dos jūsu rokās spēcīgu ieroci novērst veselībai draudošās briesmas. Bet vēl vairāk — ar šīm zināšanām jūs varēsiet dot svētību visai sabiedrībai, savai tuvākai un tālākai apkārtnei ar savu higienas prasībām piemērotu dzīves veidu un nelaimē cietušiem lietpratīgi sniedzot pirmo palīdzību. Ar to jūs pildīsiet mūsu ārstniecības likuma augstāko prasību — sargāt un kopt savu un savu tuvinieku veselību sevis un vispārības labā.

Katrā mazpulkā nepieciešami 2 veselības sargi: zēns un meitene

Zuša noslēpums

A. S.

Ne ap vienu mūsu upju un ezeru iemītnieku nesaistās tik daudz dažādu nostāstu kā ap zuti. Ar savu čūskveidīgo izskatu un neparasto dzīves veidu zutis jau no senseniem laikiem saistījis ļaužu uzmanību. Nevarēdami tomēr skaidri un nepārprotami izsekot zuša dzīves gaitai, ļaudis no paaudzes uz paaudzi par zuša īpašībām un spējām stāstījuši visbrīnišķīgākos ticējumus. Gadu simteņiem ejot, daudzi no šiem ticējumiem ir pamazām izkliedēti: neviens mūsu dienās vairs nemēģina ataudzēt uz kaila pakauša matus ar zuša tauku palīdzību; ar zuša asinīm vairs neārstē arī vēdergraizes, tāpat tagad neviens arī dzērājus vairs nemēģina labot ar zuša palīdzību. Un tomēr arī gandrīz līdz mūsu dienām no zuša noslēpumiem vēl diezgan daudz bija palicis pāri tāda, kam izskaidrojums nebija atrasts.

Vēl mūsu gadsimta sākumā arī zinātnei nebija iespējams atbildēt uz jautājumu — kur un kā rodas zuši. Neviens Eiropas upēs un ezeros nekad nav redzējis nedz zuša mailītes, nedz arī pieaugušus zušus ar ikriem vai pieņiem. Jau apmēram 2.300 gadus atpakaļ ievērojamais grieķu dabas pētnieks Aristotels pūlējās atrisināt šo noslēpumu. Pēc ilgām pūlēm viņš tomēr bija spiests atzīt, ka zuši nevairojas tā kā citas zivis, un tāpēc esot jāpieņem, ka tie attīstoties vienkārši no trūdošām dūņām. Un tā šis zušu vairošanās noslēpums palika par noslēpumu vēl daudzus gadu simtus. Tikai 1895. gadā itaļu zinātnieki Grassi un Kalandruccio varēja dot pirmo neapstrīdamo norādījumu, kur meklējams noslēpuma atrisinājums. Jau agrāki bija novērots, ka rudeņos zuši lielos baros dodas pa upēm uz leju un iepeld jūrā. Grassi un Kalandruccio izteica domu, ka šie zušu rudens ceļojumi ir viņu nārsta ceļojumi. Uz kurieni dodas šie nārstojošie zuši, to tikai 1904. gadā izdevās noskaidrot dānim Johanam Šmidtam, kas zušu izsekošanai norīkoja speciālu tvaikoni. Šā tvaikoņa ceļojums beidzot atklāja zušu noslēpumu, kas patiesi uzskatāms par vienu no ievērojamākām dabas parādībām.

Lielāko tiesu zivis, kas parasti dzīvo jūras dziļumos, nārstot dodas uz seklām upju iztekām. Zutis šajā ziņā ir vienīgais izņēmums pasaulē — tas parasti dzīvo Eiropas un Amerikas upēs, bet nārstot dodas uz jūru. Pie tam nevis uz tuvāko jūru, bet uz vienu vienīgu noteiktu vietu — uz to Atlantijas okeana daļu, kas saucas par Sargaso jūru. Šī jūra atrodas starp Rietumindiju un Kanarijas salām, un tās virsmu klāj peldošu ūdens augu sega. Tāpēc arī vēl tagad šo Atlantijas okeāna daļu uzskata par noslēpumaino un vismazāk izpētīto jūru.

Kad zutis sasniedzis savus brieduma gadus, tas vienā rudenī sāk pārvērsties: viņš pārstāj ēst; vēders tam kļūst sudrabaini gaišs, bet mugura tumšāka; acis pamazām kļūst lielākas un tas, ceļodams naktīs dodas pa upi uz leju. Gadās, ka šādi ceļotāji savijas desmitiem kopā un kā liels dzīvs kamols veļas uz jūru. Jūrā zutis kļūst vēl tumšāks, un ķermenis tam sakļaujas plakanāks — pielaikojas dzīvei dziļumā. Nopeldot apmēram divdesmit kilometrus dienā, zuši taisnā ceļā pāri okeānam dodas uz Sargaso jūru. Šis viņu ceļojums ir pēdējais ceļojums mūžā un to pēdējais mērķis. — Kad Sargaso jūras dzelmē izmesti ikri un pieņi, tad arī zuša pēdējie spēki ir galīgi izsmelti, un tas no pārpūlēšanās iet bojā. Vismaz neviens nav redzējis, ka pieaudzis zutis kādreiz atgrieztos no okeāna atpakaļ upē.

Pavasara sākumā no zuša ikriem tūkstošiem metru dziļajā Sargasas jūras dzelmē attīstās maza zivtiņa. Tā ir kā stikla rotaļlietiņa — pilnīgi caurspīdīga un tik plakana, ka atgādina koka lapu. Tūkstots metru dziļā dzelmē tai cita forma arī nav iespējama, jo šajā dziļumā zivtiņai uz katru savas virsmas centimetru jāiztur simts kilogrammu smags ūdens spiediens.

Šo zivtiņu zinātnieki nosaukuši par leptocefalu — tievgalvīti. Kamēr nebija zināms zuša vairošanās noslēpums, šo mazo

Latvijas Lauksaimniecības kameras

5. mazpulku loterijas 1939. gada 30. novembra

Laimestu saraksts

NEKUSTAMS ĪPAŠUMS

19594

VIEGLAIS AUTOMOBILIS

27767

MANTAS VĒRTĪBĀ NO LS 2.000.— LĪDZ LS 3.000.—

4811 11125

MANTAS VĒRTĪBĀ NO LS 500.— LĪDZ LS 2.000.—

10859 11513 47707 53560 59639

MANTAS VĒRTĪBĀ NO LS 100.— LĪDZ LS 500.—

2137 7143 7907 12964 13597 17878 18243 19038
19219 20728 25600 28638 31943 32078 33628 34638
34690 35625 38941 39050 40303 40594 40793 42649
45026 47541 48766 50216 52010 56939 57984 61408
65729 69221 71503 73214 74268 74963 76041 78362
88161 88908 90155 90498 94593 97437

MANTAS VĒRTĪBĀ NO LS 10.— LĪDZ LS 100.—

2263 5226 5443 6309 7892 8288 8502 8684
9503 9847 9867 10159 283 558 821 12766 13060
272 14292 362 15034 168 428 662 750 16162
470 980 18151 390 898 19637 883 20702 21081
307 763 770 22444 24076 255 308 532 684 753 25423
27689 913 30778 31710 32265 523 33232 500
752 34791 980 35236 267 302 333 777 36210 336
402 481 729 38060 556 39894 40089 556 636 800
916 41611 43227 409 44815 45223 265 768
46037 463 47109 140 999 48344 699 49361 50198
692 810 904 51411 942 52422 590 858 53145 226
613 54010 086 809 824 55212 56372 693 57308
901 58532 59164 558 877 60251 482 934 61179
409 481 62151 382 63677 975 64019 711 890
65684 845 876 66377 667 911 67290 354 68384
533 69016 70865 72158 497 601 727 73907 74134
499 75146 579 76454 77610 78664 679 81580
82191 753 83074 461 84559 86871 88530 603
89880 930 90952 91405 734 764 92245 340 667
994 93055 779 873 94420 623 799 96146 316 98670
99557 936

MANTAS VĒRTĪBĀ NO LS 2.— LĪDZ LS 10.—

16 25 34 39 40 54 85 125 135 143 163 171
175 203 233 289 318 347 379 453 481 512 521 527
602 607 670 675 712 724 762 800 953 966
1028 038 082 131 159 168 210 215 228 272 295 342
415 417 423 425 436 485 491 569 590 607 612 619
620 646 648 687 717 789 811 868 884 909 916 924
928 939 957 994
2012 093 139 149 159 170 171 172 176 183 189 226
250 299 352 359 408 428 520 628 691 703 795 810
860 875 946 968 984 992
3015 033 035 041 045 079 084 094 095 115 134 189
200 242 268 276 296 429 451 464 470 478 516 538
589 641 664 685 699 717 846 892 895 929 951 957
966 971 986
4076 098 113 178 264 308 333 346 392 423 478 493
553 563 564 568 648 769 797 814 820 881 902 917
921 945 949 991
5012 014 031 048 148 162 200 212 218 258 306 314
354 383 486 500 502 517 574 586 706 722 736 743
843 850 916 929 960 972 978
6009 081 099 130 159 187 196 225 236 252 307 320
322 353 393 401 406 435 447 508 536 551 563 594
600 643 673 716 732 869 881 906 908 944
7017 103 104 116 162 252 292 315 349 361 375 383
389 395 477 603 624 665 683 693 742 759 772 835
855 916 931 938 950 961
8023 039 043 051 054 289 296 300 302 374 390 395
433 463 475 501 511 513 538 543 556 588 602 662
682 699 723 744 745 781 820 899 971 985
9021 025 028 075 086 225 240 279 284 288 306 311
313 360 401 413 439 528 544 583 586 710 715 745
809 812 819 874 884 935 969 983
10049 066 079 084 088 101 109 165 199 263 282 325
334 379 388 416 448 452 487 552 570 694 750 764
792 820 833 849 871 888 942
11029 050 058 080 085 112 201 255 288 297 353 491
539 589 601 621 633 665 695 736 845 847 858 866
899 906 943 966 971
12094 146 154 191 193 211 219 231 283 292 322 331
366 387 432 438 439 440 457 473 510 541 553 571
575 585 607 616 619 635 718 751 752 759 792 803
809 828 832 845 860 921 925 941 981
13010 035 051 062 081 130 172 216 288 290 307 308
332 340 355 372 374 404 406 461 465 478 539 583
619 632 650 688 690 696 701 742 801 866 878 890
894 941 948
14006 012 018 042 048 101 146 171 175 285 430 433
527 604 629 669 671 716 729 731 734 735 744 749
752 761 774 896 904 966 990
15008 063 077 150 159 179 189 224 283 357 369 423
473 483 499 528 564 578 586 593 634 706 747 752
757 770 833 837 858 882 913 918 944 950 984
16011 029 033 038 045 051 064 102 131 167 171 193
247 256 310 326 333 352 371 431 454 483 540 559
587 616 624 629 664 665 691 738 764 774 791 796
831 834 862 907 953
17109 118 120 155 224 276 279 320 353 419 421 445
459 464 481 500 540 585 595 631 651 663 721 738
773 781 812 825 955 966 968 974
18044 048 049 053 077 149 218 225 247 301 319 379
442 443 456 507 510 521 531 542 604 608 663 761
795 799 800 801 829 857 861 899 903 908 968 993
19006 032 076 095 102 157 173 223 267 301 340 346

359 364 373 381 470 541 551 612 622 629 660 681
723 732 744 750 763 767 778 803 842 848 879 893
921 939 966

20017 035 072 135 223 259 263 277 281 334 339 372
378 410 424 483 503 523 576 601 625 656 660 678
684 688 690 734 837 843 863 889 926 936 960 965
975 987 997

21048 079 084 096 114 122 130 133 149 153 161 201
297 466 470 475 514 539 545 568 625 695 709 736
740 750 788 840 875 910 979 986 988

22005 038 058 060 089 097 115 116 141 179 199 219
288 310 337 340 358 364 366 386 390 398 399 453
466 468 514 528 644 648 737 765 776 780 781 799
840 872 888 906 953 958 962 988

23037 074 075 102 220 265 272 356 408 469 477 485
508 543 556 598 625 659 700 703 719 720 744 796
813 874 942 986 996

24006 022 058 075 079 081 100 186 187 192 254 265
296 305 335 337 351 412 438 445 474 500 527 540
585 613 737 740 741 765 774 899 901 905 924 925
956 987

25006 037 106 128 139 142 179 201 263 281 321 323
338 541 577 622 644 645 652 659 693 815 935 941
991

26019 054 087 117 130 180 189 250 266 287 292 310
320 343 384 407 548 552 571 614 651 688 739 759
802 847 848 856 878 893 894 906 909 919 920 921
934 954 983 992

27003 007 024 044 047 089 090 105 115 124 129 144
212 231 262 264 355 356 384 390 394 402 432 434
454 468 477 496 517 532 533 555 595 621 635 664
683 692 773 793 869 894 898 907 934 942 985 998

28027 044 049 055 118 123 142 154 157 168 177 191
197 214 219 309 342 363 369 380 464 561 691 784
846 988 999

29126 164 168 176 202 209 251 258 267 272 281 283
286 337 362 373 378 390 406 428 430 509 531 600
642 676 751 776 812 840 853 856 865 975 980 987
999

30001 027 091 121 187 198 220 229 237 248 260 319
361 434 455 475 490 508 577 627 690 700 729 731
745 746 760 774 787 793 795 855 861 900 909 952
959

31003 015 029 070 105 146 150 154 251 254 262 298
307 332 343 344 454 492 498 556 565 575 709 738
811 848 866 885 892 895 930 935 994

32031 055 089 090 110 144 185 198 208 214 228 230
252 313 372 446 475 488 500 513 575 578 584 592
617 675 697 717 720 748 802 803 815 834 883 900
911 941 971

33008 022 042 053 077 083 098 112 120 121
123 171 235 319 324 329 362 385 432 482
579 634 640 713 719 759 763 773 803 804
810 837 881 924 961 967 988 996 997

34027 088 113 119 121 123 140 213 230 241
335 345 371 402 444 450 482 512 522 525
535 540 554 595 607 654 685 692 707 725
743 815 816 820 869 905 912 930 941 986
991

35001 021 025 076 078 114 122 125 151 160
162 203 210 220 223 249 256 287 304 306
321 339 345 379 402 424 431 463 477 515
583 587 606 610 647 651 653 659 660 675
680 683 694 706 744 773 820 862 865 870
876 946

36005 041 091 106 112 121 143 177 213 216
312 331 348 372 387 390 432 446 462 466
482 493 500 517 530 560 566 599 600 603
605 632 634 666 671 701 706 718 786 793
800 836 844 852 908 911 922 933 939 980
997

37004 051 083 138 150 165 220 228 243 267
294 329 369 378 385 403 431 453 504 522
565 572 593 605 611 631 665 704 728 742
746 785 813 859 994 997

38130 131 135 151 160 211 248 298 302 316
317 339 371 421 439 446 474 511 550 574
605 615 628 635 636 638 660 662 680 703
717 726 760 809 815 887 894 920 938 940
978

39051 065 093 139 184 213 259 260 261 304
330 349 369 375 415 428 558 573 593 611
619 664 676 679 782 787 818 831 856 859
918 949 953 994

40012 040 047 078 103 108 177 220 253 263
285 329 336 370 384 448 459 509 533 552
569 630 633 684 845 908 914 928 939 957
960 967 978

41056 066 082 127 190 209 251 281 301 327
385 396 479 509 518 528 566 600 651 677
684 686 701 755 759 773 800 826 837 856
889 890 918 931 935 946 979

42034 044 060 062 091 194 232 251 336 337
350 354 374 375 394 418 432 467 472 493
494 498 514 583 601 647 656 685 705 846
861 886 896 901 910 950 981

43012 067 110 205 262 282 288 290 328 350
366 395 414 435 445 464 465 546 563 571
595 634 643 668 729 735 739 740 782 786
825 832 836 874 879 895 918 928 941 980
985 989

44017 019 038 075 077 090 130 144 154 158
170 225 238 266 268 270 295 304 357 407
436 438 447 611 634 642 675 677 683 686
710 718 719 760 761 798 878 880 883 984

45005 027 029 041 057 098 116 153 157 172
193 237 259 306 309 321 337 386 403 406
452 487 511 543 559 601 608 635 650 674
692 747 777 830 831 837 871 894 915 986

46132 140 146 154 158 182 209 293 332 347
371 373 384 390 408 430 459 465 491 496
503 526 533 538 579 604 630 652 722 736
747 752 761 774 776 781 783 793 804 821
822 829 841 863 865 881 893 907 915 928
957 978

47011 051 069 120 182 187 206 212 217 220
250 328 338 342 387 437 456 478 480 488
490 515 552 567 596 631 635 639 677 684
730 759 763 772 783 789 791 813 844 845
883 945 959 961 973 977

48019 058 064 142 147 166 181 184 202 226
230 255 260 269 306 333 349 386 422 430
479 483 516 531 568 634 651 693 740 774
788 889 893 895 896 946 960 962 963 981
987

49027 028 042 043 059 109 134 148 189 237
240 265 283 306 338 342 357 368 371 386
385 544 563 603 604 605 623 648 649 661
681 683 686 706 775 783 799 806 810 821
823 832 842 844 873 878 933 940 986 991

50015 048 066 093 102 109 135 187 243 252
297 315 377 378 408 410 422 442 454 495
505 533 539 573 578 589 637 653 655 702
703 731 737 738 747 751 755 817 821 827
893 929 935 941 944 947

51015 024 055 059 083 137 177 219 220 243
266 271 390 401 415 474 492 531 602 609
611 622 660 668 672 706 719 739 748 753
767 799 811 812 869 876 887 892 899 901
915 924 953 954 995

52028 045 052 072 079 096 097 143 168 178
207 212 221 248 255 258 275 280 290 319
323 324 384 403 412 414 415 419 445 553
637 723 772 806 809 877 881 896 937 987

53008 018 053 156 174 259 298 388 418 541
555 564 567 568 577 605 628 632 673 676
678 683 720 750 837 857 907 910 954

54011 021 043 121 134 139 156 157 175 314
326 344 427 434 448 492 529 560 571 661
759 762 804 871 925 951 973

55015 016 029 071 073 100 101 104 126 134
162 192 210 263 264 301 370 385 393 398
420 430 432 447 486 557 563 661 751 831
840 934 944 981 993

56006 008 021 040 055 065 111 112 158 161
186 211 221 224 298 315 328 435 604 623
639 643 645 669 710 711 734 744 794 826
829 849 850 901 912 919 941 971

57062 186 203 289 345 357 410 436 465 487
491 525 540 561 571 640 701 703 727 759
792 804 812 816 821 831 835 838 843 872
936 942 943 958 962 991 994

58013 027 036 042 053 081 096 113 126 151
163 173 174 192 222 231 236 290 364 368
376 416 434 445 448 450 466 524 533 567
577 587 641 660 671 700 712 721 734 763
774 776 779 815 838 908 933

59003 008 022 024 030 045 074 098 142 152
153 165 238 247 266 328 336 364 405 483
507 538 541 547 599 718 830 889

60041 050 051 061 094 116 174 209 213 227
230 264 313 349 369 413 416 419 460 470
489 540 545 551 568 598 638 656 658 696
716 741 746 767 771 820 863 870 877 880
882 899

61007 031 040 044 054 088 133 141 143 155
180 188 194 211 245 290 324 329 346 357
378 450 454 499 517 531 594 639 646 649
667 673 677 679 710 720 730 755 775 825
828 870 882 904 914 920 935 942 950

62019 026 030 033 056 116 144 173 193 225
252 269 273 282 291 315 345 358 366 381
407 418 425 431 470 475 479 508 521 538
556 566 625 646 660 676 706 745 760 761
768 807 833 839 872 881 931 949 954 975

63017 041 070 096 099 109 112 139 140 149
178 204 232 261 289 300 340 364 365 366
397 399 466 476 550 570 575 676 707 743
809 824 828 855 869 920 971 990 991

64017 035 094 140 204 225 244 312 402 427
461 467 499 520 542 551 609 646 652 676
714 721 727 731 736 753 761 793 800 824
825 836 866 871 872 880 893 910 923 924
950 960 979

65008 041 078 087 094 103 125 126 158 205
206 217 244 251 252 286 312 357 409 426
432 445 450 458 464 477 483 579 609 652
660 661 707 709 718 723 740 773 788 792
795 817 826 830 833 851 878 879 886 907
929 930 981

66042 055 075 159 165 197 227 237 245 329
337 350 372 406 437 447 450 464 496 502
523 537 570 573 581 587 591 594 676 678
686 692 728 761 779 784 815 830 857 914
934 953

67004 005 012 036 152 212 250 275 325 330
331 375 390 409 418 476 505 516 630 655
697 704 705 797 822 838 853 896 989

68027 037 086 105 112 120 288 295 336 357
360 411 430 556 579 586 631 637 645 662
663 748 752 790 798 816 832 836 866 899
910 991 993

69055 096 129 153 157 213 230 235 242 300
301 311 332 459 463 496 535 555 580 585
595 625 674 686 709 758 819 832 881 894
910 946 962 995

70000 027 053 060 073 078 088 093 096 115
136 166 189 241 297 300 309 354 390 431
441 453 476 529 552 573 575 577 595 670
673 702 730 737 778 783 789 859 870 900
908 914 951 965 991 998

71004 042 073 102 122 150 152 161 185 187
297 298 328 342 361 362 382 451 453 468
483 507 509 529 578 583 584 587 591 616
629 670 693 719 747 791 878 954 955 956
969 988 994

72006 011 017 047 049 069 086 093 114 129
154 189 221 281 371 375 385 399 503 534
555 617 657 663 684 691 695 778 786 787
790 816 817 841 884 886 888 903 909 952
977 978

73005 051 054 064 133 139 144 256 274 284
302 345 351 352 387 390 405 438 487 497
500 589 607 693 716 728 742 743 768 780
798 811 812 866 867 880 884 972

74017 026 044 071 084 090 115 167 172 206
222 226 236 253 271 354 361 381 385 387
419 512 523 562 619 649 680 702 706 721
762 811 814 832 859 884 888 930 968

75021 053 076 120 128 150 178 182 232 255
270 294 342 353 363 425 427 438 454 455
464 466 482 515 570 581 643 647 652 657
680 684 704 759 763 821 824 848 867 871
924

76046 057 119 157 200 224 240 267 281 292
302 309 311 363 428 443 476 481 512 561
583 607 610 662 677 679 693 731 752 783
791 838 917

77014 021 067 100 179 276 292 293 295 297
316 333 448 485 486 510 515 592 626 658
684 693 768 786 847 871 898 909 943 959
970

78010 043 053 059 198 235 278 290 304 310
318 346 359 411 431 463 464 469 482 487
518 557 620 653 673 683 684 704 715 733
743 765 777 799 811 819 822 828 835 839
844 925 949 964 968 979 995

79003 009 041 141 176 189 243 256 283 341
474 501 504 534 581 595 600 640 674 695

715 737 738 742 770 773 785 855 882 894
901 921 931 954 985 987

80002 032 051 059 152 164 205 209 218 273
318 352 353 366 453 469 507 509 515 570
628 666 681 698 752 755 795 844 949 973

81047 057 060 093 108 137 141 145 285 321
340 438 500 506 544 583 590 632 634 638
642 650 682 685 690 705 720 732 745 752
763 772 797 814 817 853 868 913 945 976
986

82001 032 075 124 129 167 208 214 259 260
261 280 283 288 291 296 372 501 516 519
537 538 571 581 589 590 608 631 639 651
666 672 690 717 744 758 764 803 828 832
837 869 894 942 953 996

83027 030 078 086 106 150 207 208 333 341
355 357 399 421 437 457 479 498 503 510
540 559 599 615 634 651 661 748 825 837
875 944 950

84037 053 056 071 076 087 091 093 100 123
136 220 221 233 255 293 294 295 311 359
396 421 442 463 467 489 493 502 526 552
553 606 612 623 642 676 687 718 730 753
767 825 835 837 927 984

85037 044 047 050 057 121 128 160 214 400
404 408 439 459 464 467 481 562 567 617
618 624 625 689 748 778 806 874 876 885
901 912 973 990

86002 016 039 065 083 109 169 176 215 268
349 351 360 403 415 436 471 536 542 580
582 625 689 707 748 786 798 836 955 957
958 994

87008 022 026 031 051 096 127 193 202 206
236 274 278 335 356 370 399 409 460 533
542 604 671 688 720 765 771 806 811 813
848 888 892 931 940 999

88063 086 099 115 149 167 175 254 262 310
330 379 383 394 396 421 422 500 512 588
594 598 630 632 660 715 728 784 801 829
831 840 866 938 973

89017 023 034 044 054 058 085 087 107 120
131 133 192 211 315 321 336 348 361 383
488 539 545 554 556 568 575 600 618 649
663 698 719 737 851 860 894 912 933 970
988

90004 017 025 098 123 141 176 194 254 272
297 305 309 336 351 355 411 412 418 422
452 497 536 607 612 618 703 728 737 741
746 751 778 784 801 816 821 827 834 886
922 947 990

91008 013 040 137 146 176 216 232 241 299
356 359 360 362 420 453 459 495 518 523
535 591 619 690 697 702 736 758 765 814
844 932 947 972

92014 024 108 131 133 146 165 191 217 298
329 361 364 412 460 467 468 488 554 563
595 626 633 645 657 659 690 701 714 723
742 783 810 817 829 886 889 894 899 917
937

93003 026 049 054 076 132 181 185 228 246
255 263 310 313 336 340 342 359 363 369
534 541 561 562 643 667 670 691 707 720
751 776 812 870 876 896 906 908 912 938
945 951

94011 076 083 114 124 137 163 259 278 317
391 393 396 429 540 564 573 582 707 734
763

95003 072 079 086 090 172 292 310 320 324
347 351 369 462 471 472 508 530 635 699
722 745 781 845 854 858 898 903 937 967
996

96018 041 070 100 108 200 205 243 282 390
398 439 448 474 482 531 579 674 734 764
793 809 813 828 853 859 879 952 996

97000 048 176 206 314 346 372 388 417 422
435 450 459 468 469 514 535 576 621 648
680 687 703 803 809 844 863 865 914 916
987

98006 013 069 076 099 182 230 273 359 411
430 441 518 530 554 597 628 647 669 675
722 735 748 755 765 826 829 898 947 975
976 990 997

99024 036 041 047 064 088 104 149 188 191
213 219 220 247 252 314 438 442 477 515
546 558 572 581 793 808 889 951 965 976

Laimestus izsniegs Jelgavā, Viestura piemiņas pilī sākot ar 1939. g. 15. decembri līdz 1940. g. 15. februārim darba dienās no plkst. 9—15, sestdienās un svētku priekšvakaros no plkst. 9—12. Laikā neizņemtie laimesti paliks par labu mazpulku darbības veicināšanai

zivtiņu uzskatīja par patstāvīgu zivju sugu. Bija novērots, ka tā dažu gadu laikā spēj sasniegt septiņus - astoņus centimetrus gaŗumu. Un arī šai zivtiņai bija savs noslēpums — pat vislielākajiem leptocefaliem nekad nebija atrasti ikri vai pieņi. Tā tad te okeāna dziļumā nācās sastāpt to pašu parādību, ko jau agrāk ļaudis bija novērojuši pie seklo upju un ezeru iemītnieka — zuša. Patiesi — te bija divas līdzīgas mīklas. Un tikai apvienojot tās kopā, izdevās gūt atrisinājumu tām abām.

Leptocefals pamazām aug un pamazām virzās uz ūdens augšējiem slāņiem. Šis pirmais nākošā zuša ceļojums — no dzelmes uz jūŗas virspusi — ilgst visu vasaru.

Pēc tam leptocefals sāk savu ceļojumu uz Eiropas krastiem: lielos baros tos nes sev līdzi Golfa straume. Šis ceļojums no Sargasas jūŗas līdz Eiropai ilgst divus gadus. Nonākot Eiropas piekrastē, leptocefali tomēr nekad neiepeld upēs. Sava mūža trešajā rudenī, kad tie sasnieguši apmēram septiņi un pus centimetru gaŗumu, leptocefali pārstāj ēst. Pienākot ziemai, sākas leptocefala brīnišķīgā pārvēršanās par caurspīdīgu «stikla» zuti. Mailīte kļūst resnāka un apaļāka. Peldspuras pavirzās vairāk uz galvas galu. Mutē izaug īsti zobi. Āda kļūst tumšāka un mazāk caurspīdīga.

Kad jauno zušu mūžā pienācis ceturtais pavasaris, tie beidzot lieliem bariem iepeld upēs. Tikai tagad viņos vairs nevar pazīt bijušos leptocefalus, jo viņu ķermens pielaikojies dzīvei seklā ūdenī.

Zuši neatlaidīgi dodas pret straumi uz zemes iekšieni, uz upju ietekām, ezeriem, dīķiem. Savā ceļā tie pārvar dažādas grūtības un šķēršļus: akmeņainas krāces, nelielus ūdens kritumus, dažādus aizsprostojumus upes straumē. Dažreiz tie naktīs izlien no ūdens un dodas uz priekšu pa rasaino zāli, lokoties kā čūskas.

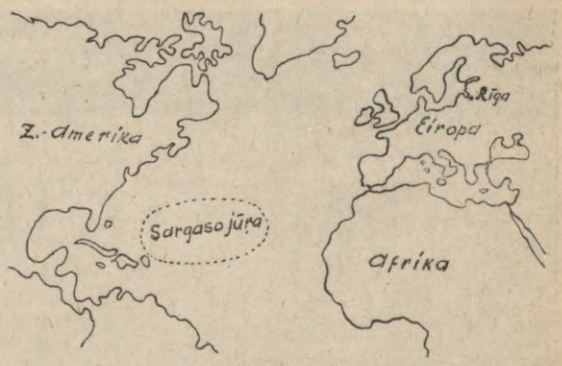

Nonācis mūsu upju saldajā ūdenī, zutis tur ierīkojas uz pastāvīgu dzīvi, pārtiek no ūdens vabolēm, vardēm, zivīm, ūdens putnu cāļiem un mazākām ūdens žurkām. Tā kā barību zutis medī tikai naktīs, tad arī uz makšķeres āķiem tas uzkožas tikai naktīs.

Parasti mūsu ūdeņos zuši nodzīvo desmit līdz piecpadsmit gadus. Kad šajā vecumā iestājas brieduma laiks, zutis, — lai varētu atstāt pēcnācējus, — kādā rudenī sāk savu otrreizējo pārvēršanos un dodas gaŗajā ceļojumā uz okeānu.

Neviļus rodas jautājums: kādi gan ir tie apstākļi, kas okeāna dziļumā piedzimušo zuti mudina doties uz upēm? Kas spiež to pirms nāves atgriezties atpakaļ tumšajā okeāna dzelmē? Un kā viņš var atcerēties un atrast ceļu uz turieni, no kurienes tas atnācis pirms daudziem gadiem kā niecīga mailīte? Uz visiem šiem jautājumiem mēs tagad vēl nespējam noteikti atbildēt. Cerēsim tomēr, ka ar katru dienu progresējošā zinātne reiz noskaidros arī šīs mīklas.

Zušu mazulis, kas dodas uz upēm

Pieaudzis zutis

Tievgalvīte

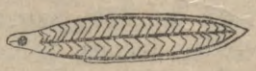

Stikla zutis

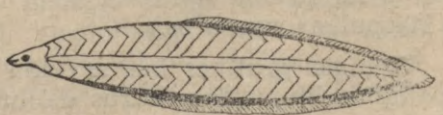

Mazpulku fiziskā audzināšana un sports

T. ZANDERSONS

Jaukākais un veselīgākais ziemas sports — slēpošana

Fiziskā audzināšana tagad kļuvusi dzīvē nepieciešama. Visas valstis to ir atzinušas un veltī daudz līdzekļu fiziskās audzināšanas un sporta pareizai nostādīšanai.

Jaunatnei jāaug veselīgai, spēcīgai, daiļai, krietnai tikumos, ar darba prieku un cīņas sparu.

Lai ar fizisko audzināšanu un sportu varētu nodarboties katrs mazpulka dalībnieks, tad pie katra mazpulka var dibināt fiziskās audzināšanas un sporta sekciju, kurā tad varētu iestāties visi tie mazpulka dalībnieki, kam interese, prieks un spējas nodoties šim darbam par svētību sev un valstij.

Par sekcijas vadītāju mazpulka vadītājam jāuzaicina kāds fiziskās audzināšanas un sporta nozares pedagogs, vai arī, ja tāda nebūtu, sekcijas vadība jāuztic kāda piedzīvojuša aktīva sportista vadībai. Ja vienā otrā vietā arī tāda nebūtu, tad vadība jānodod vecākā mazpulka dalībnieka rokās, tikai tāda, kam interese, drosme un laiks, kurš tad mazpulka vadītāja vadībā un kontrolē izdara apmācības.

Sekcijas galvenā vērība jāpiegriež vingrošanai, rotaļām, tautas dejām, peldēšanai, riteņbraukšanai, sporta spēlēm, vieglatlētikai un citām sporta nozarēm. Tāpat sekcijām jāpārņem savā ziņā šacha u. c. spēles.

Darbs sekcijās sadalāms divos periodos, t. i. vasaras un ziemas periodā.

Vasaru jānodarbojas ar tādiem fiziskās audzināšanas un sporta veidiem, kā vingrošanu brīvā dabā, rotaļām, peldēšanu, riteņbraukšanu, smaiļošanu u. t. t., bet ziemu ar vingrošanu telpās, ar vingrošanu uz aparātiem, tāpat rotaļām, tautas dejām, slidošanu, slēpošanu, šachu, novus'u, galda tenisu un citiem ziemai piemērotiem sporta veidiem.

Telpu ziņā mazpulkiem ir tā priekšrocība, ka tie lielāko tiesu atrodas pie skolām, un skolā jau nu vienmēr ir atrodamas kādas cik necik pieņemamas un piemērotas telpas nodarbībām. Sliktākā gadījumā sekcija savai sanāksmei var atbrīvot arī kādu klasi, to pēc nodarbībām sakārtojot iepriekšējā kārtībā.

Vasaru šī lieta ir daudz vienkāršāka. Katra, kaut cik līdzena nora vai pļava noder vingrotāju nostādīšanai, katra līdzena taka, ceļš vai šoseja noder skriešanai, lodes grūšanai un citiem veidiem.

Tāpat lielas grūtības un naudas līdzekļus neprasa vingrošanas un sporta piederumu iegāde. Mazpulku dalībnieki savās rokdarbu vai amatniecības stundās var viegli un lēti pagatavot zviedru solu, zviedru trepes, lecamos statiņus un citus piederumus. (Fiz. audz. un sporta rīku un palīglīdzekļu apraksti sekos nākošos «Mazpulka» numuros.)

Vienīgās grūtības būs ar tādu rīku un palīglīdzekļu iegādi, kurus dalībnieki paši nevar izgatavot, kā dažādās bumbas,

diski, chronometri un vēl citi, bet cerēsim, ka arī te būs atrodama izeja, un proti: mazpulku izrīkojumos fiziskās audzināšanas un sporta sekcija uzstājas ar saviem «numuriem», par ko no atlikuma saņem savu tiesu. Un cerēsim, ka arī sabiedrība palīdzēs ar ziedojumiem gan graudā, gan naudā. Bez tam tuvu kaimiņos esošās mazpulku fiziskās audzināšanas un sporta sekcijas var kopīgi savā pagastā sarīkot vasaru sporta svētkus, no kā arī ienāks savs lats.

Sekcijas dalībnieki būtu jāsadala šādās vecuma pakāpēs:

III klase — 8 līdz 12 gadus veci,

II klase — 12 līdz 15 gadus veci, un

I klase — 15 līdz 18 gadus veci.

III klases dalībnieku galvenā nodarbošanās vingrošana, rotaļas, tautas dejas, kamaniņu sports, šachs, novus, dzimtenes apceļošana un peldēšana.

II klases dalībnieku nodarbošanās — vingrošana, rotaļas, tautas dejas, kamaniņu sports, šachs, novus, sporta spēles, peldēšana, dzimtenes apceļošana, nodarbības sporta disciplīnā, tikai ar ārsta atļauju katram atsevišķam dalībniekam, riteņbraukšana (visiem dalībniekiem, kam ir divriteņi un veselība atļauj, jāpiedalās Latvijas riteņbraukšanas Vienības braucienos), smaiļošana (ar pašgatavotu smailīti; smailīšu plānus un gatavošanas aprakstus sniegsim «Mazpulka» nākošos numuros), slidskriešana (latviešu, kā ziemeļu tautas, fiziskās dotības un raksturs ir tieši piemērots šim sportam), slēpošana (dažādi orientēšanās braucieni, braucieni ar kavēkļiem, braukšana viesos pie kaimiņu mazpulka u. c.).

I klases dalībnieku nodarbošanās — vingrošana, vingrošana uz aparātiem, sporta rotaļas, tautiskās dejas, sporta spēles (zēniem — basketbols, meitenēm — volejbols; katrā mazpulkā jācenšas nodibināt — sastādīt voleja un basketbola komandas), vieglatletika (tikai ar ārsta atļauju un uzraudzībā), peldēšana, daiļlēkšana, riteņbraukšana, smaiļošana, slidskriešana, slēpošana, šachs, novus, teniss, zēģelēšana, jāšana (auļošana, gludskriešana, pār kavēkļiem) u. t. t.

Skaidrs, ka viens dalībnieks nevar visās nozarēs darboties — jāizvēlas tikai tādas, uz kuŗām ir dotības, kuŗas vairāk padodas un kuŗas arī vairāk interesē.

Nevar arī stingri ievērot klasēs noteikto vecumu, jo dažs 14 gadus vecs jaunietis miesas būvē un spēkā ir pārāks par vienu otru 16 gadu vecu. Šādus «spēka vīrus» ar ārsta atļauju var ierindot augstākā klasē un ļaut viņiem piedalīties augstākās klases normu sasniegšanā. Par normām tuvāk un normu tabula būs nākošajos «Mazpulka» numuros.

Bez minētiem sporta veidiem mazpulku dalībniekiem būs jāpiegriežas arī «praktiskām sporta» nozarēm. Te kā ierosinājumu varētu minēt braukšanu ratos, stāvot kājās, turot grožus un pātagu rokā. Ceļa gaŗumu varētu pieņemt 100 m. Braukšanu soļos varētu izdarīt pa starplauku ceļiem, t. i. tādiem, kas nav tā kopti un ir grumbuļaini; braukšanu rikšos, turpretim, pa lielceļu vai arī šoseju, t. i. jau labāki koptiem un negrumbuļainiem ceļiem. Sekcijas vadītāja izvēlēta komisija tad varēs novērtēt sacensības dalībnieka drosmi, līdzsvara noturēšanu, zirga vadīšanu u. t. t. Šādu un līdzīgu sacensību ir bez gala, tikai vajadzīga ierosme un griba to piemērot dzīvē.

Mazpulku fiziskā audzināšana sadalīsies divos veidos, t. i. obligātoriskā un neobligātoriskā.

Obligātoriskā — būs noteikts vingrojums, kas jāzina it visiem dalībniekiem.

Obligātoriskā kopējā programa izņemama ne mazāk kā 3 stundas mēnesī, tajā ietilpst lielāko tiesu vingrinājumu iemācīšana un izņemtā kontrole.

Drīzumā visi mazpulki saņems obligātorisko vingrojumu aprakstu, kas būs jāizpilda visiem dalībniekiem.

Neobligātoriskā veidā ietilps visas pārējās disciplīnas.

Vērojumi mazpulku dzīvē un darbā

A. VALTERS, LLK Bārtas rajona agronoms

66. Skrundas-Kalpaka mazpulka dalībnieku izaudzētie jaunlopi apskatē

Ir aizvadīta vasara, sagaidīts rudens, un pienākusi ziema. Svētība un labklājība pilda zemes arāja un kopēja klētis un apcirkņus. Arī mazpulku dalībnieki, ievākuši savu lauciņu ražu, piedalās savu mazpulku ražojumu apskatēs.

Šinīs apskatēs vērojams, ka mazs ir to dalībnieku skaits, kas tur piedalās ar saviem ražojumiem. Lielākā daļa dalībnieku netur par vajadzīgu mērot ceļu līdz apskates vietai. Un kad apskatē jānovērtē padarītais darbs un jāpiešķir godalgas, tad nākas saskarties ar otru lietu, kas pie godalgošanas jāņem vērā, un proti, cik katrs dalībnieks bijis darbīgs savā mazpulkā vasaras laikā, cik kārtīgi apmeklētas sanāksmes, apspriedes, kopējie darbi u. t. t. Un atkal šeit jāsaka, ka daži bijuši ļoti centīgi, kārtīgi piedalījušies kopējos vasaras darbos, apmeklējuši sanāksmes, sarīkojumus u. t. t., bet daļa tomēr bijuši stipri pasīvi.

Paša audzēts kumeļš (66. Skrundas-Kalpaka mazpulkā)

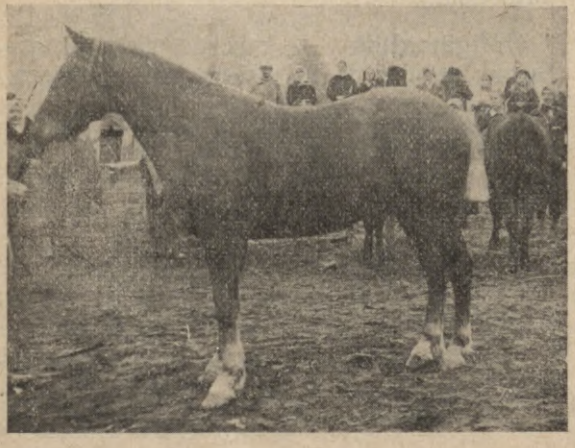

Un kāpēc tas tā, kur meklējams cēlonis mazražīgam darbam? Pirmkārt, jāsaka, ka pa daļai vainojami vecāki, tēvi un mātes. Bieži vien tie liek ceļā šķēršļus, neatļauj apmeklēt sanāksmes, kopējos darbus, ražojumu apskates. Šie vecāki vēl nav izpratuši mazpulku organizācijas lielo un svētīgo darbu tautas un tēvzemes labā. Bet vainas īstie cēloņi meklējami arī pašos mazpulku dalībniekos. Tie ir aizmirsuši to dienu, kad, dodot svinīgo solījumu, svēti apsolījās savus darbus, savu sirdi, cēlākās domas un jūtas ziedot savam mazpulkam, savai tēvijai un tautai. Ir pietrūcis gribas, stingra rakstura un darba prieka, lai pildītu reiz doto svinīgo solījumu tautas un tēvzemes labā.

Bet vai tā drīkst būt, vai drīkst aizmirst tos ideālus un centienus, kuŗus solījies pildīt? Vai var nepildīt reiz doto solījumu? Te jāatbild ar noteiktu — nē! Šis dzīves augstākais solījums ir pildāms pēc labākās saprašanas un no sirds. Šeit nedrīkst pietrūkt spēka, gribas un enerģijas, šeit jāziedo viss, pat pēdējie spēki, lai tikai pildītu un godam pildītu to, ko svinīgais solījums uzlicis par pienākumu. Darbs mazpulkā stādāms pirmā vietā, jo tas, ko reiz apņemas, ir jāizpilda līdz galam. Šeit nevar būt apstāšanās pusceļā, šeit nevar palikt darbs nedarīts. Nekādi viļinājumi nedrīkst atraut no darba mazpulkā. Kad ir laiks, tad ir jāiet. Tikai tā strādājot, jau no mazotnes, rūdot un kaldinot savu raksturu, gribu, izturību, izaugsat par krietniem un apzinīgiem Latvijas dēliem un meitām, uz kuŗiŗem tēvija varēs droši paļauties un kuŗi arī nebaidīsies ne no viena godīga darba.

Cenšaties paši un pamudiniet arī mazdūšīgākos!

Izvēlēsim mazpulku ziņotājus!

F. DUKSIS

Mazpulku jaunatne vēlas zināt, un tai ir arī pienākums zināt visu to, kas notiek mūsu zemē. Īpaši pašreizējā laikā kā lielam, tā mazam ir no svara būt skaidrībā par to, kas ap mums notiek.

Dzīvē diemžēl jāpiedzīvo tas, ka mazpulku jaunatne bieži vien ļoti maz zina par to, ko lēmusi mūsu valdība, kas mūsu zemē sasniegts, kādi ir svarīgākie nākotnes nodomi un taml. Šī gada ražojumu apskatēs varējām pārliecināties, ka dalībnieki nezināja pat pārmaiņas mūsu valdības sastāvā, nemaz nerunājot par galvenām tēzēm, kas izteiktas Prezidenta oktobŗa vēstījumā, un par citiem jautājumiem, kas jāzina arī jaunatnei.

Bet, ja tai pašā laikā atceramies, ka, diemžēl, daudzās mūsu mājās, īpaši uz laukiem, nepienāk dienas laikraksti, un nav radio aparāta, tad pa daļai varam saprast šo lielo nezināšanu, bet attaisnot to gan nevar. Mazpulka dalībniekam jāpapūlas atrast ziņu avoti un jāiepazīstas vismaz ar žurnālā «Mazpulks» ievietotām ziņām, kas ar gudru ziņu tur iespiestas, lai par galvenajām lietām katrs no mums būtu informēts.

Lai novērstu šo stāvokli, un lai atvieglotu mazpulku dalībniekiem ziņu piesavināšanos, būtu ieteicams katrā mazpulkā izraudzīt vienu dalībnieku, kas uzņemtos kārtīgi sekot dienas laikrakstiem un citām ziņām, un katrā mazpulka vispārējā sanāksmē sniegtu ziņojumu par svarīgākiem notikumiem mūsu zemes kultūrālā, saimnieciskā un politiskā dzīvē.

Ņemot vērā pašreizējos sarežģījumus tautu un valstu dzīvē, nepieciešami zināt arī par visiem svarīgākiem notikumiem ārzemēs, par cik tas svarīgi mūsu zemes apstākļiem. Tāpēc ļoti noderīgs būtu ziņojums arī par šo jautājumu, ko varētu sagatavot tas pats izraudzītais ziņotājs, vai vēl labāki — īpaši izraudzīts ziņotājs ārzemju notikumiem.

619. Vecbebru mazpulka dalībnieki paraksta svinīgo solījumu

Šie ziņotāji būtu izraugāmi no ārpusskolas dalībnieku saimes, kuŗiem būtu lielāka interese par šiem jautājumiem.

Pašu dalībnieku sagatavotais un sniegtais ziņojums pārējos dalībniekus varbūt vairāk interesēs un liksies varbūt vieglāki saprotams, nekā tad, ja to ziņotu vadītājs. Tas, bez šaubām, nenozīmē, ka vadītājs nepaskaidros un neuzsvērs tās lietas, kas dalībniekiem būtu sevišķi no svara zināt, vai kas būtu grūtāki saprotamas.

Tālāk jāsaka, ka ar to vien tomēr nebūs panākts viss, ja dalībnieki regulāri noklausīsies izsmeļošus ziņojumus. Nākošais uzdevums valdei un sevišķi saimju vecākiem, raudzīties uz to, lai dalībnieki arī zinātu kaut ko par visu to, kas ir ziņots.

Šim nolūkam ziņotāju otrs pienākums ir, visas svarīgākās ziņas no laikrakstiem vai citiem avotiem izgriezt un sakopot īpašos vākos, lai saimju vecākie un katrs, kas vēlētos iegūt kādu tuvāku informāciju, varētu to atrast. Šādā kārtībā valdei un saimju vecākiem būs iespējams pašiem papildināties šais jautājumos un kontrolēt un prasīt, lai dalībnieki arī tiešām kaut ko zinātu.

Mazpulku dalībnieki! pierādīsim to, ka esam tā jaunatne, kas cenšas augt liela Latvijai šī vārda visplašākā un visskaistākā nozīmē. Centīsimies sekot visiem svarīgākiem dienas notikumiem iekš- un ārzemēs, lai mēs būtu skaidrībā par mūsu katra pienākumiem. Palūgsim vadītāju, lai viņš izrauga arī mums vienu ziņotāju, kādi jau pastāv citos mazpulkos.

Kokle un citu tautu instrumenti

T. ROZENTĀLS

Redakcijas piezīme: Š. g. «Mazpulka» 1. numurā J. Adamsona rakstā 26. un 27. lappusēs uzdotie kokļu samēri ņemti pēc šī raksta autora T. Rozentāla pētījumiem

Senā eģiptiešu arfa

Koklei atgriežoties plašākās tautas un it sevišķi jaunatnes aprindās, daži tomēr izturas noraidoši pret to. Tie visu pie kokles atrod par peļamu, par nepilnīgu; sākot ar skaņu un beidzot ar stīgām un tapiņām. Neizprotami, kādēļ viņi visu to, ko koklei nopeļ, sveštautu instrumentiem atzīst par instrumenta tipa īpatnībām. Tā tas ir, salīdzinot vijoli un čellu ar kokli. Vijolei un čello tāpat kā koklei ir koka tapiņas un tomēr neviens necenšas tās atvietot ar metala. Daudz grēko arī mūsu mākslinieki, zīmēdami un tēlodami kokli savās gleznās un skulptūrās.

Lai rastos pareiza izpratne par kokli, tad jāapskata tās izcelšanās un attīstības gaita, salīdzinot ar citiem instrumentiem.

Stīgu instrumenti radās tikai tad, kad cilvēks jau bija sasniedzis zināmu garīgu attīstības pakāpi, kad prata dziedāt un viņam bija jau jēdziens par melodiju. Daudzas Āzijas un citu kontinentu pusmežoņu tautas neprot dziedāt. Tām arī nav stīgu instrumentu. Salīdzinot tautas dziesmu melodijas, redzam, ka tās dažādām tautām ir ļoti dažādas, atkarībā no tautas dzīves vietas īpatnībām. Sevišķi spilgta atšķirība ir mūsu tautas dziesmu melodijām no kalnu tautu melodijām.

Visu stīgu instrumentu pirmsākums ir šaujamais loks, kuŗa aukla bija gatavota no dzīvnieku zarnām. Šīs auklas strinkšķēšana bija pirmā stīgas skaņa, ko dzirdēja cilvēka auss. Kokle ir ļoti veca, tās pirmsākumi meklējami akmens laikmetā. To norāda jau dažas tās konstruktīvās īpatnības, kā, piemēram: ar putna spalvas ķīļa čaulu apvilkts šķērsītis stīgu piestiprināšanai. Šāda konstrukcija varēja rasties tikai tad, kad nebija metala, no kā pagatavot izturīgu stienīti, tāpēc koka šķērsīti, lai to pasargātu no cieto zarnu stīgu iegriešaņās, aplika ar spalvas ķīļa čaulu. Kokles pirmrašanās pieskaitāma gadījumam. Vairākiem medniekiem reizē izmēģinot jaunuzsieto loku auklu nostiepumu, tās izdeva dažāda augstuma skaņas, jo loki bija dažādā gaŗumā. Neviļus skaņas saplūda melodijā. To ievēroja kāds muzikāli apdāvinātais. Tas sen jau bija novērojis, ka dažāda gaŗuma loki izdod dažāda augstuma skaņas. Šim cil-

Kokle ar deviņām stīgām, būvēta 1799. gadā Ūziņu pagastā (ar vaļējām austiņām)

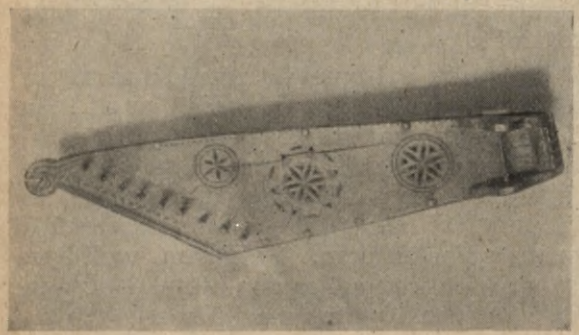

Kokle ar piecām stīgām, būvēta 1757. g. Vāka dēlis pietapots tapiņām un šuvē ieziesti sveķi

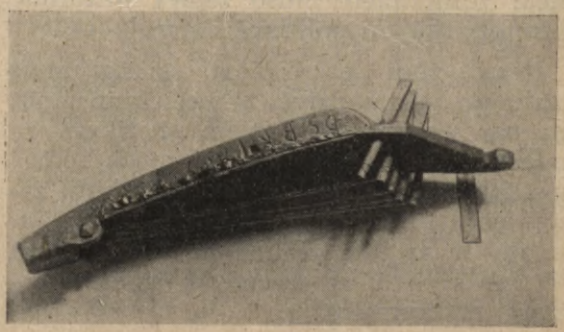

vēkam gribējās atdarināt dzirdētās skaņas, tādēļ tas pagatavoja sev vairākus dažāda garuma lokus un lai tos vieglāk varētu visus reizē strinkšķināt, tad sasaistīja vienu otram blakus. Šāds loku kombinējums bija kokles pirmveids. Iz puvušu, tukšu vidu koks bija tas, kas senajam koklētājam deva jēdzienu par rezonātoru jeb skaņas pastiprinātāju. Kokles ķermeņa veids un stīgu piestiprināšanas šķērsītis norāda, ka kokle jau savā pirmsākumā ir bijusi daudzstīgu instruments. Līdz ar dziesmu melodiju attīstību, vairojās arī kokles stīgu skaits. Kokle ir meža bērns, tādēļ arī tās nosaukumā mēs skaidri izprotam jēdzienu — koka dvēsele, jeb koka-le. Mūsu senči novēroja, ka apgrūtināts, mocīts koks izdod skaņu itkā protestēdams pret pārestību, piemēram, vējā locīti meža koki čīkstēja, itkā stenēja un šņāca. Nezinot skaņu cēloni, cilvēkam radās pārliecība, ka kokos, tāpat kā dzīvos radījumos, ir neizprotamais, dzīvais spēks — dvēsele. Arī loka aukla un stīga lieca, grieza un mocīja koku. Ja aiz auklas vai stīgas raustīja, tad koka dvēsele protestēdama pret mokām, izdeva skaņu. Rīku, kuŗš izdeva no sevis koka dvēseles balsi, sauca par koka-le rīku jeb «kokli».

Eģiptiešu trīs tūkstoši gadu vecajos sienas zīmējumos attēlota arfa un skaņu līkstes instruments. No šī zīmējuma redzams, ka arfas pirmveidotājs ir gājis citu ceļu, darinot savu instrumentu. Viņš ņēmis resnu lokveidīgi līku koku un starp tā abiem galiem nostiepis lielāku vairumu stīgu. Šāds izskats arfai bija vēl līdz pat vidus laiku sākumam, kad viņai piekonstruēja rezonatoru un ķermeņa veids pieņēma trīsstūŗa izskatu. Tikai astoņpadsmitā gadu simtenī arfai izveido tās tagadējo konstrukciju. Ar savu spēlēšanas un noskaņošanas veidu tā stāv vistuvāk koklei. Tomēr, kā redzam, katrs instruments ir gājis savu īpatnējo attīstības ceļu. Arfa, izceldamās kokiem nabagajā Eģiptē un savās tālākajās attīstības gaitās iedama caur kokiem nabago Mezopotamiju, Palestīnu un Sīriju, tikai nonākot mežiem bagātajā Eiropā, saņem rezonātoru. Kokle, piedzimusi mežos, drīz vien saņem savu rezonātoru. Tādēļ arī koklei ir konstruktīvi pilnīgāk izveidojies ķermenis — rezonātors.

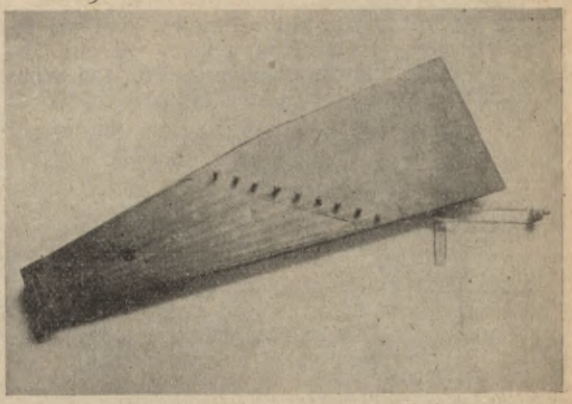

Latgales kokle ar deviņām stīgām, būvēta Vidsmuižas pagastā (ar slēgtām austiņām)

Otrs stīgu muzikas instrumenta tips ir skaņu līkstes muzikas instrumenti, kā cītara, mandolīna, balalaika, vijole, čello un citi. Šo instrumentu dzimtene ir meklējama aizvēstures laikmetā Āzijā, Indijā, Ķīnā. To pierāda Fīvu sienas zīmējumi.

Katrs instruments ir gājis savu attīstības ceļu. Attīstības gājienu noteica katras tautas dzīves apstākļi. Kokle, kas mūsu tautu pavadījusi gan baltās un nebaltās dzīves gaitās, cauri gadu simteņiem, pelna, lai pret to izturas ar uzmanību un cieņu. Mūsu pienākums ir, celt godā mūsu senču kultūras vērtības un reizē arī mūsu seno muzikas instrumentu — kokli.

Planieru lidmodeļu starta ierīce

E. SMILDZIŅŠ, LLK mazpulku aviacijas inspektors
(Turpinājums un beigas)

Planieru lidmodeļu starta ierīce sastāv no divām daļām, resp. no diviem koka skrituļiem, kuŗi piestiprināti pie roktura un zemē iedzenama mietiņa, kā tas redzams zīmējuma kopskatā.

Skrituļus (1) izgatavo no 4 un 8 m/m biezām

finiera ripām savstarpēji salīmējot, vai arī izvirpo no viengabala bērza, alkšņa vai cita koka. Lai asītes caurumi ātri neizdiltu, tad viņos iedzenamas metala caurulītes (apm. 7 m/m).

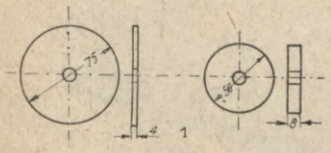

Rokturi (2) izgatavo no kaut kāda koka. Vispirms izdrāž ovālu formu, tad augšējo galu piegriež plakanu tā, ka katrā pusē var pielīmēt daļas (3), bet apakšējā galā ieskrūvē riņķīti (4) auklas piesiešanai.

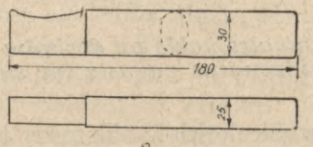

Skrituļu turētājus (3) izgatavo no 2 m/m bieza 80×80 m/m finiera, kuŗam asītes caurumu vietās iekšpusē vēl pielīmē daļas (5) no tā paša biezuma finiera. Saliekot abas puses kopā, izurb caurumus asītes resnumā (apm. 5 m/m) un var sākt ierīces vienu daļu sastādīt.

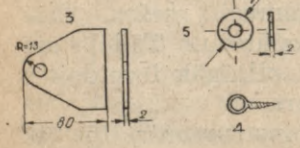

Starp abām izgatavotām daļām novieto skrituli, izdzen cauri asīti un pielīmē rokturim. Skritulim uz asīti viegli jāgriežas. Asīti nostiprina pret izkrišanu, ieurbot abos galos caurumiņus un izbāžot cauri stiepli vai šķeltapiņas. Kam iespējams dabūt piemērota resnuma un gaŗuma skrūves, var lietot tās, jo tad var nostiprināt ar uzgriezni un caurumiņi nav jāurbj.

Otra puse ierīcei sastāv tāpat kā pirmā no skrituļa turētāja, bet roktura vietā izgatavojams zemē iedzenams mietiņš.

Skrituli un skrituļa turētājus izgatavo tādā pat veidā, kā iepriekšējos, tikai roktura vietā ielīmē 21×20×80 m/m koka klucīti (7). Pie mietiņa (8), kuŗš izgatavots no cieta koka un viens gals nosmailots, lai vieglāki būtu iedzenams zemē, sastādīto skrituli piestiprina ar daļām (9) Šīs daļas izgatavo no apm. 1 m/m bieza skārda

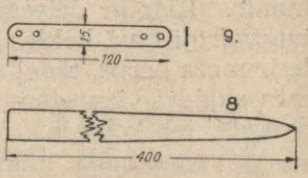

sloksnītēm, ieurbot katrā galā divus caurumiņus pieskrūvēšanai. Ar šīm daļām apņem mietiņu (8) un ar skrūvītēm pieskrūvē sastādīto skrituli. Skritulim līdz ar turētāju, ap mietiņu jāgriežas brīvi. Lai skritulis neslīdētu uz leju, tad mietiņam izurb caurumu un izdzen cauri tapiņu (10), kuŗa var būt koka, vai metala stiepule, apm. 5 m/m resna.

Mietiņu vairākkārt dzenot zemē, tā augšējais gals saplaisās. Lai tas nenotiktu, tad galā jāuzliek metala riņķis (nozāģējams no metala caurulēm), vai gals nosienams ar stiepli. Līdz ar to būs nodrošināts skritulis no novilkšanas no mietiņa. Zīmējumā tas kā atsevišķa daļa nav numurēts.

Ierīces izgatavošana ļoti vienkārša un katram iespējams izgatavot arī līdzīgas, kā tas redzams uzņēmumos Nr. 1 un Nr. 2.

PLANIERU LIDMODEĻU STARTA IERĪCE.

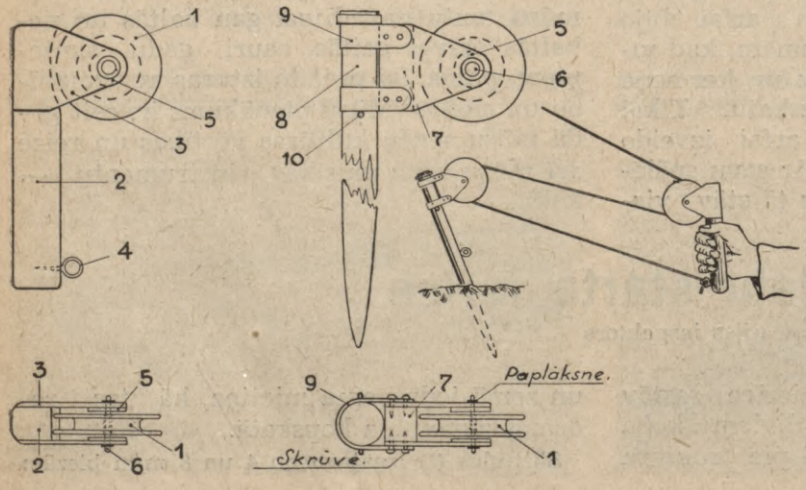

Ķeguma spēkstacija un tās vadītājs inž. P. Krasovskis

Elektrība uz laukiem

Viens no vislielākiem brīnumiem, ko cilvēks spējis dabai noņemt un izmantot savā labā, ir elektrība. Kas šis noslēpumainais spēks ir, neviens nezina, redzējis viņu arī neviens nav, bet kā tas savaldāms un izmantojams, to cilvēks zina. No ūdens, no siltuma, no vēja to iegūst cilvēks, ar vadu palīdzību to aizvada simtiem un pat tūkstošiem kilometru tālu, kur tam liek strādāt. Tas darbina fabrikas, dzelzceļus, pārvērš nakts tumsu dienas gaismā, ar to var karsēt un dzesēt, ar to var slimos ārstēt un veselos nomaitāt, tas ļauj ar telefona palīdzību sazināties ar apkārtni un radio palīdzību uzturēt sakarus ar visu pasauli, un ar televīziju redzēt pār lielu atstatumu. Elektrība spēj pārvērst mūsu lauku dzīvi līdz nepazīšanai, stājoties zemnieka kalpībā, padarīt dzīvi uz laukiem patīkamu, ērtu un labāku.

Latvijā jau pastāvēja vairākas mazas elektriskās stacijas, kuŗas nodarbināja gan ar ūdeni, gan ar oglēm vai malku. Ogles jāved no aizjūŗas zemēm — tās maksā lielu naudu — un elektrība iznāk dārga — pat nesamaksājama. Lētāks ir ūdens

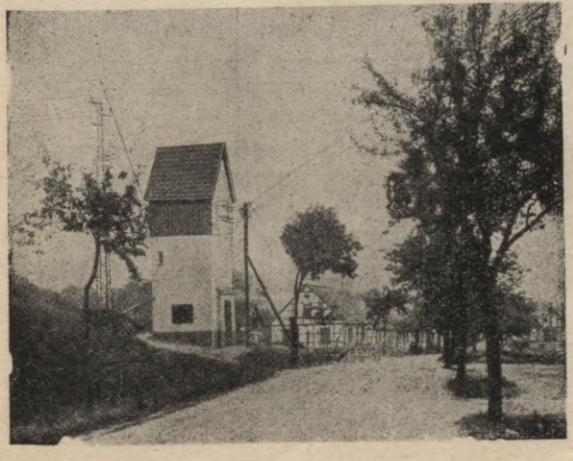

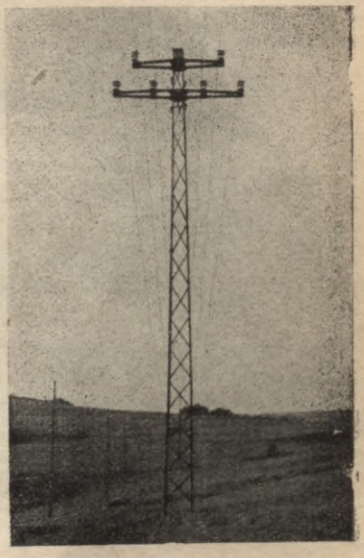

Pa augstsprieguma vaaiem elektrība plūst uz transformātoriem visās valsts malās

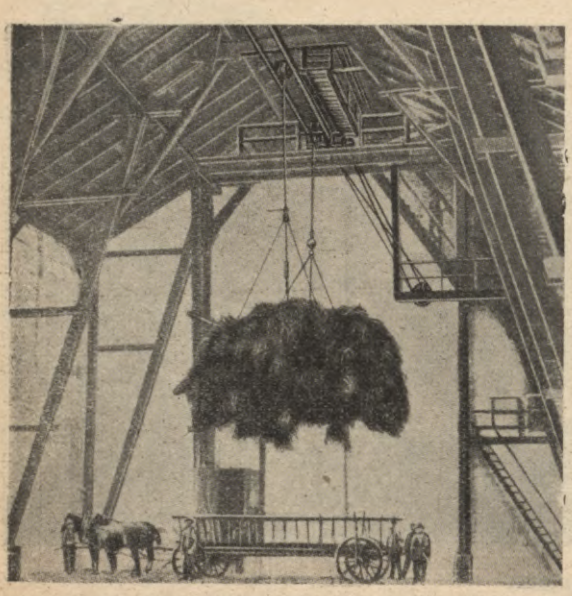

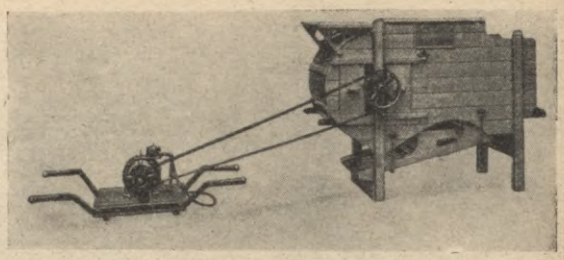

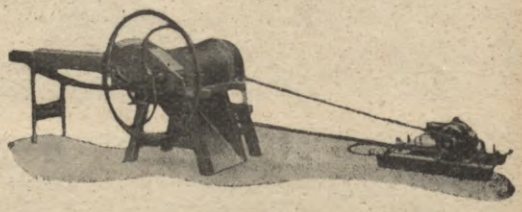

un kūdras spēks. Mūsu upēs tek ūdeņi, kuŗi var dzīt daudz turbīnu, kas ražotu elektrību. Un kur nav ūdeņu — tur mūsu purvos guļ gandrīz neizmērojams tonnu skaits kūdras, kuŗu, dedzinot ģenerātoros, var pārvērst elektrībā.

Ķegums ir pirmais milzis mūsu valstī, kas ražo elektrību no Daugavas ūdeņiem, viņa jauda ir 70.000 kilovatu (95.000 zirgu spēka), kuŗu ražos 4 turboģenerātori. Gadā paredzēts ražot 260 miljoni kilovatu stundu.

Latvijas elektrifikācijas plāns sadala Latviju 16 elektrības apgādes rajonos, kuŗi saslēgti savā starpā un apgādās visu Latviju ar elektrību. Tur, kur būs vajadzība, cels vēl jaunas spēkstacijas.

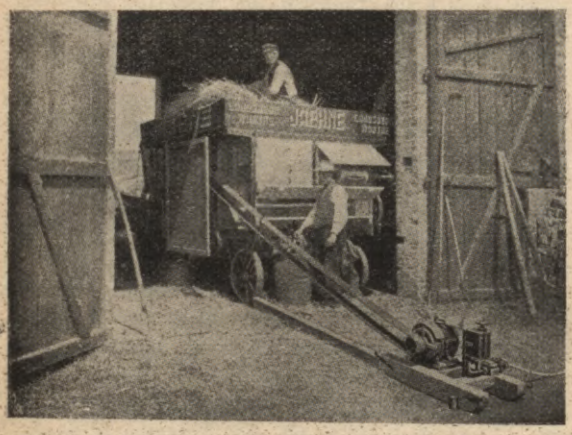

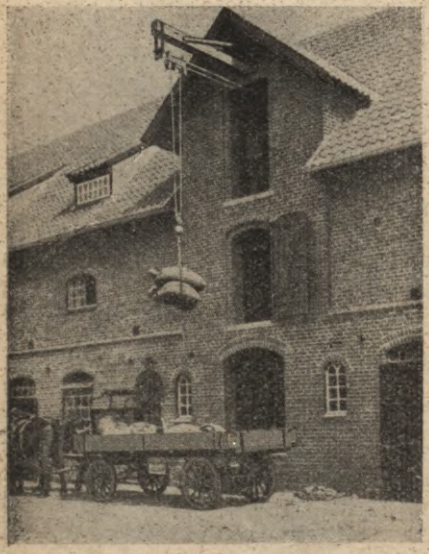

Ar elektrību pārvieto vezumus, kuļ labību, ceļ smagumus, vētī labību, eksele salmus, sautē lopbarību . . .

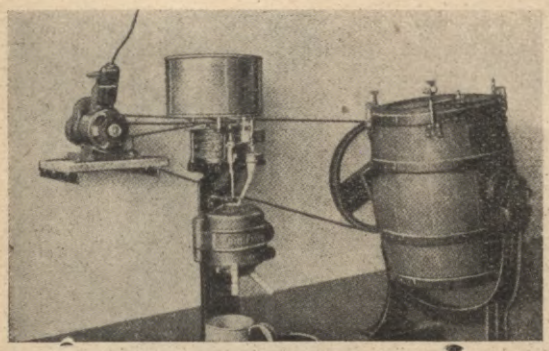

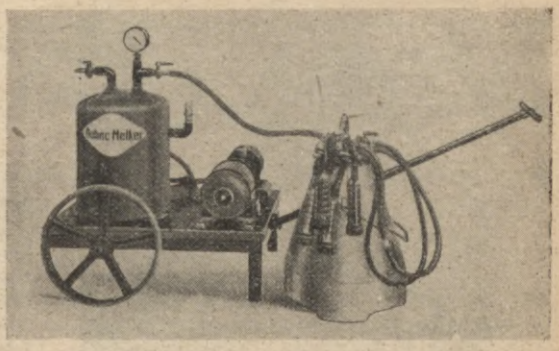

Strāva uz elektrības apgabalu rajoniem plūst ar 88.000 voltu spriegumu, jo augstsprieguma strāvu var pievadīt pa vadiem lielākā daudzumā nekā zemsprieguma. Šo strāvu sadala transformātori uz 20.000 voltu spriegumu, aizvadot uz vietām, šai strāvai pamazām spriegumu samazina uz 220 un 380 voltu strāvu. Ja saimniecībā grib lietot elektrību apgaismošanai, pietiek 200 voltu strāvas, kuŗu pievada ar 2 vadiem, ar šo strāvu var arī iedarbināt sūkņus ūdens sūknēšanai ar elektromotoriem, kas nav lielāki par 2 zirgu spēkiem. Ja tomēr elektrību grib izmantot arī citiem darbiem lauksaimniecībā, vajadzīga 380 voltu strāva, kuŗu pievada ar četriem vadiem.

Elektriskos vadus var izbūvēt tur, kur vairāki saimnieki sarunājas kopā, jo vadu ievilkšana un transformātoru būve prasa kapitāla ieguldījumu ap Ls 1.200,— uz saimniecību. Jo vairāk tuvu esošās saimniecības ievelk elektrisko strāvu reizē, jo lētāk tā katrai saimniecībai izmaksā. Caurmērā saimniecība apgaismošanai pa-

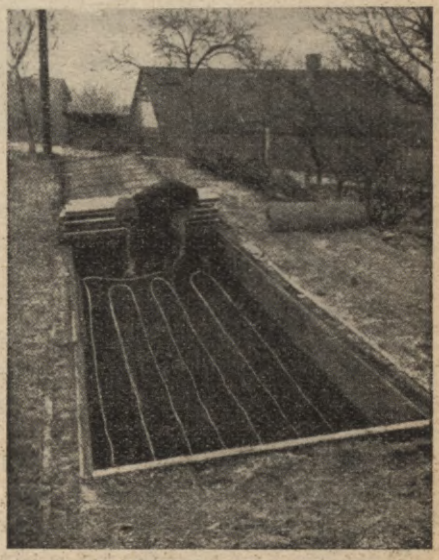

. . . kuļ sviestu, slauc, tīra lopus, darbina mašīnas darbnīcā un pat silda zemi lecektīs

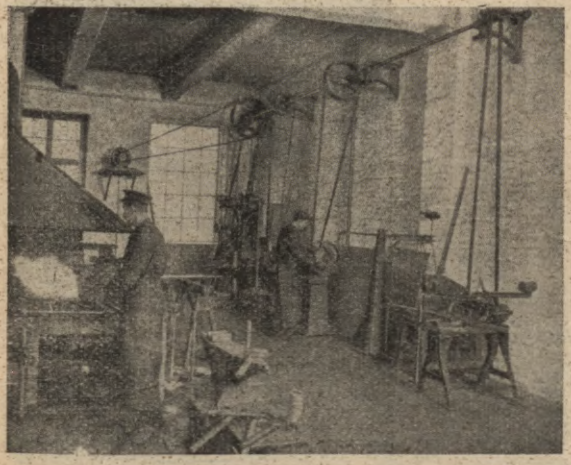

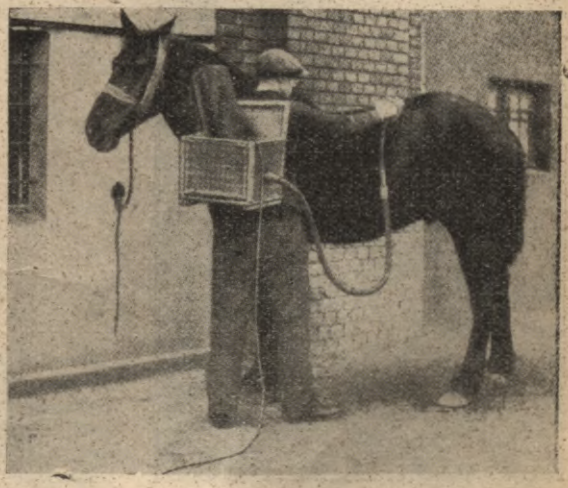

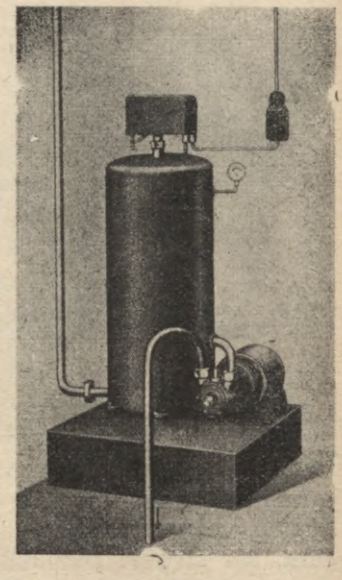

Aeroģenerātors elektrības iegūšanai no gaisa, ūdens rezervuārs ar elektrisku sūkni ūdens vadam

tērē 100 KW stundas gadā, kas izmaksā Ls 34,—, nākošos 100 KW patērē radio — kas jau izmaksā tikai Ls 20,— (divreiz lētāk nekā batereju strāva).

Ja elektrību saimniecībā grib izmantot dažādiem darbiem, ieteicams iegādāties pārvietojamo elektromotoru, ar to var sūknēt ūdeni, zāģēt malku, plucināt kūdru.

Malkas un dēļu zāģis maksā Ls 180,—, 1 stera sazāģēšana maksā 3 sant, 1 tonnas labības izkulšanai strāva maksā 65 sant.

Tur, kur nav paredzama elektriskās līnijas ievilkšana, var uzstādīt aeroģenerātorus, pievienojot turbīnai elektromotoru, kas ražo strāvu 3 spuldzēm un radio aparātam. Lai uzkrātu strāvu laikam, kad nav vēja, lieto akumulātorus, bet daudz strāvas uzkrāt nevar. Šāds aeroģenerātors izmaksā Ls 300—400.

Pielikumā illustrācijas par elektrības izlietošanu lauksaimniecībā. LLK pašreiz izmēģina un konstruē vairākas mašīnas, kuŗas varēs iedarbināt ar elektrību. Par lauku elektrifikāciju rakstījis inž. H. Lose, Lauksaimnieka gada grāmatā, žurnālos «Latvijas Lauksaimnieks» un «Sētā un druvā».

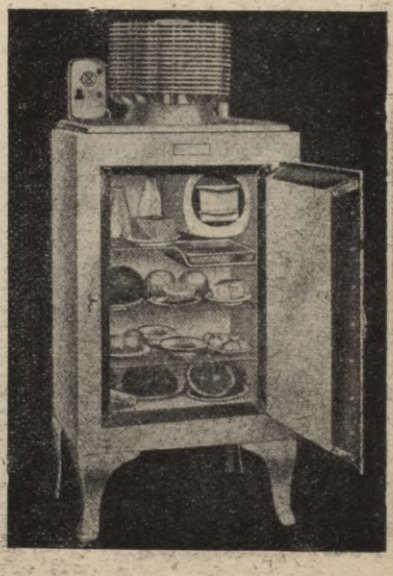

Ar elektrības vējturbīnu var sildīt, vārīt, cept mazgāt veļu un gludināt. Saldējamais skapis var aizvietot ledus pagrabu

Mazpulku dzīve

Dižena balva Daugavpils cietokšņa mazpulkam.

901. Daugavpils cietokšņa pamatskolas mazpulks saņēmis jau savā agrākajā darbībā daudzas vērtīgas balvas. Lielāko balvu — savu namu saņēma šogad. Skaistās celtnes iesvētīšana notika svētdien, 22. oktobrī.

Jau sestdien, plašās svinībās ievadot, 2. Daugavpils valsts pamatskolas (pārdēvētā cietokšņa pamatskola) telpās mazpulks rīkoja gadskārtējo ražojumu un darba skati, kuŗā mazpulka dalībnieki rādīja savus vasaras ražojumus. Skatē piedalījās pavisam 32 dalībnieki, no kuŗiem pirmās godalgas ieguva: L. Ansons, Dz. Akmentiņa, J. Remess, B. Nesaule, O. Akmentiņš. 2. godalgas ieguva 4 dalībnieki un trešās — 8. Balvas šogad netika izsniegtas, bet dalībnieki saņēma kameras atzinības žetonus.

Jaunā mazpulka nama iesvētīšanas svinības sākās svētdien plkst. 4 p. p. Daudzo viesu pulkā bija redzami: Daugavpils apg. garn. priekšn. ģen. Bachs, viņa palīgs ģen. Dūze, mazpulku noz. vad. palīgs agr. Eglītis, vietējo pulku komandieri, rēd. A. Vanags, vietējo mazpulku pārstāvji ar karogiem. Svinīgo aktu ievadīja ar dievkalpojumu. Svētrunu teica Daugavpils garnizona māc. prāvests A. Rumpēters. Viņš aprādīja, ka mazpulku dalībniekiem jāaug darbam, ieliekot arī vienkāršākajā darbā sirdi, kas neprasa mazāk varonības par jebkuŗu citu darbu.

Pārskatu par mazpulka nama celšanu sniedza Daugavpils garnizona pārstāvis pamatskolas padomē pulkv.-leitn. Kripēns. Būves darbi ievadīti jau 1937. g. Ēka celta pēc arch. Vitanda projekta, kuŗu tas izgatavojis Kaŗa ministrijas uzdevumā. Celtnes iekšējais un ārējais veidojums ieturēts latviskā stilā. Namā plaša sanāksmes zāle, kas kalpos mazpulka sanāksmēm, apmācībām, darba apskatēm u. c. sarīkojumiem. Būves darbus vadījusi no skolas padomes izvēlēta būvniecības komisija, bet pārraudzījusi Kaŗa ministrijas apgādes pārvaldes nodaļa Daugavpilī. Zemes gabalu līdz ar apstrādājamo zemi mazpulka lauciņiem, veco augļu dārzu un parku atvēlējis Daugavpils apgabala garnizona priekšnieks. Parkā un augļu dārzā izveidoti celiņi, iedēstītas jaunas ābelītes, liepas, bērzi, dažādi košuma krūmi un iekārtoti laukumi spēlēm un sporta nodarbībām. Šo darbu veikšanai mazpulka dalībnieki čakli strādājuši meža dienās un spodrības nedēļās.

Mītnes iesvētīšanas dienā Daugavpils pilsētas valde nodevusi jaunā nama saimniekiem latviskā stilā izstrādātu griestu lukturi, bet Virsnieku ģimeņu apv. Daugavpils nodaļa logu priekškarus un Zemgales div. komandieŗa palīgs ģen. Dūze — bišu saimi.

Sveicienus mazpulkam lielajā svētku dienā kā pirmais nodeva ģen. Bachs, atzīmējot Kaŗa ministŗa ģen. **J. Baloža** lielo gādību, pateicoties kuŗai uzcelts cietokšņa pamatskolas mazpulkam nams. Mazpulka mītnē lai risinās ražens darbs un garīgs saturs, kas paudīs slavu Latvijai. Mazpulku nozares vadītāja palīgs agr. Eglītis nodeva sveicienus no mazpulku priekšnieka R. Dzērves un savā runā izcēla latviešu kaŗotāja un zemnieka garu un sadarbību, kas kopīgi cēluši tautu augšup. Pēc tam par mazpulka darba sekmēšanu un atbalstīšanu izsniedza mazpulku organizācijas nopelnu zīmes ģen. Bacham, ģen. Dūzem, plkv.-ltn. Kripēnam, «Daugavas Vēstneša» red. K. Vanagam, Daugavpils apr. tautsk. insp. P. Mežulim un Daugavpils valsts rokd. darbnīcas pārz. Fr. Stepem. Tāpat tika apbalvoti ar atzinības žetoniem mazpulka dalībnieki, kas ieguvuši pirmās, otrās un trešās godalgas ražas apskatē.

Sekoja apsveikumi un jūsmīgi slavinājumi mazpulku Virsvadonim Valsts un Ministru Prezidentam **Kārlim Ulmanim**, Kaŗa ministram ģen. **J. Balodim** un visiem atbalstītājiem un

901. Daugavpils cietokšņa mazpulka mītne

Rakstnieks A. Grīns ierodas 857. Sarkandaugavas II mazpulka rīkotā rakstnieku vakarā

Mūsu sūtnis Z. A. S. valstis Dr. A. Bīlmanis Vašingtonā mazpulku vadītāju vidū

labvēļiem. Ģen. Bachs, viņa palīgs ģen. Dūze saņēma no mazpulka vadītāja, kā pateicības balvas, — albumus ar skatiem no mazpulka dzīves, plkv.-leitn. Kripēns — mazpulku standartiņu, bet agr. Eglītis — latviskos rakstos darinātu dvieli. Sekoja mazpulka dalībnieku koŗa dziesmas, deklamācijas un tautisko deju priekšnesumi.

Papildinājums 1939. g. ieceltiem diženiem. Gulbenes novadā iecelts vēl: **Arvīds Salmiņš,** 83. Jaunpiebalgas - Silzemes mazpulkā.

329. Tērvetes mazpulks 1. okt. sarīkoja ražas apskati kopā ar 915. Annas Brigaderes mazpulku, Tērvetes lauksaimniecības biedrību un aizsardzēm. No 329. Tērvetes mazpulka ražas apskatē piedalījās 17 dalībnieki. Pēc apskates notika svinīgs godalgošanas akts. Godalgas abiem mazpulkiem bija davinājusi lauksaimniecības biedrība un mazpulku labvēļi.

Amerikas Savienoto Valstu mazpulku dāvana Latvijas mazpulkiem.

Latvijas mazpulku vadība saņēmusi caur Latvijas sūtni Amerikā Dr. A. Bīlmani Ziemeļamerikas Savienoto Valstu mazpulku dāvanu Latvijas mazpulkiem — sēžu vadības āmuru un laktu. Āmura galva un lakta no Ziemeļamerikas Savienoto Valstu prezidenta mitekļa Baltā nama Vašingtonā, rokturis no lauksaimniecības organizāciju centra Moūnt Vernon.

Amerikas dāvana Latvijas mazpulkiem

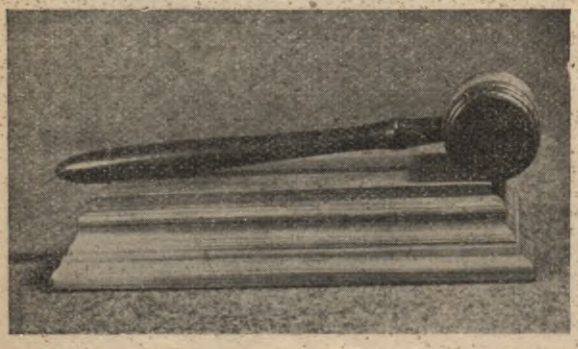

Labākās ēdienu gatavotājas 1939. gadā
No kreisās: L. Duckis 631. Liellašu mazpulkā, E. Hammere 825. Dzegužkalna mazpulkā, R. Rateniece 8. Rankas mazpulkā, A. Žākle 352. Rubas mazpulkā

Mazpulki 1939. g. meža dienās un spodrības nedēļā.

Š. g. pavasarī rīkotās «meža dienās» mazpulki piedalījušies, iestādot 124.989 kokus, 50.941 krūmu, un ierīkojuši 24.485 m dzīvžogu, apmežojuši 40,8 ha nederīgas zemes, ierīkojuši 49 kokaudzētavas un 10 krāšņumkrūmu audzētavas. Rudenī mazpulki «meža dienu» sējumus un stādījumus apskatījuši un apkopuši, iznīkušo kociņu vietā iestādījuši jaunus.

Reizē ar «meža dienām» pavasarī notika arī «Spodrības nedēļa», kuŗā aktīvu dalību ņēma 93.808 mazpulku dalībnieki, 3855 vietās apkopjot savus dzīvokļus, mājas, māju apkārtni, skolas, baznīcas, kapus un piedaloties arī citu kaimiņu māju apkopšanas un izdaiļošanas darbos. Arī rudenī un ziemā spodrības darbi mazpulkos nav piemirsti. «Spodrības nedēļai» jāturpinās vienmēr. It sevišķi dzīvokļu un virtuvju izbalsināšana nav jāaizmirst izdarīt vaļīgākā laikā.

Mazpulku velte Kaŗa ministram. Atzīmējot mūsu varonīgās armijas 20 gadu svētkus, š. g. 10. novembrī pie Kaŗa ministra ģen. **J. Baloža** ieradās Latvijas mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis un LLK ideoloģijas un propagandas nozares vad. māc. A. Lūsis un nodeva Kaŗa ministram Latvijas mazpulku velti — mazkalibra šauteni māksliniecisķā apdarē ar sudraba iekalumu. Mazpulku pārstāvji apsveica mūsu armiju un tās vadoņus 20 gadu svētkos. Atbildot sveicienam, Kaŗa ministrs ģen. **J. Balodis** lūdza nodot visiem Latvijas mazpulkiem armijas pateicību.

Mazpulku šautene ģen. J. Balodim

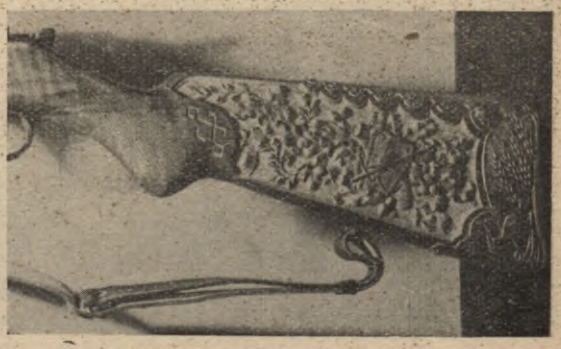

154. Oktes mazpulks kopā ar Oktes pamatskolu sarīkoja Oktes skolā Lāčplēšu dienas atceri. Tajā pat dienā mazpulks rīkoja savu ražas apskati. Pirmās godalgas ieguva: lopkopības grupā — Rolands Legzdiņš, Ilga Siliņa, Lilija Freipiča, laukkopības grupā — Alberts Siliņš, Kārlis Reimats, Žanis Bete, Alfreds Jēkabsons; mājturības grupā — Meta Enkure un Hermīne Ritene. 5 dalībnieki saņēma otrās godalgas, viens — trešo un pārējie — balvas par piedalīšanos ražas apskatē.

Mazpulks pasniedza Vandzenes lauksaimniecības b-bas priekšn. Alfredam Āberam izrakstītu cimdu pāri kā mazu pateicību par mazpulkam parādīto labvēlību un materiālo atbalstu.

211. Liepsalas «Zieds» mazpulks 19. novembrī rīkoja sesto ražojumu apskati. Apskate notika pamatskolas telpās un bija viena no vislabākām. Bija izstādītas sacensības kultūras: lini — zēniem un sīpoli — meitenēm. Pirmās godalgas ieguva 5 dal.: Olga Konstantinova, Jevgenija Aleksejeva, Zinaida Medne, Vera Isakova un Feliks Čačis; otrās godalgas ieguva 10 un trešās — 4 dalībnieki.

384. Līgatnes mazpulks savu gadskārtējo ražojumu apskati sarīkoja Līgatnes 6 kl. pamatskolā. Apskatē piedalījās 20 dalībnieku, starp tiem 2 mazajie. Bez vasaras ražojumiem — cukurbietēm, bija izstādīti vērtīgi rokdarbi un konservi. Par čaklo darbu dalībnieki ieguva 4 pirmās, 7 otrās, 5 trešās godalgas. Dalībniekam V. Lūsiņam, Rīgas - Cēsu nov. inspektors Konrads izsniedza valsts mēroga šaušanas sacensībās iegūto balvu — portfeli.

473. Augšgaujas mazpulks sarīkoja piecu gadu darba svētku atceri un ražas apskati. Apskatē piedalījās 25 dalībnieki. Sarīkojums bija ļoti labi apmeklēts.

536. Īvandes mazpulks pamatskolas telpās sarīkoja savu piekto ražas apskati. Pirmās godalgas ieguva četri dalībnieki, otrās četri, trešās divi.

613. Tukuma ģimnazijas mazpulks 25. novembrī sarīkoja Mārtiņa vakara atskaņas. Vakaru

Rasiņš Pauls, 1089. Baznīcas ģimn. mazp. dal.

Steprans Eriks, 537. Cesu I mazp. dal.

Brošs Ivars, 792. Priekuļu pag. mazp. dal.

ievadīja ar mazpulka dalībnieces Gertneres referātu — Senlatviešu svētki. Sekoja Mārtiņvakara humors, mazpulka dalībnieku izpildījumā, ko bija sagatavojušas mazpulka vadītāja Vembre un palīdze Veidenberga. Vakara otro daļu visi apmeklētāji pavadīja draudzīgās rotaļās un dziesmās.

832. Rīgas Krišjāņa Barona mazpulka ražas un svinīgā solījuma svētki notika 12. nov. Ražojumus izstādīja 28 dalībnieki, kuŗi bija audzējuši dārzājus, vākuši ārstniecības augus un kolekcijas, strādājuši rokdarbus, pagatavojuši ievārījumus un konservus.

Ražas skatē 1. godalgas ieguva: L. Gīga, L. Kārkliņa, M. Šēnberga, Dz. Krūmiņa, R. Cera, L. Holberga, Ā, Čemere, A. Ozoliņš, B. Rubess, 2. god. ieguva 6, bet 3. god. 4 dalībnieki.

Svinīgo solījumu nodeva 16 dalībnieku. Programmai sekoja tautiskās rotaļas.

828. III Rīgas valsts ģimnazijas mazpulks sarīkoja ķekatu vakaru 9. novembrī. Skolas telpās bija pulcējušies mazpulka dalībnieki un viesi kuplā skaitā. Bija ieradies arī skolas direktors. Dalībnieces izrādīja ķekatu uzvedumu, bet pēc tam sākās saviesīga dzīve.

Dz. B.

Labākie šāvēji 1939. g. valsts mēroga sacīkstēs

Bullītis Voldemārs, 58. Jaunpils mazp. dīženais

Apsītis Eduards, 387. Palsmanes mazp. dal

Lauks Jānis, 202. Menģeles mazp. dal.

Janitēns Viesturs, 10. Lielstraupes mazp. dal

Frickaus Visvoldis, 61. Kazdangas lauks. v. sk. mazp. dal.

Simbruks Aksels, 706 Jelgavas 3 p. skolas mazp. dal.

Mūsu sentēvu Ziemassvētki

A. Šķērsis, 598. Saulieša mazp. dal.

Kad sniega māte ir apklājusi dabu ar savu balto, mīksto segu un visi rudens darbi apklusuši, latvieši svin savus skaistākos un jautrākos svētkus — Ziemassvētkus. Šie svētki jau iepriekš tika gaidīti un svētku mielasts gatavots, lai pašus svētkus varētu uzņemt kā nākas.

Simtu cepu kukulīšu
Ziemassvētkus gaidīdama,
Man zināmi Ziemassvētki
Sērst nedēļu atnākuši.

Svētkus ievadot, senais latvietis pakavējās pie ticējuma, ka Ziemassvētkos piedzimis Dievs. Saimnieks noturēja svētbrīdi un šim gadījumam tika dziedātas piemērotas dziesmas. Pēc svētbrīža mājinieki sēdās pie galda un ēda svētku mielastu. Šini mielastā netrūka arī latvisko Ziemassvētku ēdienu — zirņu, pupu, ķūķa (miežu zīdenis), cūkas šņukurīša.

Nāc, māsiņa, ciemoties
Ziemassvētku vakarā,
Būs pupiņas, būs zirniši,
Būs cūciņas šņukurītis.

Mielastu beidzot, notika saimes savstarpējā apdāvināšanās.

Zīm. 727. Bebrenes Ilzu mazp. dal. J. Barišņikovs

Nu, tētiņ, Ziemassvētki, —
Sēsties galda galiņā,
Dod kalpiem zelta naudu,
Meitām baltas villainītes.

Kad katrs draugu, radu vai gājēju bija iepriecinājis, to apdāvinot, sākās Ziemassvētku jautrākais posms. Saime, silti saģērbusies un visādi maskojusies, sāka iet budeļos no vienas mājas uz otru. Katrā mājā budeļus laipni uzņēma un pacienāja, un arī šo māju saimes pievienojās atnācējiem. Tādā veidā budeļu gājiens izvērtās arvienu lielāks. Parasti budeļi sev līdzi vilka bluķi, kuŗu zināmās mājās sadedzināja. Pie ugunskura dziedāja un dejoja līdz rīta ausmai un tikai tad budeļu saime izklīda katrs pa savām mājām. Sadedzinātam bluķim bija simboliska nozīme. Senais latvietis tur saskatīja visas aizvadītās vasaras bēdas un grūtumus, un, bluķi sadedzinot, latvietis varēja ar drošu skatu raudzīties nākotnē. No šī bluķa arī ir cēlies nosaukums «bluķa vakars».

Bez tam Ziemassvētku vakarā zīlējot un laimes lejot, ikviens centās izdibināt savas nākošā gada gaitas. Meitas vēlējās zināt, vai izies nākošajā gadā tautās, vai nē. Lai to izdibinātu, tika skaitītas zvaigznes, nestas malkas pagales, sviestas kurpes pāri galvai.

Jaunas meitas kaķi svēra,
Ziemassvētku vakarā,
Ja svērs kaķis puspodiņu,
Tad ved meitas šoruden.

Puiši atkal gribēja zināt, kādu sievu dabūs, tāpēc istabā nobēra miežus, nolika spoguli un ūdens trauciņu. Pēc tam ienesa istabā vistu un palaida. Ja tā skatās spogulī — būs slinka sieva, ja dzer ūdeni — dzērāja sieva, bet ja ēd graudus — laba strādniece. Pārējie mājinieki centās izdibināt, vai tiks nākošajā gadā pie naudas, cik ilgi dzīvos.

Tādā garā ar dziesmām, dejām un rotaļām pagāja visas piecas svētku dienas un latvietim, kā darba mīļotājam, sāka šī svinēšana apnikt.

Eita prom, Ziemassvētki,
Ar visām karašām,
Es gaidīšu Lieldieniņas,
Ar zaļo rudzzālīti.

Ieviņa

A. Šteina, 555. Nāvessalas mazp. dalībn.

Tas bija kāds tumšs veļu vakars. Bet viņš nebija tāds, kā citi. Parasti ar tumsas iestāšanos aprima cilvēku soļi āra gaitās. Bet toreiz, kolīdz metās tumšs un logos pamirdzēja ugunis, no visām mājām nāca ļaudis uz lielceļu, un gan pa vienam, gan pulciņos gāja tālāk, visi vienā virzienā. Tikai no kurpnieka Gravas mazmājiņas neizgāja neviens šajā vakara gaitā. Kurpnieks Grava jau vairākus gadus, kopš sievas nāves, slimoja ar nedziedināmu slimību. Šajā rudenī viņš pavisam nolikās gultā un juta, ka vairs necelsies. Slimnieku un viņa septiņus gadus veco meitiņu nāca apkopt un atnesa pārtiku Ieviņas krustmāte no kaimiņu mājām.

«Tētiņ, kas tie ir, un kur viņi iet?» kādu brīdi pa logu vēlos gājējus aplūkojusi, jautāja mazā Ieviņa bālajam vīram, kas gulēja nabadzīgajā gultā. Uzrunātais atvēra acis un atbildēja vārgā balsī: «Ieviņ, šodien ir mirušo piemiņas diena un visi tie tur pa ceļu iet uz kapsētu. Tur viņi aizdegs svecītes un aizlūgs Debesstētiņu par mirušo dvēselēm.» «Bet kas lūgs Dieviņam par māmiņu? Neviena svecīte nedegs uz viņas kapa. Viņa domās, ka mēs to esam aizmirsuši un viņai būs jāraud,» mazā Ieviņa asaru pilnā balstiņā teica un skumji noraudzījās uz lielceļu un tālāk tumsā, kur aiz meža bija kapsēta. Sauss klepus iztraucēja meitenītes domas, un vi-

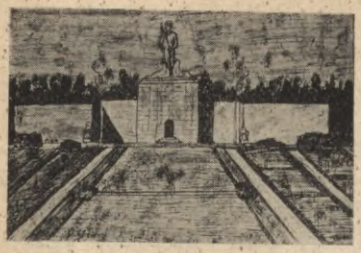

Brāļu kapi. Zīm. 634. mazp. dalībn. O. Niedra

ņa aši aiztecēja pie tēva gultas. Tas skumju skatu noraudzījās uz savu meitiņu. Tālajā ceļā tas gribēja paņemt līdzi viņas tēlu. Viņš nojauta tuvojamies nenovēršamo. Drīz, drīz . . . Kā aiztaupīt mazajai sirsniņai šķiršanās mirkļa pārdzīvojumu? «Ieviņ, ņem svecīti un aiznes, aizdedzini uz māmiņas kapa.» «Bet, tētiņ, tad taču tu paliksi tumsā, mums nav vairāk nevienas svecītes!» «Nekas, Ieviņ, man jau gaismas nevajadzēs. Kapos tu satiksi krustmāti. Tad nāciet abas reizē.» Noglaudījis meitenītes galvu un vēlreiz ielūkojies mazajā sejiņā, slimnieks atslīga spilvenā. Viņa skats kavējās pie Lielā Cietēja bildes pretējā sienā. Ieviņa aši uzvilka mētelīti un apsēja ap galvu villaino lakatu, ko kādreiz māmiņa bija sējusi un kas vietvietām jau metās caurs. Bet viņš bija tik silts un mīksts. Arī cimdiņi bija izdiluši un plāni. Mazā ceļiniece sakārtoja tētiņam segu un noglāstīja virs tās saliktās rokas. «Ej, Ieviņ, un sveicini māmiņu. Saki, ka arī es drīz iešu,» klusi teica gulētājs. Priecīgs smaids pavīdēja mazajā sejiņā — tētiņš laikam ātri, ātri būs vesels. Laikam viņš tagad drusku vēl aizmigs un tad — viņš taču teica, ka nākšot! — Bērna sirds nenojauda mūžības tuvumu. Paņēmusi svecīti, kas bija nodegusi jau pusē, Ieviņa aizvēra cieši aiz sevis durvis, lai nakts dzestrums neskartu tētiņu. Vējš nopūta sveci un mazā gāja pa tumšo ceļu uz kapsētas pusi. Tikai rets kāds gājējs ievēroja mazo meitenīti plānajā mētelītī un sveces galiņu rokā.

Tik bezgala daudzas viņas dega kapsētā, kā uguns zieds uz katra kapa — mazās, baltās svecītes. Varbūt dažam mazā Ieviņa likās būt aizmūža viesis, kad viņa tā viena klusi izslīdēja caur ļaužu pulku. Pie kādas liesmiņas aizdegusi savu svecīti, viņa uzmeklēja attālākajā, gandrīz pilnīgi tumšajā kapsētas stūrī māmiņas atdusas vietu. Nosalušiem pirkstiņiem viņa iesprauda svecīti starp egļu zariem, kas bija pārlikti pār kopiņu. Sēta aizturēja katru vēja pūsmu. Nometusies uz celīšiem un atspiedusi galvu pret krustu, Ieviņa lūdza Debesstētiņam par māmiņu un slimo tētiņu. Bija tik silti. «Krustmāti nemeklēšu. Gaidīšu tētiņu,» viņa nosprieda un vēroja sveces liesmiņu starp skujām . . .

Viņai blakus nostājās māmiņa. Tā mīļi raudzījās uz viņu un to glāstīja. Bet glāsts bija tik vēss . . . Tad atnāca arī tētiņš. Ieviņa bija tik laimīga. Viņai pavisam aizmirsās, ka abi mīļie klusē. Arī viņa klusēja. Tad sapņu tēli sadevās rokās un lēni sāka slīdēt prom. Spoža, spoža zvaigzne mirdzēja pie debess. Stari sniedzās līdz pat zemei. Pa tiem lēni kāpa tētiņš un māmiņa augšup. «Ņemiet mani līdz!» iesaucās Ieviņa un izstiepa rociņas uz viņiem. Bet viss satumsa un izzuda . . .

Ieviņa atmodās. Krustmāte piecēla viņu. Visapkārt bija tumsa un tikai kaut kur tālāk dega pa svecītei. No sveces liesmas aizdegušās skujas, un krustmāte nākusi dzēst. Tā viņa atradusi Ieviņu. «Māmiņa ar tētiņu aizgāja, mani neņēma līdz,» šņukstēdama mazā stāstīja savu sapni. Krustmāte noslaucīja lakatiņa stūrī asaru, jo viņa zināja, ka bērna sapnis drīz piepildīsies.

Lēni sniga sniegs. Kad vēlās ceļinieces vēra būdiņas durvis, viņas redzēja, ka šeit bija bijis viesis no tālās aizsaules zemes un paņēmis līdzi Ieviņas tēva dvēseli.

Ziema. Zīm. 1085. mazp. dal. E. Vinters

Sacentīsimies!

Z. Cīrulis, 84. Saukas mazp. diž.

Zeltainajos rudens mēnešos atskatāmies uz nobeigtu darba posmu, rādot ražas apskatēs savus sasniegumus, un aizvadītas ir arī šī gada īslaicīgās sacensības. Lai jau tagad sākam gatavoties turpmākajām sacensībām, jo lielākais trūkumu un neveiksmju cēlonis ir nepilnīga un paviršā sagatavošanās. Sacensībās salīdzinām savu darbu ar citu darbu, mācāmies atrast un labot savas kļūdas, iedziļināmies pareizos darba paņēmienos. Un vienalga, uzvarētāji vai uzvarētie, bet ieguvēji mēs esam vienmēr. Neveiksme dažreiz dod vairāk nekā uzvara, jo, būdami uzvarētie, atrodam savas kļūdas un cenšamies viņas labot, tā pilnīgāku darīdami savu darbu un paši sevi. Un neveiksme ir lielākā uzmundrinātāja: neveicās šoreiz, neveicās vinreiz, bet reiz tomēr izveidosim savu darbu un sevi tik labus un izcilus, ka izcīnīsim uzvaru, tikai nepagurt! Zaudētāji esam vienīgi tad, ja neveiksmju cēloņus meklējam citos, aizmirstam, ka viss atrodas mūsu pašu rokās, pie visa paši esam vainīgi. Vainas meklēšana citos, stāvēšana uz vietas un slēpšanās aiz citu mugurām ir gļēvulības, mazdūšības un nevērtības pazīmes un pierādījums. Mums jābūt un mēs būsim tie, kas sevi un savu darbu veido arvien labākus. Sacentīsimies, jo sacensības mūs norūda, veido un audzina!

Šachs

R. ŠVARCA vadībā

Uzdevumi

№ 27

I. Fehèrs (Vīnē)

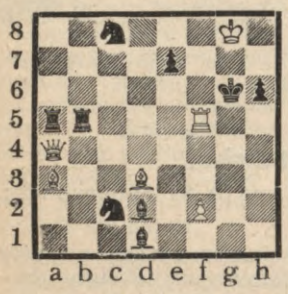

Baltie: Kg8, Da4, Tf5, La3, Ld3, band. f2, (6)
Melnie: Kg6, Ta5, Tb5, Ld1, Ld2, Zc2, Zc8, band.: e7, h6 (9)

Mats 3 gājienos

№ 28.

M. Vròbels (Varšavā)

Baltie: Kc7, Lg2, Lg7, Zb4, Zh8 (5)
Melnie: Ke6, Td1, Lb3, Za3, band.: b5, b6, c6, d2, e7, f5, g3, h4 (12)

Mats 3 gājienos

Atrisinājumi iesūtāmi redakcijai līdz 1940. g. 20. janvārim.

Argentinas šacha olimpiādes partijas.

34. partija.

Baltie: Keress (Igaunija). Melnie: Petrovs (Latvija).

1) d4—Zf6. 2) c4—e6. 3) Zc3—Lb4. 4) Dc2—d5. 5) c:d5—D:d5. 6) Zf3—c5. 7) Ld2—L:c3. 8) L:c3—c:d4. 9) Z:d4—e5. 10) Zf3—Zc6. 11) e3—0—0. 12) Le2—Lg4. 13) 0—0—Tac8. 14) Tfd1—Dc5. 15) Tac1—e4. 16) Zd4—Z:d4. 17) T:d4—L:e2. 18) De2—Tfd8. 19) Tcd1—Db6. 20) Dd2—T:d4. 21) D:d4—D:d4. 22) T:d4—Kf8. 23) h3—a6. 24) g4—h6. 25) Kg2—Tc6. 26) a4—b6. 27) Kg3—Ke7. 28) Tb4—Te6. 29) Tc4—g5. 30) Tc7+—Zd7. 31) Tc8—a5. 32) Ld4—Tg6. 33) f4—e:f3. 34) K:f3—Te6. 35) Ke2—Kd6. 36) Tc1—Kd5. 37) Tf1—f6. 38) b3—Kc6. 39) Tf5—Kd6. 40) Kd3—Kc6 — neizšķirta.

35. partija.

Baltie: Eliskazess (Vācija).

Melnie: Keress (Igaunija).

1) Zf3—Zf6. 2) b3—g6. 3) Lb2—Lg7. 4) g3—0—0. 5) Lg2—c5. 6) c4—Zc6. 7) 0—0—d5. 8) cd5—Z:d5. 9) L:g7—K:g7. 10) Dc1—Da5. 11) Zc3—Z:c3. 12) D:c3—D:c3. 13) b:c3—Td8. 14) Tfd1—Lf5. 15) Ze1—Tac8. 16) L:c6—T:d1. 17) T:d1—T:c6. 18) c4—Td6. 19) Zd3—Kf6. 20) f3—L:d3. 21) e:d3—Ta6. 22) Td2—Ke5? 23) Te2+—Kd4. 24) T:e7—T:a2. 25) T:f7—b6. 26) T:h7—Ke3. 27) Tf7—Tb2. 28) h4—T:b3. 29) g4—T:d3. 30) Kg2—Td6. 31) T:a7—Kd4. 32) g5—K:c4. 33) f4—b5. 34) f5!—g:f5. 35) h5—Td4. 36) g6—b4. 37) g7—Tg4+. 38) Kf3—b3. 39) h6—Kd3. 40) h7—b2. 41) g8D un melnie padevās.

36. partija.

Baltie: Kapablanka (Kuba).

Melnie: Mikenass (Lietuva).

1) d4—Zf6. 2) c4—e6. 3) Zc3—Lb4. 4) Dc2—Zc6. 5) Zf3—d5. 6) a3—L:c3. 7) D:c3—a5. 8) b3—0—0. 9) Lg5—h6. 10) L:f6—D:f6. 11) e3—Ld7. 12) Ld3—Tfc8. 13) 0—0—a4. 14) b4—d:c4. 15) L:c4—Za7. 16) Ze5—Le8. 17) f4—b6. 18) Dd3—Td8. 19) f5—b5. 20) f:e6—b:c4. 21) T:f6—c:d3. 22) e:f7+L:f7. 23) T:f7—Zb5. 24) Tf2—Td5. 25) Z:d3—Te8. 26) Tf3 un melnie padevās.

37. partija.

Baltie: Grau (Argentina).

Melnie: Mikenass (Lietuva)

1) d4—Zf7. 2) c4—e6. 3) Zc3—Lb4. 4) g3—d5. 5) Lg2—0—0. 6) a3—L:c3. 7) b:c3—d:c4. 8) Da4—Zbd7. 9) D:c4—e5. 10) Zf3—Zb6. 11) Db5—e:d4. 12) Z:d4—Te8. 13) 0—0—Ze4. 14) Dd3—Zc5. 15) Dc2—Ld7. 16) c4—Df.6 17) Le3—Tad8. 18) Zb5—Lf5. 19) Dc3—De7. 20) Db4—Zba4. 21) L:b7—Z:b7. 22) D:a4—Lh3. 23) D:a7—De4. 24) f3—D:e3+. 25) D:e3—T:e3. 26) Kf2—Te7 un baltie padevās.

38. partija.

Baltie: Kapablanka (Kuba).

Melnie: V. Petrovs (Latvija).

1) d4—Zf6. 2) c4—g6. 3) Zc3—d5. 4) Zf3—Lg7. 5) g3—0—0. 6) c:d5—Z:d5. 7) Lg2—c5. 8) 0—0—c:d4. 9) Z:d4—Z:c3. 10) b:c3—Zc6. 11) Z:c6—b:c6. 12) Le3—L:c3. 13) Tc1—Da5. 14) Db3—Ld2. 15) L:d2—D:d2. 16) T:c6—Lf5. 17) Tc7—Tab8. 18) Da3—Tb2. 19) T:a7—T:e2. 20) T:e7—T:a2. 21) T:e2—T:a3. 22) h3—Ld3. 23) Te3—L:f1. 24) T:a3—L:g2. 25) K:g2—Kg7. 26) g4—Te8. 27) Kg3—Te4. 28) Ta8—Te8. 29) f3—g5. 30) Ta5—h6 — neizšķirta.

Atrisinājumi Mazpulka 10. numurā ievietotiem uzdevumiem.

23. uzdevuma atrisinājums: 1) Tf3! **24. uzdevumam:** 1) Dd5!

Pareizi atrisinājuši: A. Lējējs — 114. Krotes mazp. (23,24), K. Bušulis un A. Galarauskis — 438. Sērenes mazp. (23,24), J. Vilde — 926. Turkalnes mazp. (24), E. Ozols — 974. Mujānu mazpulkā (24), U. Jambors — 390. Rīgas mazp. (23,24), E. Stūris — 303. Struteles mazp. (23,24), J. Šķērsts — 799. Trikātas mazp. (23,24), E. Jurjāns — 376. Vijciema mazp. (24), E. Auziņš — 73. Zaubes mazp. (24), A. Sūrums — 940. Jēkabpils mazp. (23,24), Ed. Mālbergs — 874. Kupravas mazp. (23 — melno laidni uzdev. Nr. 24. nevar kustināt), H. Birjānis — 838. V. Olava mazp. (23,24), I. Sudmalis — 45. Aizviķu mazp. (24), I. Grūbe — 2. Umpārtes mazp. (24), A. Vīcieps — 115. Mores mazp. (24), J. Asarītis — 454. Rēzeknes mazp. (24), J. Kalniņš — 202. Meņģeles mazp. (24), O. Minkevičs — 701. Biržu - Muižgala mazp. (23,24), M. Skadulis — 363. Biržu-Bērzgala mazp. (23,24), J. Melbiksis — 541. Zantes mazp. (24), A. Tupesis — 139. Nīcas mazp. (24 — Redakcijai šķiet, ka pagaidām varam iztikt ar «veciem vējiem». Kā piemērs — nepareizi atrisinātais 23. uzdevums), L. Nātre, A. Majors un E. Kaļķis — 240. Trapenes mazp. (24.—23. uzdevuma atrisinājums visai «klasei» nepareizs), B. Ķikuts — 673. Merķeļa mazp. (23,24).

Jautājumi un atbildes.

Jautājums. Līdz cik gājieniem šacha partiju var spēlēt. Cik garš var būt apdomāšanās laiks?

Atbilde. Ja spēlēts tiek ar šacha pulksteni, tad parasti katram spēlētājam 2 stundās jāizdara 40 gājienu, jeb 2½ stundās — 50 gāj. Ja minētā laikā kāds no spēlētājiem nav izdarījis vajadzīgo gājienu skaitu — partiju uzskata par zaudētu. Ja abi pretinieki noteiktā laikā ir izdarījuši noteikto gājienu skaitu, bet partija vēl nav izšķirta — spēli pārtrauc. Spēli atjaunojot, apdomāšanās laiks — 1 stunda, kuŗā jāizdara 20 gājieni. Viena partija var tikt pārtraukta vairākas reizes, un noteikts gājienu skaits, līdz kuŗam partija spēlējama, nav paredzēts. Tā tas būtu no teorētiskās puses. Praksē tomēr reti būs gadījumi, kad vienā partijā tiek izdarīti vairāk par 100 gājieniem.

Spēlējot bez pulksteņa, protams, stāvoklis ir savāds, jo ir bijuši gadījumi, piem., komandu sacīkstēs provincē, kad spēle ieilgst līdz rīta gaismai.

Aizsaules ceļos

Ai, vējiņi, kam nolauzi
Diženo ozoliņu!
Ai, zemīte, kam paņēmi
Agri vagas dzinējiņu.

Š. g. 6. augustā mūžīgā mierā aizgāja 525. Mazsalacas mazpulka vadītāja palīgs Skaņkalnes pag. Skulberģu pamatskolas pārzinis L. k. o. k.

Eižens Muižnieks.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

525. Mazsalacas mazpulks.

Abrenes novada 86. Purvmalas mazpulka vadītājs

Pēteris Šķute

miris 1939. g. 8. augustā.

Gaišā piemiņā viņu paturēs

novada inspektors un vadītāji.

Dzintarkalni nāca, aizsteidzās
Katra zaļa maldu uguntiņa
Miera nebij ne pie vienas tās.
Miers tik ir uz skaidu spilventiņa

Š. g. 24. aug. no mums šķīrās mūsu mīļā dalībniece

Velta Lapiņa

Viņu dārgā piemiņā paturēs

619. Vecbebru mazpulks.

Š. g. 12. septembrī pēc grūtām ciešanām aizmiga mūžīgā dusā mūsu mīļā dalībniece

Zelma Krūmiņa

Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Klausīties dziesmu, ko ziedonis dzied . . .
Satumsa nakts . . .

Mīļā piemiņā viņu paturēs

902. Smiltenes - Mežoles mazpulks.

Un kad svētais sargs reiz mieru sauks,
Miers būs ilgām, ilgu dziesmām visām.

1939. g. 24. sept. mirusi mūsu mazpulka dalībniece

Irēne Vilciņa

Viņu mīļā piemiņā paturēs

65. Upesgrīvas mazpulks.

Čaklā mazpulka dalībniece

Janina Biošaka

šķīrās no mums uz mūžu š. g. 2. oktobrī.

Mīļā piemiņā paturēs

887. Peipiņu mazpulks.

Mūsu mazpulka dalībnieks

Mantvils Liepiņš

miris š. g. 28. oktobrī traģiskā nāvē.

Mīļā piemiņā viņu paturēs

936. Krišjāņu mazpulks.

Paziņojumi

● **Mēnešraksts »Mazpulks« — ir visu Latvijas mazpulku oficiozs, kura norādījumi jāizpilda katram mazpulka vadītājam (ai), tāpat katram mazpulka dalībniekam un dalībniecei.**

● Katram mazpulka vadītājam 1940. g. piesūtīs mēnešraksta „Mazpulks" brīveksemplāru, kas paliek vadītāja personīgā īpašumā, ja vadītājs rūpēsies, lai mazpulks savai bibliotekai „Mazpulku" abonētu.

● Mazpulku vadītāju palīgiem brīveksemplārus piesūtīs tikai tanīs gadījumos, ja palīgs darbojas citā skolā vai citā rajonā un ja mazpulka vadītājs iesūtīs rakstisku pieprasījumu, uzdodot palīga pasta adresi LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai Jelgavā, Viestura piemiņas pilī līdz 1940. g. 10. janvārim.

● **Mēnešraksta »Mazpulks« abonēšana ir obligatoriska katram mazpulka dalībniekam,** izņemot gadījumus, ja vienā mājā vai ģimenē ir vairāki dalībnieki. Apskatēs un sacensībās godalgos tikai tos dalībniekus, kas abonējuši un lasījuši mēnešrakstu „Mazpulks".

● Katram mazpulkam jāabonē vismaz viens „Mazpulka" un viens „Vadītāja" eksemplārs mazpulka bibliotekai

● 1939. g. „Mazpulka" iesiešanai LLK rakstu apgādā Jelgavā, Viestura piemiņas pilī dabūjami cieti vāki ar zīmējumu par Ls 1,20.

● Lai neceltos pārpratumi un sarežģījumi mēnešraksta saņemšana un maksājumu kārtošanā, „Mazpulka" ekspedicija lūdz ievērot un izpildīt šādus aizrādījumus:

1) Nekavējoties paziņot „Mazpulka" ekspedicijai, Jelgavā, Viestura piemiņas pilī (ne vēlāk kā līdz 1940. g. 10. janvārim) mazpulka dalībnieku adreses, kam piesūtīt mēnešrakstu „Mazpulks" 1940. gadā. Ja adreses netiks paziņotas, tad pārtrauksim „Mazpulka" brīveksemplāra un pārējās mazpulku literatūras izsūtīšanu. Mazpulku vadītājiem mēnešrakstu piesūtām bez atsevišķas pieteikšanas, tāpēc abonentu sarakstos vadītāja eksemplārs nav jāieved.

2) Pasūtījumu izdarot, jāuzrāda skaidras adreses, neaizmirstot nekādā ziņā pasta nodaļu, caur kuru saņem pastu. Visi gada sākumā pieteiktie abonenti tiek uzskatīti un iegrāmatoti kā gada abonenti. Otrā pusgada sākumā nav no jauna jāziņo visi dalībnieku vārdi, bet tikai tie, kas no jauna mēnešrakstu pasūta vai abonēšanu atsauc.

Abonementu var atsaukt vai no jauna pieteikt tikai gada sākumā un 1. jūlijā — otrā pusgada sākumā, citā laikā abonentu maiņas neievēro.

3) Abonenti, kas maksā par mēnešrakstu, pieteicami ar atsevišķu sarakstu, bet varbūtējie trūcīgie abonenti, kas paši nespēj samaksāt un par kuriem, cik paredzams, maksās Kultūras fonds — atkal ar atsevišķu. Trūcīgie dalībnieki jāpieteic **noteikti līdz 1940. g. 10. janvārim. Vēlākus pieteikumus nevarēs ievērot.**

Ja mazpulka vadītājs visus pasūtītos eksemplārus saņem uz sava vārda un izdala abonentiem, tad saraksts ar abonentu vārdiem un adresēm nav jāiesūta (maksas abonentiem). Trūcīgo abonentu saraksti visos gadījumos jāiesūta, atzīmējot pilnu vārdu un adresi.

4) Abonentiem nauda par 1. pusgadu Ls 1,25 jānomaksā līdz 1940. g. 10. janvārim, par II. pusgadu Ls 1,25 līdz 1940. g. 10. jūlijam.

5) Gada sākumā lai ikviens mazpulka dalībnieks izšķiras, kā viņš vēlas mēnešrakstu saņemt: a) no mazpulka vadītāja, kam tad izsūtīs kopēji, b) saņemt savā skolā, c) saņemt savā dzīves vietā, t. i mājā. Izvēlēto adresi lūdzam paturēt visu gadu un nemainīt, kā dažkārt tagad — gada sākumā uz skolu, vasaru uz mājām, rudeni atkal uz skolu, citreiz vadītājam u. t. t.

Tik bieža adresu maiņa pārāk apgrūtina mēnešraksta ekspediciju un tā nevar atbildēt par kārtīgu mēnešraksta saņemšanu.

Ja dalībnieks maina dzīves vietu, tad ekspedicija viņa adresi pārmaina vienmēr, tikai, adresi mainot, noteikti jāziņo vecā adrese, pēc kuras līdz šim mēnešraksts piesūtīts un uz kādu vēlas turpmāk saņemt.

6) Mazpulku dalībnieki neviens lai nesūta naudu atsevišķi, bet nomaksā visu ar vadītāja starpniecību, jo tikai mazpulka vadītājs ir atbildīgs par visiem mazpulka maksājumiem.

7) Mazpulka vadītājam nevajaga ziņot ekspedicijai, cik katrs mazpulka dalībnieks iemaksājis, jo tam nozīme tikai pašu grāmatvedībā.

8) Abonentu vārdi un pasūtāmā literatūra nav jāziņo divreiz, kā to daži dara (vienreiz ar pasūtījumu un otrreiz — naudu iesūtot), jo tas rada ekspedicijai parpratumus.

9) Iesūtot tikai abonēšanas maksu, jāraksta: „Abonēšanas maksa par pasūtīto mēnešrakstu „Mazpulks" 1940. g. Vecus parādus maksājot, — „Agrākā parāda nomaksai."

10) Iesūtot naudu par mazpulku literatūru, noteikti jāatzīmē, vai literatūra jau saņemta, vai tā no jauna jāsūta.

11) Iesūtot kopā mēnešraksta abonēšanas maksu, naudu par mazpulku literatūru un vecu parādu nomaksu, naudas pārveduma otrā pusē jāuzraksta, cik naudas katrai vajadzībai domāts.

12) Mazpulkiem, kuriem skaitās vēl 1939. g. parāds, tas jānokārto līdz 1939. g. 31. decembrim.

13) Katrā raksta vai naudas pārvedumā noteikti jāuzraksta mazpulka numurs vai nosaukums.

14) Mazpulku saimēm (nodaļam), kuŗas nodibinātas pie mazpulkiem (atsevišķās skolās), izdarot pasūtījumus, katrā ziņā jāuzrāda tā mazpulka nosaukums un numurs, pie kuŗa tās skaitās.

15) Mēnešraksta un mazpulku literatūras pasūtījumus bez vadītāja paraksta atstāsim bez ievērības.

● **»Mazpulka« abonēšanas maksa 1940. gadā ir noteikta Ls 2,50. Visi maksājumi par mēnešrakstu »Mazpulks« un mazpulku literatūru maksājami LLK rakstu apgāda tek. r-nā pastā 6056.**

● Aizrādām, ka 1939. gada beigās vai 1940. g. sākumā, bet ne vēlāk kā 1940. g. 15. janvārī, mazpulku revizijas komisijai, saskaņā ar iekārtas un darbības noteikumu 68. §, mazpulka vadītāja klātbūtnē jāpārbauda mazpulka grāmatvedība, darbvedība, mazpulka valdes darbība, mazpulka kases un inventāra stāvoklis, ierakstot revizijas protokolu mazpulka protokola grāmatā un ziņojot par to gada sapulcē.

Mazpulka valdē un revizijas komisijā var ievēlēt tikai pilntiesīgus dalībniekus (12 g. v.).

Par valdes locekļiem ievēlami tie dalībnieki, kas darbojušies kā sekmīgi saimju vecākie. Par mazpulka priekšnieku ievēlams tikai tāds dalībnieks, kuŗš jau ir bijis par valdes locekli. Viens dalībnieks vairāk par 2 g. vienā valdes locekļa amatā nav pielaižams.

● Mazpulku vadītājiem piesūtītās 3 eks. ziņojumu veidlapas un 3 eks. papildziņojumu veidlapas par 1939. gada darbību lūdzam izpildīt un **2 eks. iesūtīt sava novada mazpulku inspektoram noteikti līdz 1940. g. 1. februārim.** Trešais eksemplārs izpildāms un atstājams mazpulka aktīs. Ziņojums jāiesūta arī tad, ja apskate vēl nebūtu notikusi, atstājot neizpildītu aili par piešķirtām godalgām.

● Atgādinām, ka **cigoriņu nodošana** K. M. intendantūras galvenai pārtikas noliktavai **pasteidzināma**, neatliekot uz pēdējām dienām. Cigoriņu sagatavošana un nosūtīšana izdarāma pēc š. g. „Mazpulka" Nr. 9. raksta un Nr. 10 paziņojumiem.

● Atgādinām visiem dalībniekiem, ka **sasveicināšanās savā starpā un ar vadītājiem ir obligatoriska**, vienalga vai formas tērpā ejot vai arī tikai mazpulku nozīmi — četrlapu āboliņu nesot.

● Atgādinām, ka šovasar ievāktās **kultūraugu slimību kolekcijas sacensībai jāiesūta** LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai **līdz š. g. 31. decembrim.** Kolekcijas sakārtojot, jāievēro A. Ķiruļa norādījumi š. g. Mazpulka 10. numurā 453. lapp.

● Aizrādām, ka **lauksaimniecības mācekļu darba gaitu aprakstus sacensībai vēl var iesūtīt līdz š. g. 31. decembrim,** LLK mazpulku ideoloģijas un propagandas nozarei Jelgavā, Viestura piemiņas pilī. (Skat. š. g. „Mazpulka" 6. numura 273. lapp.)

● Atgādinām mazpulkiem, līdzīgi iepriekšējo gadu paraugam, **izdarīt apdāvināšanos Ziemassvētkos**, parūpējoties par savas tuvākās apkārtnes trūcīgo ģimeņu, pirmām kārtām trūcīgo mazpulku dalībnieku un daudzbērnu ģimeņu apdāvināšanu un bez tam apgādājot vismaz vienu sūtījumu nosūtīšanai kādam mazpulkam ārpus sava pagasta vai pilsētas robežām.

● **Mazpulku dalibniekiem sugas trušu audzētājiem** nekavējoties jāiesūta LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai ziņas par audzējamo sugas trušu skaitu, sugu un kārtu (cik tēviņu un mātišu.)

● 560. Pildas mazpulks apvienots ar 948. Pildas „Zelta Vārpa" mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **560 Pildas »Zelta vārpa« mazpulku.** 671. Mēra mazpulks pārdēvēts par **671 Birzuļu mazpulku.**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki: **1138. Naujenes-Vecpils, 1139. Bebrenes Lauksaimniecības vidusskolas un 1140. Salienas II.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Grāmatu apskats

«Pagasta kartes pagatavošana» — virsleitnants A. Eglītis. Autora izdevums.

Šī grāmata ir pirmā šāda veida grāmata mūsu literātūrā un kopā ar iepriekšējo — «Karte, kā to lasīt un sastādīt» ir ļoti noderīga kā skolās, tā arī mazpulku organizācijā. Tā kā sakarā ar Valsts Prezidenta ierosinājumu visās skolās jāpagatavo sava pagasta karte, tāpat jāpazīst sava dzimtā pilsēta, tad šinī darbā vērtīgs palīgs būs šī Eglīša grāmata. Grāmatā daudz zīmējumu, saimniecības, kā arī pilsētas kvartāla plāna paraugi. Grāmatā ir sakopots viss īpatnējais, ar ko jāsastopas sava pagasta (pilsētas) kartes pagatavotājiem. Grāmata iedalīta 5 daļās: 1) kartes sastādīšana; 2) pagasta un pilsētas kartes izzīmēšana; 3) kartes papildināšana, 4) savas skolas, saimniecības un kvartāla plāna pagatavošana pašu spēkiem; 5) speciālās pagastu kartes.

Sevišķi plaši aprakstīta pirmā nodaļa. Plaši aprakstīts, kā sastādīt karti ar burvju luktura palīdzību un pēc rūtiņu paņēmiena. Arī otrā nodaļa plaša un vispusīga. Tikai pie trešās nodaļas vajadzīga autora iepriekšējā grāmata — «Karte, kā to lasīt un sastādīt.»

«Pagasta kartes pagatavošana» ir pirmā grāmata, kur doti: topografisko zīmju samēri dažādiem karšu mērogiem, kas nepieciešams, karti pareizi izzīmējot. Atzīmēts, kā izlabot kļūdas, kas radušās pie jauna ceļa atzīmēšanas pagasta kartē, sniegti padomi, kā uzņemt kvartāla un pilsētas plānu. Tiem apvidiem, kuŗiem nav topografisko zīmju, autors ir centies pats tādas radīt — nosaucot tās par pieņemtām zīmēm. Grāmata ieteicama un gandrīz nepieciešama katrai bibliotekai. M. Ķ

Turisma nodaļa pie robežas apsveiks katru Latvijas ciemiņu.

Turisma nodaļa rosīgi gatavojoties 1940. g olimpiskam gadam, kad caur mūsu zemi uz Somiju dosies ļoti liels ārzemnieku skaits, iecerējusi vairākus jaunus propagandas izdevumus svešvalodās. Nupat Turisma nodaļa izdevusi šim nolūkam īpašu apsveikuma brošūru «Esiet sveicināti Latvijā», kas iespiesta franču, angļu un vācu valodās un jau, sākot ar nāk. nedēļu, nepārtraukti visu 1940. g. uz robežas tiks pasniegta pie pasu formalitātu kārtošanas ik vienam ārzemniekam, vienalga, vai tas mūsu zemē iebraucis pa dzelzceļu, auto, lidmašīnā vai ārzemnieku kuģī. Apsveikuma brošūrai, kas ir pirmais šāda veida turisma propagandas veids vispār, daudzkrāsains vāks ar tautu tērpiem un uzraksts «Latvija», tāpat Latvijas karte. Grāmatiņa īsumā ciemiņu — ārzemnieku iepazīstina ar mūsu zemes turisma vērtībām, sniedz statistikas pārskatu par iedzīvotājiem un tautu un ārzemju ceļotājiem interesējošas ziņas par valutu, muitu, automobilismu, medībām un makšķerēšanu, apmācītiem pavadoņiem u. tml. Īpaši visi ārzemnieki, kuŗiem uzturoties mūsu zemē bijis jāpiedzīvo kādas domstarpības, traucējumi vai neērtības, lūgti tās paziņot Turisma nodaļai, kuŗas sūdzību birojs visus ienākušos ziņojumus rūpīgi pārbaudīs. Turisma nodaļa aicina visplašākās sabiedrības aprindas **iepretim ārzemju ceļotājiem izrādīt vislielāko laipnību, pretimnākšanu, viesmīlību un izpalīdzību.** —

Ieva Simonaitīte „Aukštujas Šimoņu liktenis». Akc. Sab. «Valters un Rapa» apgāds.

Ieva Simonaitīte ir mūsu brāļu tautas — lietuvju jauna, spējīga rakstniece, kuŗas minētais romāns pirms pāris gadiem godalgots. Rakstniecei liela tuvība ar savu tautu, tā izsekojusi lietuvas zemnieku likteņgaitām cauri gadusimteņiem, sākot ar brīvās Lietuvas bajāru laikiem, cauri nebrīvībai un verdziskajām klaušām, kaŗiem un nemieriem, līdz jaunās, atkal brīvās valsts atdzimšanai. Romānā redzam zīmīgus un tipiskus lietuvju zemniekus. Viņu nemainīgais gars, sīkstā izturība, bajāriskā lepnība nemainās cauri gadu simteņiem. Protams, netrūkst arī tādu, kas aiziet no savas tautas, kas nokļūst ļaunu kaislību iespaidā. Romans interesants arī ar to, ka tajā daudz lietuvju sakāmvārdu, īsta tautas valoda. Mēs par maz pazīstam mūsu radniecīgo kaimiņu — lietuvju literātūru, tāpēc ieteicams šo grāmatu izlasīt. Tulkojums labs.

Ieva Kirī — Kirī kundze. Akc. Sab. „Valters un Rapa" izdevums. L. Skalbes tulkojums.

Lielās cilvēces labdares, zinātnieces un radija atradējas dzīves stāstu ar lielu iejūtu un mīlestību ir sarakstijusi viņas meita.

Ģeniālā zinātniece Marija Kirī-Sklodovska dzimusi Polijā. Tēvs fizikas skolotājs, ļoti inteliģents. Mazā Marija jau bērnībā ir neparasti apdāvināts bērns, no tēva mantojusi lielu interesi par fiziku un ķīmiju. Ģimenes materiālie apstākļi nav spīdoši, un vēlāk tie vēl pasliktinās. Visus savus jaunības gadus Marija strādā par audzinātāju vairākās bagātās poļu ģimenēs. Viņa jūt sevī lielu aicinājumu un nepārvaramas slāpes pēc zinātnes, kuŗai arī vēlāk ziedo visu savu dzīvi. Ar lielām grūtībām nokļūst Parīzē, kuŗas Sarbonnas universitāte ir viņas ilgu mērķis. Šeit studē ķīmiju un fiziku, bezgala aizraudamās no savām studijām, ar pārcilvēcisku spēku pārvarēdama visas materiālās grūtības. Vēlāk šai pašā universitātē viņa strādā par profesori. Pēc universitātes beigšanas visu dzīvi ziedo zinātniskiem pētījumiem. Kopā ar savu vīru, franču fiziķi Pjēru Kirī, viņa atklāj jaunu elementu — radiju, kuŗam, kā vēlāk izrādās, ir milzīga nozīme ārstniecībā. Marija Kirī divas reizes godalgota ar Nobeļa premiju ķīmijā.

Grāmatu ieteicams izlasīt katram.

Gads

Humors

Kas ir gads? Tas esot mirklis mūžībā, mūžība jaunībā un ciparu kopojums kalendarā. Sīkākai atzīmēšanai, atminēšanai un citai kādai darīšanai viņu iedala mēnešos, nedēļās un dienās. Reizi pulkstenis gadam sit divpadsmito stundu. Tad dzeŗ, lej un dzied laimes, šauj gaisā, sauc urrā un atplēš jaunu kalendaru.

Janvārī savā valdīšanā viņš saņēmis šo zemi ar visām bumbām, kaŗiem un lidmašīnām tālajos austrumos un spāniešu zemē. Bez panākumiem viņš piedalījies šo ugunsgrēku dzēšanā ar palmām, protestiem, konferencēm un citām draudzīgām būšanām. Pie mums viņš kopā ar mazpulkiem izpriecājies Sporta namā, sameklējis viņiem tālumniekus garā un patiesībā un ar čaklajiem kodinājis sēklu pavasaŗa sējai. Studentiem, kas mācījušies un mocījušies ar gudrību savākšanu pa mazām porcijām gaŗākos laika sprīžos, viņš sagādājis brīvu laiku, drusku gribēšanu, ātru varēšanu un naudu arī turklāt.

Februārī šis esot piedomājis pie mūsu mīļās veselības un sameklējis mazpulkiem ārstus novados un rajonos. Tie rīkojuši kursus, turējuši priekšlasījumus un gādājuši smukas somas. Tagad katram ģībonim esot sava pile ūdens un katrai krikai sava drape. Ja smukās mūsu pilsētās būšot vēl smukākas viesnīcas ārzemju ciemiņu guldīšanai un pieklājīgai pabaŗošanai, tad ne jau bez viņa ziņas.

Martā vecais gads esot parādījis, kā varot darbā atpūsties un atpūtā strādāt, kas vajadzīgs garam, kas miesai un kas veselībai. Pārmaiņas pēc viņš mazpulku dalībniekus nolēmis pacelt no zemes arī debesīs, un lai šiem palīdzētu atrast taisnāku ceļu uz turieni, iecēlis aviācijas inspektoru. Tagad taisīšot pūķus, planierus un citus mākoņu bīdītājus. Gaisā neesot grāvju, sienu, stabu un citu satiksmes traucētāju. Vienreiz par 30 gadiem svinējis svētkus mūsu pienam un tiem, kas ar to vairāk krāmējas.

Aprīlis bijis viens traks mēnesis, jurģus un Albāņu kaŗu neskaitot. Bijis jāizsaldē ābolinš, jāaŗ zeme, jāsēj un jāstāda lielāki un mazāki augu cilts pārstāvji. Pienākusi kārta arī pabirām, gružiem un putekļiem. Tiem uzbrukuši ar grābekļiem, slotām un slapjām lupatām. Vīriešu cilvēki bēguši pasaulē un bērni baidījušies maisīties pa kājām vaļīgo lupatu galu dēļ.

Reizi pulkstenis gadam sit divpadsmito stundu. Tad dzeŗ, lej un dzied laimes . . .

Kārtības vārdā un labā, katra manta novietojusies jaunā vietā un vajadzīgā brīdī nav laidusies rokā, lai tad vai pajūk viss dusmu vārdu leksikons.

Silts, svaigs un svinīgs bijis maijs. Puķes ziedējušas vietā un nevietā, putni dziedājuši zemē un gaisā un zāle augusi, ka čīkst vien. Lopi iepazinušies ar ganībām, meitas ar rumulēm un bērnu stilbi ar «dzērvju zābakiem.» Vāci un itaļi slēguši draudzību ar papīriem, Amerika un Anglija ar kaiaļiem un mūsu pilsētnieku bērni ar laukiem.

Jūnijā šis pats gads parādījis Aizsargu pulkus. Ne tie gāzušies saulē, ne vētrā un negaisā. Mazpulkiem viņš aprobežotā daudzumā sabēris zvaigznes uz kabatām un uzplečiem un dažiem uzdāvinājis gaŗas šlipses ar plecu siksnām piedevām. Tie tagad ar vienu roku raustot šlipsi, otru turot aiz siksnas un kājām gaidot tēva solītos gaŗstulmju zābakus.

Jūlijā viņš sarīkojis nometnes darbam, darbu nometnes un Darba centrāli, kas slaistiem slinkumu vis nelāpīs. Cits pirmo reizi govij asti redzējis, cits kapli turējis, cits dzīvā zirga mugurā turējies, bet cits tur arī nav noturējies, kaut arī zemāk par zemi nav kritis.

Augustā bijis šim traks laiks un traka steiga. Ārzemēs steigušies ar līgumiem, okupācijām un mobilizācijām, mūsmājās ar riteņiem. No malu malām, pa ceļu ceļiem, ar klizmu klizmām nesušies Rīgā simtu simti pēc godalgu godalgām. Lielie gaidījuši kaŗus un mazie mīkstus ābolus, paklusām kožot zaļos.

Septembrī kaŗš sācies divās un beidzies vienā frontē. Radušies visziņi, pareģi un citi sapņu klāstītāji ar vēl gudrākām mēlēm. Mazpulki redzējuši Rīgu un Rīga mazpulkus neskaitāmā daudzumā.

Oktobrī Jelgavā radušies savi studenti, Rīgā Ķeguma gaisma un cukuram kartiņas. Citi vākuši lūžņus, citi savas mantiņas. Palikušas tīras sētas un tīras mājas. Mazpulkos beiguši rakāties tīrumos. Viņi savākuši visu, kas ēdams un pārdodams, un noslēguši rēķinus grāmatās. Lai citiem arī būtu prieks skatīties, tie tos parādījuši visam pagastam, piedevām pastāstīdami par zemes un valsts lietām, jaunos ministrus ieskaitot.

Novembrī akmeņi noklaudzējuši, zeme nodunējusi un gaiss notrīcējis, kad kājām un ma-

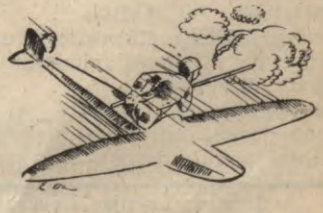

Janvārī savā valdīšanā viņš saņemis šo zemi ar visām bumbām, kaŗiem un lidmašīnām. . .

Cits pirmo reizi govij asti redzējis

šinās, bruņās un zirgos, zemē un gaisā parādījies mūsu divdesmitgados radītais spēks. Atvērušies maki, sasaukušies lati un klāt nākšot jauns spēks. «Štīmeros» aizbraukuši tie, kas šurp atbraukuši zēģelniekos, un līdzi tiem padevīgu muguru ingi.

Decembrī viņš beigšot šās zemes gaitas un palikšot vēsturē daudzu nievāts un nīsts. Lai kādam atstātu arī labākas atmiņas, gads gādāšot dāvanas, dziedāšot par mieru cilvēku starpā un atstāšot cerības to panākt nākamā gadā.

Vispār, kas bijis, tas bijis, lai paliek, lai paliek. Kas būs, to redzēsim, kad dzīvosim.

Visu to no gudrākiem noklausījies

Čipus.

Interesanta sacensība mazpulku dalībniekiem — „Mazpulka" lasītājiem

Lai sagādātu svētku pārsteigumu mūsu žurnāla centīgākajiem lasītājiem, «Mazpulka» redakcija izsludina sacensību ar balvām, ar nosaukumu — «Es vienmēr izlasu «Mazpulku».

Še minētie 12 teikumi — citāti ir iespiesti mūsu 1939. g. gājuma «Mazpulkā». Sacensības atrisinātājam jāpierāda sava veiksme un atmiņa, uzrādot, kurā numurā un kādā autora rakstā minētais teikums atrodams.

Atrisinājums iesūtams ar moto: «Es vienmēr lasu «Mazpulku». «Mazpulka» redakcijai Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, līdz š. g. 31. decembrim, rakstot uz atklātnes un atzīmējot vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un numuru.

Balvas piešķirs katrā mazpulku novadā pirmam pareizā atrisinājuma iesūtītājam un pārējās 50 balvas izlozēs citiem pareiziem sacensības atrisinātājiem.

Sacensības teikumi:

1. — Gadu tūkstošu latvieša saaugumu ar zemi nevar pārgriezt daži gadu desmiti vislielāko vēstures notikumu.
2. — Ir tādi vīri, kas nebaidās egli celt uz saviem kamiešiem, bet ir arī tādi vīreļi, kuŗus nieka salmu kūlis spiež pie zemes.
3. — Šie apmeklējumi un norādījumi deva jaunu sparu, vēl lielāku darba prieku darba vadītājiem un darba darītājiem.
4. — Visstiprākā ģimene izaug savrūpībā.
5. — Sarunas sākumā it kā negrib veikties, jo lauku ļaudis nemīl daudz stāstīt par sevi.
6. — Grūtības ir priekš tam, lai viņas pārvārētu, un nevis priekš tam, lai ļautos mūs pie zemes pieliekt.
7. — Mazpulki audzina jaunatni darbam un pienākumu pildīšanai.
8. — Palīdzēsim viens otram, kur tas būs vajadzīgs, un stiprināsimiem apziņā: «Esam viena saime, zeme mūsu laime — Augsim Latvijai!»
9. — Ārzemju tēju labi var aizvietot dažādas zāļu tējas.
10. — Uzkopjot istabu, atver logu.
11. — Neaizmirsti, ka dārgākā manta pasaulē ir cilvēks, īsts cilvēks.
12. — Māmiņ, es labi mācīšos un tad vēlāk visu atlīdzināšu, jā?

Redakcija.

Saturs

	Lpp.
Svecītes gaismā. Arn. L.	529
Augsim Latvijai. Svēts vakars	531
Kas jauns mūsu zemē un valstī	532
Devums, kas ir dāvana pašam devējam	533
Sējēja dēls. Arnō Rasa	534
Tas jādara Ziemassvētku laikā. K. Ķirsis	539
Mazpulku darbs ražu paceļšanā un turpmākie uzdevumi mazpulku draugu saimniecībās Ad. Eglītis	541
Ko šogad liksim Ziemassvētku galdā. L. L.	543
Viesos pie Lietuvas mazpulku vadītājiem. Agr. K. Pelēķis	544
Ciemos pie somu mazpulkiem. K. Vītols	546
Apmeklēsim sanitārās apmācības un veselības sargu kursus. E. Akermanis	550
Zuša noslēpums. A. S.	552
Mazpulku fiziskā audzināšana un sports. T. Zandersons	554
Vērojumi mazpulku dzīvē un darbā. A. Valters	556
Kokle un citu tautu instrumenti. T. Rozentāls	558
Planieru lidmodeļu starta ierīce. E. Smildziņš	559
Elektrība uz laukiem	561
Mazpulku dzīve	565
Pašu darbs	568
Šachs R. Švarcs	570
Paziņojumi	572
Humors	575

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RUDOLFS DZĒRVE.**
Grāmatsp. A./S. „ROTA" Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. p. 2373 176×250. Šis numurs iespiests 35.500 eks

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

J. KAULIŅA

Bērnu apģērbu un galantērijas preču tirgotava

Rīgā, Marijas ielā Nr. 9, tālrunis 20437

Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus **meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sikas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana **Glīts darbs**

Pulksteņi, zelts, sudrabs, alpaka, kristals, gravieru izstrādājumi

O. Pērkons un A. Kucejevs, Rīgā

Veikals: Matīsa ielā 8. Tālrunis 93934

Darbnīca: Brīvības ielā 115. Tālr. 93089

PASŪTĪJUMI UN IZLABOJUMI

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtījumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Kā MAUSER un WALTHER ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā šo fabriku ieročus un rezerves daļas. Cenas ārpus katras konkurences

---

Lielā izvēlē visādi **muzikas instrumenti un to piederumi** vairumā un mazumā pie

Edgara Levina

Dzirnavu ielā 87/89

tālr. 29995

(Blakus CS „TURĪBA")

Mazpulkiem un skolām rabats

IMPORTS

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garšvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829

Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Lauksaimniecibas mašinas un piederumus,
Mākslīgos mēslus,
Aboliņu un citas sēklas,
Dzelzs preces,
Būvmateriālus,
Pārtikas preces
Piedāvā:
Jelgavas Patērētāju B-ba

A/S J.A. KUKURS
Rakstamlietu lieltirgotava
Aspazijas bulv. Nr. 10
Marijas ielā Nr. 18

ZIEMAS SVĒTKU DĀVANAS
kā: somas, portfeļus, naudas makus, šūtas kurpes, visus formas tērpu
medību un sporta piederumus
vingrošanas kurpes, kāju un voleja bumbas, jostas, nozīmes u. t. t., u. t. t.
piedāvā vislielākā izvēlē
A./S. A. Ralfelders **Rīgā, Kaļķu ielā Nr. 11**
Vairumā. — Mazumā Pasūtījumus izpilda arī pa pastu

Sokolāde
GOEGGINGERAM
sirdslieta, katrs to izjūt un prasa
GOEGGINGERA
šokolādi

Mēbeļu veikals
Kārlis Plāte
Rīgā, Marijas ielā Nr. 38
Ģertrūdes ielas stūrī. Tālr. 98753
Ēdamistabas iekārtas, guļamistabas iekārtas, kluba, zāles garnituras, divani, tachtas u. t. t.
Garantēts darbs. Mērenas cenas